

**SPRÁVA O HODNOTENÍ
STRATEGICKÉHO DOKUMENTU**

**ÚZEMNÝ PLÁN MESTA FILAKOVO
etapa Koncept**

vypracovaná podľa prílohy č. 5 k zákonu č. 24/2006 Z. z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Obsah

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
I. Základné údaje o obstarávateľovi	4
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii	5
B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	7
I. Údaje o vstupoch	7
II. Údaje o výstupoch	40
C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	43
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia	43
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia- podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	44
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	80
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.	95
V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom	96
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia	97
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení	100
VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie	101
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis	105

X.	Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	105
XI.	Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu obstarávateľa	105

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie a základné údaje

Mesto Fiľakovo

web: <https://www.filakovo.sk/index.php/sk/>

IČO: 00 316 075

2. Sídlo:

Podnikateľský inkubátor, Biskupická ulica 1216/4, 986 01 Fiľakovo (dočasné sídlo)

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPP a ÚPD

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Mgr. Attila Agócs, PhD., primátor

Kontakt: 0915 352 356, primator@filakovo.sk

Spracovateľ územného plánu:

Ing. arch. Martin Baloga, PhD., Kollárova 5428/22, Poprad

Hlavný riešiteľ: Ing. arch. Martin Baloga, PhD.

Kontakt: 0903 314 492, matobaloga@gmail.com

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD:

Ing. Martina Kukučková, Venevská 6, 990 01 Veľký Krtíš

Kontakt: 047/4830 864, 0915 872 042, zarkon@slovanet.sk

č. preukazu odbornej spôsobilosti 454

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

Územný plán mesta Fiľakovo - koncept

2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie)

- Banskobystrický kraj
- Okres: Lučenec
- Obec: Fiľakovo
- Katastrálne územie: Fiľakovo

3. Dotknuté obce

- Obec Belina
- Obec Biskupice
- Obec Buzitka
- Obec Fiľakovské Kováče
- Obec Ratka
- Obec Šávoľ
- Obec Šíd
- Obec Bulhary

4. Dotknuté orgány

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovávaní a schvaľovaní územného plánu obce sú orgány podľa § 140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov:

- Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica
- Regionálny úrad pre územné plánovanie a výstavbu, Partizánska cesta 6626/3, 974 01 Banská Bystrica
- Okresný úrad v Banskej Bystrici, odbor opravných prostriedkov – úsek OPP, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o ŽP, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad v Banskej Bystrici, odbor cestnej dopravy a PK, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Lučenci, Ul. A. Petöfiho 1, 984 01 Lučenec
- Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná ulica č. 8, 975 65 Banská Bystrica
- MŽP SR, Sekcia geológie a prírodných zdrojov, odbor štátnej geologickej správy, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Ministerstvo dopravy SR, Inštitút dopravnej politiky, Námestie slobody č.6, P. O. Box 100, Bratislava 811 00
- Dopravný úrad, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava
- Železnice SR, GR, odbor expertízy, Klemensova 8, 813 61 Bratislava
- Slovenská správa ciest, a. s., Dúbravská cesta 1152/3, 826 19 Bratislava
- Okresný úrad Lučenec, odbor krízového riadenia, Námestie republiky 26, 984 01 Lučenec
- Okresný úrad Lučenec, odbor starostlivosti o životné prostredie, - ŠVS, OO, OH, OPaK, Námestie republiky 26, 984 01 Lučenec,
- Okresný úrad Lučenec, odbor pozemkový a lesný, Námestie republiky 26, 984 01 Lučenec

- Okresný úrad Lučenec, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie republiky 26, 984 01 Lučenec
- ŠOP SR, správa CHKO Cerová vrchovina, Železničná ul. 31, 979 01 Rimavská Sobota
- Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., Partizánska cesta č. 5, 974 01 Banská Bystrica
- Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Partizánska cesta č. 5, 974 01 Banská Bystrica
- Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., OZ Banská Bystrica, Partizánska cesta č. 69, 974 98 Banská Bystrica
- SVP, OZ Hydromeliorácie, Vrakunská 29, 825 63 Bratislava

5. Schvaľujúci orgán

Mestské zastupiteľstvo vo Fiľakove

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Územný plán mesta Fiľakovo (*d'alej len „ÚPN-M Fiľakovo“*) rieši katastrálne územie mesta Fiľakovo a nebude mať žiadne vplyvy presahujúci štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda

Poľnohospodárska pôda

Štruktúru poľnohospodárskej výroby v obci určujú prírodno-klimatické podmienky. Spôsob a miera poľnohospodárskych aktivít sa odzrkadľuje aj na členení pôdy v katastrálnom území. Celková výmera k. ú. Mesta Fiľakovo je 1 617,69 ha. Na území katastra prevažuje orná pôda (673,7 ha) a trvalé trávne porasty (279,64 ha), čo predstavuje 67,93 % z celkovej výmery katastrálneho územia, podiel lesných pozemkov je 8,94 % a zastavané územie tvorí 17,82 % z celkovej výmery.

Podľa druhu využitia pozemkov uvedených v KNC je v k.ú. nasledovné využitie:

Druh využitia pozemkov	Výmera (m ²)	Podiel
lesný pozemok	1445521	8,94%
orná pôda	6737011	41,69%
ostatná plocha	722689	4,47%
ovocný sad	189537	1,17%
trvalý trávnatý porast	2796381	17,24%
vinica	545889	3,37%
vodná plocha	135161	0,84%
záhrada	721718	4,46%
zastavaná plocha a nádvorie	2883007	17,82%
Celkový súčet	16176914	100,00%

Podľa kódu BPEJ uvedené v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. Fiľakovo medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 0402005, 0406002, 0411002, 0411005, 0426002, 0448202, 0506002, 0511005, 0548002, 0548202, 0548205, 0548302 a 0549203. Časť pôd v katastrálnom území obce je odvodnená – odvodňovacie kanále a detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nejasnej kvality.

V záujmovom území sa vyskytujú nasledovné hlavné pôdne jednotky:

- v blízkosti toku Belina a Čamovského potoka prevládajú fluvizeme typické,
- severne od priemyselného areálu medzi tokom Belina a Šávoľskou cestou III/2670 fluvizeme glejové,
- severozápadne od Červenej skaly (249 m n. m.) ako a aj v južnej časti katastra medzi železničnou traťou a bývalým ŠM/Filagro plus a Športovou ulicou sa nachádzajú najmä čiernice glejové,
- na Kohútom vrchu prevládajú kambizeme typické,
- severne od kóty Chrasť (350 m n. m.) sa vyskytujú kambizeme pseudoglejové,
- v západnej časti katastrálneho územia (západne od cesty I/71) prevládajú hnedozeme luvizemné a hnedozeme pseudoglejové, v menšej miere sa vyskytujú aj hnedozeme erodované,
- v oblasti Šarkana (341 m n. m.) v smere na Belinský vrch (288 m n. m.) dominujú regozeme,

- v oblasti lokality „Szentfali“ sú to najmä rendziny.

V záujmovom území sú pôdy na svahoch náchylné na vodnú eróziu. Väčšina poľnohospodárskej pôdy je stredne ťažká až ťažká, hlboká a bezskeletnatá (ojedinele ľahká s obsahom skeletu).

Zábery poľnohospodárskej pôdy je potrebné odôvodniť v súlade so zákonom č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia v znení neskorších predpisov.

Potrebnosť záberu pôdy pre dopravnú infraštruktúru:

- Zlepšenie dopravnej dostupnosti: Rozvoj a modernizácia dopravnej infraštruktúry je kľúčovým faktorom pre zlepšenie dostupnosti mesta a jeho ekonomického rozvoja. Zlepšenie cestnej siete, vrátane rozšírenia a modernizácie existujúcich ciest, vyžaduje zábery poľnohospodárskej pôdy.
- Bezpečnosť dopravy: Výstavba nových dopravných komunikácií a modernizácia existujúcich sú nevyhnutné pre zvýšenie bezpečnosti dopravy. Zníženie dopravných nehôd a zvýšenie plynulosti dopravy sú hlavným cieľom týchto opatrení.
- Prepojenie s okolím: Rozvoj medzinárodných a regionálnych dopravných trás, vrátane zlepšenia spojení s Maďarskom, vyžaduje zábery poľnohospodárskej pôdy. Tieto projekty sú nevyhnutné pre posilnenie ekonomických a sociálnych väzieb so susednými regiónmi.

Potrebnosť záberu pôdy pre rozvoj bývania:

- Nárast obyvateľstva a potreba nových obytných zón: Fiľakovo očakáva na základe rozvojovej stratégie rast obyvateľstva, čo si vyžaduje vytváranie nových obytných zón. Rozširovanie obytných plôch na poľnohospodárskej pôde je nevyhnutné pre uspokojenie dopytu po bývaní a pre zabezpečenie kvalitného životného prostredia pre obyvateľov. Navrhované lokality sú v kontakte so zastavaným územím, vychádzajú z predchádzajúceho územného plánu a sú v súlade s koncepciou kompaktného mesta.
- Kvalitné bývanie a sociálna infraštruktúra: Plánovanie nových obytných zón zahŕňa aj budovanie sociálnej infraštruktúry.

Pri plánovaní záberov poľnohospodárskej pôdy sa prihliada na nasledujúce zásady:

- Optimalizácia využitia pôdy: Zábery poľnohospodárskej pôdy sú minimalizované tým, že sa prioritne využívajú nevyužité a zanedbané plochy v rámci mestských hraníc a na brownfieldoch.
- Vyvážený rozvoj: Zabezpečenie rovnováhy medzi potrebou rozvoja a ochranou poľnohospodárskej pôdy. Každý záber pôdy je starostlivo zvažovaný a odôvodnený, pričom sa prihliada na jeho dlhodobé dôsledky. Nové plochy sú navrhované v kontakte so zastavaným územím.
- Kompenzačné opatrenia: V prípadoch, kde je nevyhnutné zabráť poľnohospodársku pôdu, sú plánované kompenzačné opatrenia, ako je rekultivácia iných plôch a zlepšenie kvality zostávajúcich poľnohospodárskych území.

Vyhodnotenia navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy podľa variantov**Variant A**

Celkové zhrnutie:

Kat.	Ochrana		
	najkvalitnejšia pôda	ostatná pôda	Celkový súčet
nepoľnohospodárska pôda	4,0785	0,7317	4,8102
poľnohospodárska pôda	32,1346	13,9156	46,0502
Celkový súčet	36,2131	14,6473	50,8604

Druh využitia pozemku:

DRP	Výmera
nepoľnohospodárska pôda	4,8102
ostatná plocha	2,8038
vodná plocha	0,6764
zastavaná plocha a nádvorie	1,33
poľnohospodárska pôda	46,0502
orná pôda	35,2387
trvalý trávnatý porast	8,1435
vinica	0,8818
záhrada	1,7862
Celkový súčet	50,8604

Záber podľa BPEJ

Záber BPEJ podľa		Zastavané územie		
BPEJ	SKUPINA	mimo z.ú.	v z.ú.	Celkový súčet
0406002	5	2,0091	2,1163	4,1254
0411005	6	1,2048	5,5858	6,7906
0426002	4	7,4477	0,0507	7,4984
0427003	6	1,0145		1,0145
0448202	5	1,3779	1,3503	2,7282
0452002	6	2,464		2,464
0483672	9	0,0725		0,0725
0548002	5	1,9768		1,9768
0548202	5	9,0152		9,0152
0550202	6	7,09		7,09
0551203	6	0,8718		0,8718
0554672	8	0,6537		0,6537
0571403	7	0,8386		0,8386
0583672	9	0,5329		0,5329
0583872	9	0,3776		0,3776
Celkový súčet		36,9471	9,1031	46,0502

Variant B

Celkové zhrnutie:

Kat.	Ochrana		
Označenia riadkov	najkvalitnejšia pôda	ostatná pôda	Celkový súčet
nepoľnohospodárska pôda	4,0376	0,4156	4,4532
poľnohospodárska pôda	32,0821	12,9122	44,9943
Celkový súčet	36,1197	13,3278	49,4475

Zábery podľa DRP

DRP	Výmera
nepoľnohospodárska pôda	4,4532
ostatná plocha	2,8038
vodná plocha	0,6764
zastavaná plocha a nádvorie	0,973
poľnohospodárska pôda	44,9943
orná pôda	34,1828
trvalý trávnatý porast	8,1435
vinica	0,8818
záhrada	1,7862
Celkový súčet	49,4475

Zábery podľa BPEJ

Záber BPEJ podľa		Zastavané územie		
BPEJ	SKUPINA	mimo z.ú.	v z.ú.	Celkový súčet
0406002	5	2,0091	2,1163	4,1254
0411005	6	1,196	5,5858	6,7818
0426002	4	7,4477	0,0507	7,4984
0427003	6	0,0836		0,0836
0448202	5	1,3342	1,3503	2,6845
0452002	6	2,464		2,464
0548002	5	1,9768		1,9768
0548202	5	9,0152		9,0152
0550202	6	7,09		7,09
0551203	6	0,8718		0,8718
0554672	8	0,6537		0,6537
0571403	7	0,8386		0,8386
0583672	9	0,5329		0,5329
0583872	9	0,3776		0,3776
Celkový súčet		35,8912	9,1031	44,9943

Vyhodnotenie záberu lesnej pôdy

Lesné pozemky sa nachádzajú najmä vo východnej (v oblasti Šarkana 341 m n. m.), severovýchodnej časti (v oblasti Kohutieho vrchu) a severozápadnej (v oblasti lokality Fiľakovský les) časti katastrálneho

územia. Ako enklávu lesných biotopov tvoria lesy na Červenej skale (249 m n. m.). Lesné pozemky patria do LHC Fiľakovo a sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Veľkú časť lesov katastrálneho územia tvoria lesy do 60 rokov. V pôvodných lesoch sú tu biotopy: dubovo- hrabové lesy karpatské (Ls 2.1.) a Panónsko-balkánske cerové lesy (91M0). Veľkú časť lesov tvoria lesy druhovo značne pozmenené (porasty nepôvodných drevín X9), napr. biotopy agátu bieleho, stanovištne nepôvodné porasty borovic, smreka, smrekovca.

Lesná pôda sa nezaberá.

Tabuľka záberov poľnohospodárskej pôdy VARIANT A

Lokalita	Funkcia	Výmera lokality	Predpokladaná výmera PP						Užívateľ	hydromeliorácie	etapa
			Výmera PP	Z toho							
				Zast. územie	BPEJ	SKUPINA	ochrana	Výmera BPEJ			
B1	Bývanie	8,5812	8,5807	mimo z.ú.	0426002	4	najkvalitnejšia pôda	0,0346			1. etapa
					0548202	5	najkvalitnejšia pôda	8,5461			
B2	Bývanie	12,1595	11,7537	mimo z.ú.	0406002	5	najkvalitnejšia pôda	2,0083			1. etapa
					0426002	4	najkvalitnejšia pôda	7,2814			
					0452002	6	ostatná pôda	2,4640			
B3	Bývanie	0,3239	0,3214	mimo z.ú.	0583672	9	ostatná pôda	0,0291			1. etapa
					0583872	9	ostatná pôda	0,2923			
B4	Bývanie	0,6352	0,6324	mimo z.ú.	0571403	7	ostatná pôda	0,3031			1. etapa
					0583672	9	ostatná pôda	0,3210			
					0583872	9	ostatná pôda	0,0083			
B5	Bývanie	0,1003	0,1003	mimo z.ú.	0583672	9	ostatná pôda	0,1003			1. etapa
B6	Bývanie	0,6205	0,6180	mimo z.ú.	0571403	7	ostatná pôda	0,5355			1. etapa
					0583672	9	ostatná pôda	0,0825			
B7	Bývanie	0,0923	0,0770	mimo z.ú.	0583872	9	ostatná pôda	0,0770			1. etapa
B8	Bývanie	3,7813	2,1163	v z.ú.	0406002	5	najkvalitnejšia pôda	2,1163			1. etapa
D1	Doprava	4,9911	4,5834	mimo z.ú.	0411005	6	najkvalitnejšia pôda	1,1960			1. etapa
					0427003	6	ostatná pôda	0,0836			
					0448202	5	najkvalitnejšia pôda	1,3342			
					0550202	6	ostatná pôda	1,3159			

					0554672	8	ostatná pôda	0,6537			
D2	Doprava	1,4129	1,0559	mimo z.ú.	0411005	6	najkvalitnejšia pôda	0,0088			1. etapa
					0427003	6	ostatná pôda	0,9309			
					0448202	5	najkvalitnejšia pôda	0,0437			
					0483672	9	ostatná pôda	0,0725			
D3	Doprava	0,1581	0,1325	mimo z.ú.	0406002	5	najkvalitnejšia pôda	0,0008			1. etapa
					0426002	4	najkvalitnejšia pôda	0,1317			
I1	Výroba	1,7354	1,7352	mimo z.ú.	0550202	6	ostatná pôda	1,7352			1. etapa
I2	Výroba	3,5654	3,5654	mimo z.ú.	0548002	5	najkvalitnejšia pôda	1,9768			1. etapa
					0548202	5	najkvalitnejšia pôda	0,4691			
					0550202	6	ostatná pôda	0,2477			
					0551203	6	ostatná pôda	0,8718			
I3	Výroba	5,9248	5,4094	v z.ú.	0411005	6	najkvalitnejšia pôda	5,2130			1. etapa
					0448202	5	najkvalitnejšia pôda	0,1964			
OV1	Vybavenosť	1,6028	1,5267	v z.ú.	0411005	6	najkvalitnejšia pôda	0,3728			1. etapa
					0448202	5	najkvalitnejšia pôda	1,1539			
OV2	Vybavenosť	3,7912	3,7912	mimo z.ú.	0550202	6	ostatná pôda	3,7912			1. etapa
R1	Rekreácia	0,5359	0,0507	v z.ú.	0426002	4	najkvalitnejšia pôda	0,0507			1. etapa
R2	Rekreácia	0,8486	0,0000								
		50,8604	46,0502					46,0502			

Tabuľka záberov poľnohospodárskej pôdy VARIANT B

Lokalita	Funkcia	Výmera lokality	Predpokladaná výmera PP						Užívateľ	hydromelióracie	etapa
			Výmera PP	Z toho							
				Zast.území	BPEJ	SKUPINA	ochrana	Výmera BPEJ			
B1	Bývanie	8,5812	8,5807	mimo z.ú.	042600 2	4	najkvalitnejšia pôda	0,0346			1. etapa
					054820 2	5	najkvalitnejšia pôda	8,5461			
B2	Bývanie	12,159 5	11,753 7	mimo z.ú.	040600 2	5	najkvalitnejšia pôda	2,0083			1. etapa
					042600 2	4	najkvalitnejšia pôda	7,2814			
					045200 2	6	ostatná pôda	2,464			
B3	Bývanie	0,3239	0,3214	mimo z.ú.	058367 2	9	ostatná pôda	0,0291			1. etapa
					058387 2	9	ostatná pôda	0,2923			
B4	Bývanie	0,6352	0,6324	mimo z.ú.	057140 3	7	ostatná pôda	0,3031			1. etapa
					058367 2	9	ostatná pôda	0,321			
					058387 2	9	ostatná pôda	0,0083			
B5	Bývanie	0,1003	0,1003	mimo z.ú.	058367 2	9	ostatná pôda	0,1003			1. etapa
B6	Bývanie	0,6205	0,618	mimo z.ú.	057140 3	7	ostatná pôda	0,5355			1. etapa
					058367 2	9	ostatná pôda	0,0825			
B7	Bývanie	0,0923	0,077	mimo z.ú.	058387 2	9	ostatná pôda	0,077			1. etapa
B8	Bývanie	3,7813	2,1163	v z.ú.	040600 2	5	najkvalitnejšia pôda	2,1163			1. etapa
D1	Doprava	4,9911	4,5834	mimo z.ú.	041100 5	6	najkvalitnejšia pôda	1,196			1. etapa
					042700 3	6	ostatná pôda	0,0836			
					044820 2	5	najkvalitnejšia pôda	1,3342			
					055020 2	6	ostatná pôda	1,3159			
					055467 2	8	ostatná pôda	0,6537			
D2	Doprava	0,1581	0,1325	mimo z.ú.	040600 2	5	najkvalitnejšia pôda	0,0008			1. etapa
					042600 2	4	najkvalitnejšia pôda	0,1317			

Lokalita	Funkcia	Výmera lokality	Predpokladaná výmera PP						Užívateľ	hydromeliorácie	etapa
			Výmera PP	Z toho							
				Zast.území e	BPEJ	SKUPINA	ochrana	Výmera BPEJ			
I1	Výroba	1,7354	1,7352	mimo z.ú.	055020 2	6	ostatná pôda	1,7352			1. etapa
I2	Výroba	3,5654	3,5654	mimo z.ú.	054800 2	5	najkvalitnejšia pôda	1,9768			1. etapa
					054820 2	5	najkvalitnejšia pôda	0,4691			
					055020 2	6	ostatná pôda	0,2477			
					055120 3	6	ostatná pôda	0,8718			
I3	Výroba	5,9248	5,4094	v z.ú.	041100 5	6	najkvalitnejšia pôda	5,213			1. etapa
					044820 2	5	najkvalitnejšia pôda	0,1964			
OV 1	Vybavenos ť	1,6028	1,5267	v z.ú.	041100 5	6	najkvalitnejšia pôda	0,3728			1. etapa
					044820 2	5	najkvalitnejšia pôda	1,1539			
OV 2	Vybavenos ť	3,7912	3,7912	mimo z.ú.	055020 2	6	ostatná pôda	3,7912			1. etapa
R1	Rekreácia	0,5359	0,0507	v z.ú.	042600 2	4	najkvalitnejšia pôda	0,0507			1. etapa
R2	Rekreácia	0,8486	0					0			
		49,447 5	44,994 3					44,994 3			

2. Voda

Zásobovanie pitnou vodou

Mesto je zásobované pitnou vodou z verejného vodovodu. Zdrojom pitnej vody je fiľakovská vetva skupinového vodovodu Hriňová – Lučenec – Fiľakovo DN500, ktorá je ukončená vo vodojeme Fiľakovo s objemom $2 \times 400 \text{ m}^3$. Kapacita vodojemu je 48 m^3 1/ hod.. Z vodojemu je do riešeného územia privedená pitná voda zásobným potrubím DN 300 do rozvodnej siete mesta. Na jestvujúcu vodovodnú sieť je napojených 98% obyvateľstva t.j. osôb s počtom vodovodných prípojok 1 270. Zásobovacie potrubie bolo vybudované v roku 1970. Ostatné siete verejného vodovodu na území mesta boli vybudované v rokoch 1964 až 1970. Na základe týchto údajov je možné konštatovať, že súčasný technický stav verejného vodovodu je na hranici svojej technickej životnosti, čo vykazuje aj to, že v posledných rokoch sú veľmi často poruchy.

Existujúci verejný vodovod zabezpečuje bezproblémové zásobovanie pitnou vodou. Zásobné potrubie profilu DN 300 kapacitne vyhovuje. Denná spotreba pitnej vody mesta Fiľakovo je $1\,123,20 \text{ m}^3/\text{deň}$. Existujúci vodojem s objemom 800 m^3 zabezpečuje cca 60% maximálnej dennej potreby. Spotreba pitnej vody má od roku 1996 klesajúci charakter. Kým v roku 1996 to bolo 654 tisíc m^3 , v roku 2008 -

385 tisíc m³ a v roku 2013 - 334 tisíc m³. V súčasnosti podľa priemernej spotreby vychádza ročná spotreba na 410 tisíc m³.

Návrh ÚPN

Bilancie pre navrhované navýšenie = 1 380 b.j. (3 794 obyvateľov)

Potreba studenej vody pre byty:

Potreba st. vody je vypočítaná v súlade s vyhláškou 684/2006 nasledovne:

- Denná priemerná potreba vody: $Q_p = 417 \text{ m}^3 / \text{deň}$
- Max. denná potreba vody: $Q_{dm} = 584 \text{ m}^3 / \text{deň}$
- Max. hodinová potreba vody: $Q_{hm} = 51 \text{ m}^3 / \text{hod}$
- Ročná potreba vody: $Q_r = 152\,205 \text{ m}^3 / \text{rok}$

Celkové bilancie spolu = 5 673 b.j. (15 612 obyvateľov)

Potreba studenej vody pre byty:

Potreba st. vody je vypočítaná v súlade s vyhláškou 684/2006 nasledovne:

- Denná priemerná potreba vody: $Q_p = 1\,717 \text{ m}^3 / \text{deň}$
- Max. denná potreba vody: $Q_{dm} = 2\,404 \text{ m}^3 / \text{deň}$
- Max. hodinová potreba vody: $Q_{hm} = 210 \text{ m}^3 / \text{hod}$
- Ročná potreba vody: $Q_r = 626\,705 \text{ m}^3 / \text{rok}$

Do navrhovaných lokalít bude privedené nové potrubie napojené na existujúce, resp. nové zdroje vody (vodojemy). Je možné konštatovať, že akumulčný objem súčasného vodojemu s obsahom 800 m³ nevyhovuje pre navýšený stav. Keďže normovaná potreba akumulácie má byť min. 60 % z maximálnej dennej potreby vody (čo predstavuje 1 442 m³), je potrebné akumulčný objem vodojemu navýšiť minimálne o 642 m³.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V meste je vybudovaná verejná kanalizácia a ČOV, ktorá je v správe Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a. s., Banská Bystrica. Splašky sú odvádzané jednotnou kanalizáciou, základom kanalizačnej siete je kmeňová stoka, ktorá ústí do mestskej ČOV. Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd je v súčasnosti vyhovujúce. Technické problémy existujúcej mestskej ČOV, že je hydraulicky a látkovo preťažená, boli odstránené, keď v roku 2012 v rámci projektu „Intenzifikácia a rozšírenie kapacity ČOV“ bola ČOV Fiľakovo rekonštruovaná.

Kapacita ČOV po intenzifikácii a rozšírení ČOV je 10 333 ekvivalentných obyvateľov (ďalej len EO). V budúcnosti sa plánuje vybudovanie ďalšej dosadzovacej nádrže v areáli ČOV Fiľakovo. Po vybudovaní ďalšej dosadzovacej nádrže sa kapacita zvýši zo súčasných 10 333 EO na 16 000 EO.

Návrh ÚPN

Bilancie pre navrhované navýšenie = 1 380 b.j. (3 794 obyvateľov)

Množstvo splaškových odpadových vôd je zhodné so spotrebou vody nasledovne:

$Q_p = 417 \text{ m}^3 / \text{deň}$

$Q_{rok} = 152\,205 \text{ m}^3 / \text{rok}$

Celkové bilancie pre nový aj súčasný stav = 5 673 b.j. (15 612 obyvateľov)

Množstvo splaškových odpadových vôd je zhodné so spotrebou vody nasledovne:

$Q_p = 1\,717 \text{ m}^3 / \text{deň}$

$Q_{rok} = 626\,705 \text{ m}^3 / \text{rok}$

Do navrhovaných lokalít bude privedené nové potrubie, ktorým budú splaškové vody odvádzané gravitačne do existujúcej, resp. rekonštruovanej ČOV. Celé územie sa navrhuje odkanalizovať do centrálnej ČOV Fiľakovo.

Je možné konštatovať, že súčasná ČOV (pre 10 333 EO) kapacitne nevyhovuje pre navýšený stav. V budúcnosti sa však plánuje vybudovanie ďalšej dosadzovacej nádrže v areáli ČOV Fiľakovo, čím sa kapacita zvýši na 16 000 EO. ČOV s kapacitou 16 000 EO bude vyhovujúca, nakoľko celkový počet pripojených obyvateľov bude nižší (15 612 EO).

Vodné toky a odtokové pomery

Katastrálne územie mesta Fiľakovo patrí do povodia rieky Ipeľ. Katastrálne územie mesta spadá do čiastkových povodí: 4 - 24 - 01 - 047, 4 - 24 - 01- 052, 4 - 24 - 01 - 055, 4 - 24 - 01 - 056.

Popis vodných tokov:

- **Belina (identif 4-24-01-1409):** Hlavný vodný tok, ktorý preteká významnou časťou katastrálneho územia mesta Fiľakovo. Je klasifikovaný ako vodohospodársky významný vodný tok podľa vyhlášky MŽP SR č. 211/2005.
- **Suchá (identif 4-24-01-1399):** Vodohospodársky významný vodný tok, ktorý zasahuje do severného okraja katastrálneho územia Fiľakovo. Je v správe SVP, š. p.
- **Odvodňovací kanál (identif 4-24-01-1441):** Tento kanál nie je v správe SVP, ale v správe Hydromeliorácií, š. p. Bratislava. Slúži na odvodňovanie vody z povrchového odtoku z lokality Heroldovho poľa a pokračuje v intraviláne mesta až po ulici 1. mája. Následne sa zaústi do potoka Klatov.
- **Klatov (identif 4-24-01-1437):** Jeden z tokov, ktorý bol identifikovaný ako potenciálne ohrozený povodňovým rizikom v súvislosti s európskou smernicou 2007/60/ES. Existujú ideové plány na protipovodňové opatrenia pre tento tok.
- **Vyhliadka (identif 4-24-01-1410):** Rovnako ako Klatov, aj tento tok bol identifikovaný ako potenciálne ohrozený povodňovým rizikom. Plány na protipovodňové opatrenia sa tiež týkajú tohto toku.

Ostatné vodné toky, ktoré pretekajú územím, sú klasifikované ako drobné vodné toky a sú spravované SVP, š. p., Povodie Hrona - OZ B. Bystrica, s výnimkou odvodňovacieho kanála. Veľká časť mesta sa nachádza v záplavovej ploche Q100. Maximálna hĺbka je do 2 m. v mieste mestského parku.

V katastrálnom území mesta Fiľakovo sú evidované SVP, š. P. územia/lokality/objekty povodňového ohrozenia a povodňového rizika. Najbližšie vodomerné stanice SHMÚ sa nachádzajú mimo územia mesta Fiľakovo, na toku Suchá v katastrálnom území obce Prša a na toku Ipeľ, pri obci Holiša. Správa vodných tokov na území mesta Fiľakovo je v kompetencii Slovenského vodohospodárskeho podniku š. p., OZ Povodie Hrona.

Z hľadiska odtokových pomerov patria vodné toky celej oblasti do dažďovo-snehového typu odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou vo februári až apríli (najvyššie prietoky koncom februára a začiatkom marca), s najnižšími prietokmi v septembri, s výrazným podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra, s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra.

Odvodnenia

Časť pôd v katastrálnom území obce je odvodnená:

- odvodňovací kanál č. 5305 012 001 vybudovaný v roku 1957 o celkovej dĺžke 1,000 km v rámci vodnej stavby „OP Fiľakovo – Prša“,

- odvodňovací kanál č. 5305 006 001) vybudovaný v roku 1958 o celkovej dĺžke 2,000 km v rámci vodnej stavby „OP JRD Biskupice“ ,
- odvodňovací kanál „kanále kryté č. 7, 8, 9“ č. 5305 186 007 vybudovaný v roku 1985 o celkovej dĺžke 0,691 km v otvorenom profile v rámci vodnej stavby „OP Fiľakovo“.

Okrem toho sa v k.ú. Fiľakovo sa nachádza detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nejasnej kvality.

Ochrana pred povodňou

Mesto Fiľakovo čelí rizikám spojeným s povodňami, vzhľadom na to, že časť hlavného toku potoka Belina je v neudržiavanej podobe a iné malé vodné toky majú zníženú prietoknú kapacitu. Neudržiavania niektorých častí vodných tokov môže predstavovať vážne riziko, ktoré by mohlo negatívne ovplyvniť úsilie mesta v oblasti ochrany pred povodňami. Územie je pomerne ohrozované záplavami, centrum mesta a obytné časti ležia v záplavovom území Q₁₀₀. Zariadenia a objekty musia byť navrhnuté tak, aby v prípade záplav neboli nadmerne poškodené. V územnom pláne sú vyznačené plochy, pre ktoré sa tieto obmedzenia vzťahujú. Nebezpečenstvo predstavujú aj vody z prílivových dažďov, najmä pre vodné toky Vyhliadka a Klatov.

Návrh ÚPN

Pre účely protipovodňovej ochrany sú na malých vodných tokoch navrhnuté poldre a budovy v záplavovom území je potrebné umiestňovať nad hladinu Q₁₀₀ ročnej vody.

Navrhnuté poldre:

- Klátovský potok
- Vyhliadka
- Čarnovský potok

Mesto má schválený Povodňový plán záchranných prác a plánuje vybudovať suché poldre na reguláciu vodných tokov v prípade extrémnych zrážok. Povodňový plán mesta a plánované suché poldre sú dôležitými nástrojmi na zabezpečenie prevencie proti povodňovým situáciám.

Podzemné vody

Hydrologicky patrí Fiľakovo do povodia rieky Ipel', s hlavným tokom Belina a ďalšími prítokmi, ktoré môžu predstavovať riziko povodní. Podzemné vody sa delia na štyri skupiny, z ktorých najvýznamnejšie sú podzemné vody alúvia Beliny. Riziko ohrozenia zásob podzemných vôd znečisťujúcimi látkami je v katastrálnom území mesta veľmi nízke.

Podzemné vody v katastrálnom území Fiľakova môžeme rozdeliť do 4 skupín podľa charakteru obehu a horninového prostredia (Franko, O. 1966, Franko, O., Gazda, S. a Choma, M. 1967, Franko, O. a Kolářová, M. 1985, Franko, O. a Melioris, L. 2000, Krahulec, P., Rebro, A., Uhliarok, J. a Zeman, J. 1977):

- **Podzemné vody v pieskovcoch** sa vyskytujú na východnom okraji katastra, v oblasti pieskovcových kopcov. Spodnomiocénne jemnozrnné morské pieskovce fiľakovského súvrstvia tu majú pórovitú priepustnosť, zrážkové vody v nich presakujú do podzemia a ich prevažná časť sa skryte dostane do alúvia potoka Belina.
- **Podzemné vody riečnych terás** sa vyskytujú v západnej polovici územia, na ľavom brehu potoka Belina. Pleistocénne terasy gүнzského, mindelského a riského glaciálu obsahujú 2-4 m hrubé vrstvy štrkov a pieskov s pórovitou priepustnosťou, ktoré sú zväčša zvodnelé. Významnejšie zásoby vody však nepredstavujú.

- **Podzemné vody alúvia** sa viažu na potok Belina a jeho bočné prítoky. Na dne korýt, pod holocénnymi hlinitými fluvialnymi uloženinami sa nachádza niekoľko metrov hrubá vrstva štrkov a pieskov z posledného (würmského) glaciálu, ktorá je dobre zvodnelá. Vzhľadom na to, že alúvium potoka Belina v oblasti Fiľakova dosahuje šírku 1–1,2 km, štrková vrstva predstavuje významný zdroj podzemnej vody. Hrúbka štvrtohornej výplne potoka Belina je do 7 m. Bočné prítoky sú omnoho užšie, dosahujú šírku okolo 100–250 m a z hľadiska výskytu podzemných vôd sú menej významné.
- **Minerálne vody.** Pod pojmom prírodné minerálne vody obvykle rozumieme vody vyvierajúce z prirodzených alebo zachytených prameňov (zdrojov), ktoré pri vývere obsahujú v 1 litri vody viac ako 1 g rozpustných minerálnych látok, alebo 1 g rozpustného oxidu uhličitého. V minerálnych vodách sú rozpustené látky (soli) elektrolyticky disociované, teda molekuly sú štiepené na elektricky kladne nabité kationy a na záporne nabité anióny. V oblasti Fiľakova sa vytvorili relatívne priaznivé podmienky na vývery minerálnych vôd, pretože sem zasahuje hlboká zlomová línia smeru SZ-JV, ktorá odvádza podzemné vody zo severne ležiacich žulových masívov veporika s vyššími zrážkami. Sú to vody vadózneho pôvodu, teda vsakované do zeme z atmosferických zrážok a kolujú v puklinách a zlomoch smerom na juh a juhovýchod v rámci hlbinného obehu, kde rozpúšťajú okolité horniny, prijímajú minerálne látky v rozpustnej forme. Čiastočne sa môžu aj oteplieť z geotermálneho tepla, prijímať oxid uhličitý alebo iné plynné látky. Vo Fiľakove je známy prameň Adam s mierne vyššou teplotou 10-13,5 °C, s obsahom CO₂ 1,9 g/l a s celkovou mineralizáciou 1,7 g/l. Z aniónov prevláda HCO₃⁻ 1,24 g/l, z kationov Ca⁺² 0,2 g/l. V minulosti nad prameňom postavili murovanú miestnosť, odkiaľ ľudia brali vodu na pitné účely. Neskôr pre hygienickú nevhodnosť prameň bol odstavený, potom zlikvidovali aj murovanú stavbu. Ďalší zdroj sa nachádza na Mocsáryho ulici, známy od 18. storočia. V súčasnosti je tam nainštalovaná ručná pumpa, avšak nefunkčná.

3. Suroviny

V katastrálnom území mesta Fiľakovo (ďalej len „predmetné územie“) sa nachádza:

- ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Fiľakovo – Chrastie I – stavebný kameň (4521)“, ktoré využíva BASALT STONE, s.r.o., Banská Bystrica,
- ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Ratka – Chrastie I – stavebný kameň (4012)“, ktoré využíva sillar, s.r.o., Lučenec.

4. Energetické zdroje

Zásobovanie elektrinou

VN sieť

Mesto Fiľakovo je zásobovaná elektrickou energiou z 22 kV vedení z ES 110/22 kV Fiľakovo. Napájanie mesta je realizované 22 kV podzemnými a nadzemnými distribučnými elektrickými vedeniami prevádzkovateľa SSD a. s.. Dodávka elektrickej energie je zabezpečovaná vysokonapäťového VN 22 kV vedenia SSD a. s. prostredníctvom distribučných trafostaníc vo vlastníctve SSD, a. s. a trafostaníc vo vlastníctve užívateľa, zásobujúcich súčasnú bytovú, priemyselnú aj občiansku zástavbu.

Výpočet zaťaženia obytnej zóny na maxime zaťaženia:

Predpoklady výpočtu: Jednotková záťaž pre 1 rodinný dom alebo byt (pri celkovom počte odberov nad 40), $P_s=5\text{kW}$ (s priamym elektrickým ohrevom = tepelné čerpadlo). Celkový uvažovaný nárast počtu bytových jednotiek je 1380 b.j..

Návrh ÚPN

Odber elektrickej energie sa bude skladať z časti pre RD a byty pre potreby občianskej vybavenosti. Pre zabezpečenie súčasnej požadovanej potreby elektrickej energie a pre uvažovaný rozvoj sa navrhuje vybudovať vonkajšiu VN aj sekundárnu sieť NN káblovým vedením v zmysle urbanistického návrhu. Bilancia celkového elektrického výkonu pre bytový fond je vypočítaná v zmysle zásad plánovania sietí VN a NN. Pre občiansku vybavenosť budeme uvažovať 20% rezervu z bytového fondu.

Výpočet počtu transformátorov :

DTS sú navrhnuté s transformátormi 630 kVA, podľa výpočtového zaťaženia vo funkčnopriestorovom celku, pre pokrytie nárastu potreby el. energie. Pre 1TS 630kVA uvažujeme výkon $630 \times 0,8 = 504 \text{ kVA}$.

Výpočet celkového inštalovaného výkonu transformačných staníc 22/0,4 kV s prihliadnutím na dovoľené zaťaženie bude:

počet trafostaníc: $n = P_c / 0,98 / 504 \text{ kVA} = 6900 / 0,98 / 504 = 13,97 \times 1,2 = 16,76 \text{ ks}$

pre $St = 630\text{kVA}$ je potrebných 16,76 teda 17 trafostaníc o výkone 630 kVA.

Pričom $P_c = 1380 \times 5\text{kW} = 6900\text{kW}$.

Výpočet je zameraný len na výpočet potrebného počtu DTS podľa aktuálnych “Zásad plánovania sietí VN a NN” pre riešenie lokality. Pre zabezpečenie pokrytia nehnuteľností elektrickou energiou v navrhovanej lokalite navrhujeme:

- vybudovať VN káblovú prípojku z jestvujúcej VN siete a preslučkováť káblovú VN sieť cez navrhované transformačné stanice. V prípade nepostačujúcej prenosovej kapacity existujúceho vedenia viesť nové VN prípojky od exist. vedení napájaných z rozvodne ES 110/22 kV Fiľakovo.
- Vybudovať trafostanice TS.. s transformátormi o výkone do 630 kVA;
- Vybudovať novú sekundárnu sieť NN v nových lokalitách rozvodmi v zemi – ďalšie stupne projektovej dokumentácie.
- Verejné osvetlenie v nových lokalitách riešiť samostatnými rozvodmi a osvetľovacími telesami na stožiaroch.
- Pre návrh elektrorozvodov v projektových dokumentáciách jednotlivých stavieb používať štandardy materiálov SSD, a.s.

Z analýzy jestvujúceho stavu energetických zariadení, kapacít a prenosových možností vyplýva, že súčasný stav prevádzkovej VN a NN siete v riešenom území je nepostačujúci pre uvažovaný urbanistický rozvoj s intenzifikáciou výstavby a ďalšie požiadavky na potrebný elektrický príkon bude možné riešiť len vybudovaním nových energetických zariadení a to v oboch napäťových úrovniach VN a NN sekundárnej siete. Koncept riešenia pre danú lokalitu rieši vybudovanie ďalších nových trafostaníc pre navrhovanú zástavbu rodinných domov, bytových domov s príslušnou občianskou vybavenosťou. Vzhľadom na značné časové rozpätie od začiatku výstavby do plánovaného ukončenia, bude potrebné prezentované výpočty priebežne aktualizovať a rovnako prispôbiť aj postupnosť uprav el. siete podľa skutočného postupu výstavby nových RD a BD a podľa meraní zisteného reálneho nárastu maximálneho súdobého príkonu. Uvedené elektroenergetické rozvodné zariadenia budú zaradené ako verejnoprospešné stavby.

Trafostanice

V meste Fiľakovo sú vybudované distribučné trafostanice vo vlastníctve SSD, a. s. a trafostanice vo vlastníctve užívateľa. Trafostanice sú napojené nadzemnou a podzemnou VN sieťou. V súčasnosti celkový výkon trafostaníc podľa postačuje pre zabezpečenie dodávky elektrickej energie. Trafostanice sú rozmiestnené v meste podľa zabezpečenia potrieb dodávky elektrickej energie. Celkový inštalovaný výkon trafostaníc je 2200 kVA.

Návrh ÚPN

Pre celú záujmovú oblasť sa plánuje výstavba 17 nových distribučných kioskových trafostaníc. Trafostanice budú kioskové, betónové s vonkajším ovládaním TR 630 kVA s prevodom 22/0,4 prevedenie (2K+1T). Trafostanice budú osadené olejovými hermeticky uzavretými transformátormi. Súčasťou kiosku je odizolovaná havarijná zberná nádrž, ktorá v prípade havárie transformátora zachytí celý objem oleja. VN rozvádzač pre priebežne trafostanice bude pozostávať z troch prívodových polí a jedného vývodového poľa pre transformátor. Dve prívodové polia budú slúžiť pre zaslučkovanie navrhovanej VN linky a jedno pole pre vývod do trafostanice.

NN sieť

Elektrický NN rozvod je v meste riešený vzdušnou NN sieťou holými vodičmi AlFe, resp. izolovanými vodičmi NFA2X na betónových stĺpoch pozdĺž verejných komunikácií. V niektorých úsekoch je na spoločných podporných bodoch vedené spolu s NN vedením aj nadzemné vedenie verejného osvetlenia, miestneho rozhlasu a telekomunikačné siete. Čiastočne sú rozvody NN riešené aj podzemným káblovým vedením pomocou káblov AYKY, resp. NAYY. Napojenie jednotlivých domov je riešené odbočením NN prípojky od hlavného NN rozvodu pomocou závesných káblov alebo holými vodičmi AlFe. V novej výstavbe je riešené napojenie odberateľov pomocou odberných elektrických zariadení káblami uloženými v zemi.

Návrh ÚPN

Predmetom riešenia je napojenie odberov (RD, BD zariadenia obč. vybavenosti a technickej infraštruktúry) po odberne elektrické zariadenia – elektromerové rozvádzače pre jednotlivých odberateľov lokality z nových trafostaníc stavby. Zároveň bude zabezpečené prepojenie medzi NN rozvodmi vyvedenými z jednotlivých trafostaníc a prepojenie z nového NN rozvodu lokality na jestvujúci distribučný rozvod.

Elektromerové rozvádzače mimo hlavných trás budú napojené zo skríň SR. Pre napojenie zariadenia obč. vybavenosti OV a technickej infraštruktúry sú navrhnuté samostatné elektromerové rozvádzače osadené pred príslušnými parcelami.

Vedenia NN rozvodu sú navrhnuté v zmysle štandardov SSD - budú v hlavných trasách a slučkách tvorené káblami typu NAYY-J 4x150, resp. NAYY-J 4x240, káble k odberným miestam RE budú typu AYKY-J potrebnej dimenzie. Trasovanie káblov je v koridore s ostatnými elektro rozvodmi v zelenom páse medzi chodníkom a parcelami popri komunikáciách. Spôsoby uloženia káblov v trase budú vhodne zvolené s ohľadom na vedenie trasy. Zemne práce - výkopy v hlavných trasách budú riešene ako spoločne pre VN rozvod, Verejne osvetlenia, Telekomunikačne rozvody.

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie v meste nebolo doposiaľ rekonštruované z hľadiska výmeny svietidiel za moderné LED preto je osvetlenie zabezpečené pomocou existujúcich sodíkových či neónových svietidiel. Rozvod verejného osvetlenia (VO) je riešený pomocou holých vodičov, resp. samostatného káblového vedenia,

ktoré je vedené prevažne po stĺpoch nadzemnej NN siete. V častiach mesta kde je NN vedenie riešené podzemným káblovým vedením je taktiež rozvod verejného osvetlenia uložený v zemi so svietidlami osadenými na samostatných oceľových stĺpoch VO.

Meranie spotreby elektrickej energie ako aj spínanie verejného osvetlenia je riešené v niekoľkých rozvádzačoch RVO rozmiestnených podľa potrieb jednotlivých osvetľovacích vetiev.

Návrh ÚPN

Verejné osvetlenie miestnych komunikácií je navrhnuté podľa STN TR 13201-1 a STN TR 13201-2. Osvetlenie je kategorizované do triedy osvetlenia – ME. Stožiare so svietidlami verejného osvetlenia sú napájané káblami AYKY-J 4x16 až 35 z rozvádzačov verejného osvetlenia na určenom území priľahlom k jednotlivým trafostaniciam. Tieto rozvádzače RVO pre danú časť územia obytného súboru budú osadené v blízkosti trafostaníc, z ktorých budú napojené. Trasovanie káblov je v koridore s ostatnými elektro rozvodmi v zelenom pase medzi chodníkom a parcelami popri komunikáciách. Spôsoby uloženia káblov v trase budú vhodne zvolené s ohľadom na vedenie trasy. Zemné práce - výkopy v hlavných trasách budú riešené ako spoločne pre VN rozvod, NN rozvod, Telekomunikačné rozvody. Navrhované káble sa uložia vo voľnom teréne vo výkope do pieskového lôžka a označia sa červenou fóliou.

Zásobovanie plynom

Mesto Fiľakovo je zásobované zemným plynom naftovým z nadradenej plynárenskej sústavy. Ako zdroj plynu slúži plynovod VTL DN 100, PN 6,3 MPa. Na tento plynovod obchádza mesto Fiľakovo z juhu západnou časťou na sever. Zdrojom zásobovania mesta Fiľakovo je zemným plynom a to Regulačná stanica „MESTO“ s výkonom 3000 Nm³/h a Regulačná stanica „POĽNÁ 7“, s výkonom 3000 Nm³/h. V meste Fiľakovo sa nachádza miestna distribučná stredotlaková sieť o tlaku 100 kPa a aj nízkotlaková distribučná sieť o tlaku 2,1 kPa.

Regulačná stanica „POĽNÁ 7“, zásobuje okrem južnej časti mesta Fiľakovo a obce Belina a Biskupice. Uvedený stav i kapacita RS, bude vyhovujúca i pre návrhové obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynifikácia pre navrhované objekty v meste. Miestne plynovody sú navrhované tak, aby boli schopné zabezpečiť dodávku plynu aj pri zvýšenom náraste spotreby než je uvažovaný.

Pre novo navrhovaných riešeniach dodržať ustanovenia STN, TPP. Dodržať ochranné pásma v zmysle Energetického zák. 251/2012 Z.z. . Jednotlivé ochranné a bezpečnostné pásma plynárskych zariadení sú vyznačené v grafickej časti návrhu.

Zásobovanie teplom

Mesto Fiľakovo vlastní 12 domových kotolní, ktorými zabezpečuje dodávku tepla do bytových domov, spolu sa tak vykuruje 2 869 bytov. Mesto má spracovanú koncepciu tepelného hospodárstva.

Návrh ÚPN:

- premietnuť priestorové požiadavky vyplývajúce z koncepcie tepelnej energetiky mesta,
- primerane premietnuť priestorové požiadavky z koncepcie tepelného hospodárstva mesta,
- zabezpečiť dostatočnú kapacitu pre rastúci dopyt.

Telekomunikácie

- **Slovak Telekom, a.s.:** Slovak Telekom má v rámci mesta rozvody metalických ako aj optických káblov. Rozvody telekomunikačných káblov sú riešené v meste ako podzemné rozvody, resp. nadzemné rozvody vedené po drevených telekomunikačných stĺpoch ako aj po stĺpoch verejného osvetlenia či NN siete. Domové prípojky sú realizované prevažne

nadzemnými vedením. Pre pokrytie rádiovým signálom fixnej a mobilnej siete Slovak Telekomu je osadený stožiarový vysielateľ.

- **Regiotel Filákov s.r.o.:** Spoločnosť Regiotel Filákov s.r.o. poskytuje v rámci mesta telekomunikačné služby bezdrôtovo ako aj pomocou káblových optických rozvodov. Pre bezdrôtové pripojenie je osadený vysielateľ. Káblový optický rozvod je riešený ako podzemný rozvod.
- **Orange, a.s.:** Katastrom mesta prechádza optický kábel spoločnosti Orange, a.s. v správe Michlovský spol. s r.o. . Pre pokrytie rádiovým signálom siete Orange je osadený vysielateľ. Prípadné rozšírenie miestnej siete jednotlivých poskytovateľov telekomunikačných služieb je potrebné z pohľadu súčasného stavu žiadostí účastníkov ako aj navrhovaného stavu rozšírenia mesta. Novorealizované siete odporúčame pokladať len formou podzemných káblových vedení.
- **O2:** V riešenom území je osadený vysielateľ.

Rozhlas a televízia

Príjem televízneho signálu je zabezpečený pomocou televíznych antén DVB-T jednotlivých rodinných domov. V meste je možný príjem televízneho signálu aj cez telekomunikačnú (resp. satelitnú) sieť spoločnosti Slovak Telekom a Regiotel Filákov.

Kamerový systém

Pre zabezpečenie bezpečnosti a dohľadu nad objektami sú v obci v súčasnosti inštalované kamery v jednotlivých častiach mesta.

Sirény

Na varovanie obyvateľstva v prípade mimoriadnej udalosti sú na budove mestského úradu osadené sirény. Sirény sú ovládané odborom krízového riadenia.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Cestná doprava

Koncepty rozvoja dopravy mesta Filákov vychádzajú z analýz širších dopravných vzťahov priestoru Lučenec/Filákov/Maďarsko/Rimavská Sobota v nadväznosti na ÚPN-VÚC Banskobystrického kraja, ako aj na rezortné požiadavky dopravy.

Napojenie sídelného útvaru na nadradenú dopravnú sieť, zámery dopravy

Geografická poloha mesta Filákov v JZ časti Banskobystrického kraja a v centre okresu Lučenec, prihraničné regionálne susedstvo s Maďarskom (Šalgótarján), ako aj krajinné útvary Juhoslovenskej vrchoviny a CHKO Cerová vrchovina významne poznačenej riekou Ipel' s prítokmi, určovali vývoj a rozvoj obce aj z pohľadu kvality dopravných vzťahov a väzieb na širšie územie Gemera a priemyslu Novohradu na oboch stranách hranice. Regionálna komunikačná sieť okresu Lučenec je predpokladom kvalitných väzieb obce na hospodársku základňu kraja koncentrovanú najmä v mestách: Lučenec 13 km, Rimavská Sobota – 44 km, Poltár 24 km, Detva 36 km a Šalgótarján 20 km. Rast rekreačného významu Poipľia a Gemeru, ako aj vzťahy na hospodársku základňu severného Maďarska vytvárajú vhodné podmienky pre rozvoj a zamestnanosť aj v subregióne Filákov.

Dopravno-kompozičnú os rozvoja mesta (II/571) bude aj v budúcnosti významne ovplyvňovať hlavne **nadregionálna cesta I/71** na západnom okraji v smere I/16 Zvolen-Detva – Lučenec – Filákov –

SR/Šiatorská Bukovinka – MR/Šalgótarján (21) vo väzbe na ťah E571=I/16 Zvolen – Rimavská Sobota – Košice.

Zámer preloženia cesty I/71 v úseku Fiľakovo/západ – Buzitka – I/16, vytvorí priamu väzbu na rýchlostný ťah R2 s efektom odľahčenia miest Lučenec a Fiľakovo o tranzitnú dopravu. Rozvoj dopravy predpokladá elektrifikácia a výhľadovo zdvojnásobenie magistrálnej **železničnej trate M.160** (115 A) Zvolen – Fiľakovo – Tornaľa – Plešivec – Košice, aj nadregionálna železničná trať 164 Fiľakovo – SR/Šiatorská Bukovinka – hranica MR/Šalgótarján.

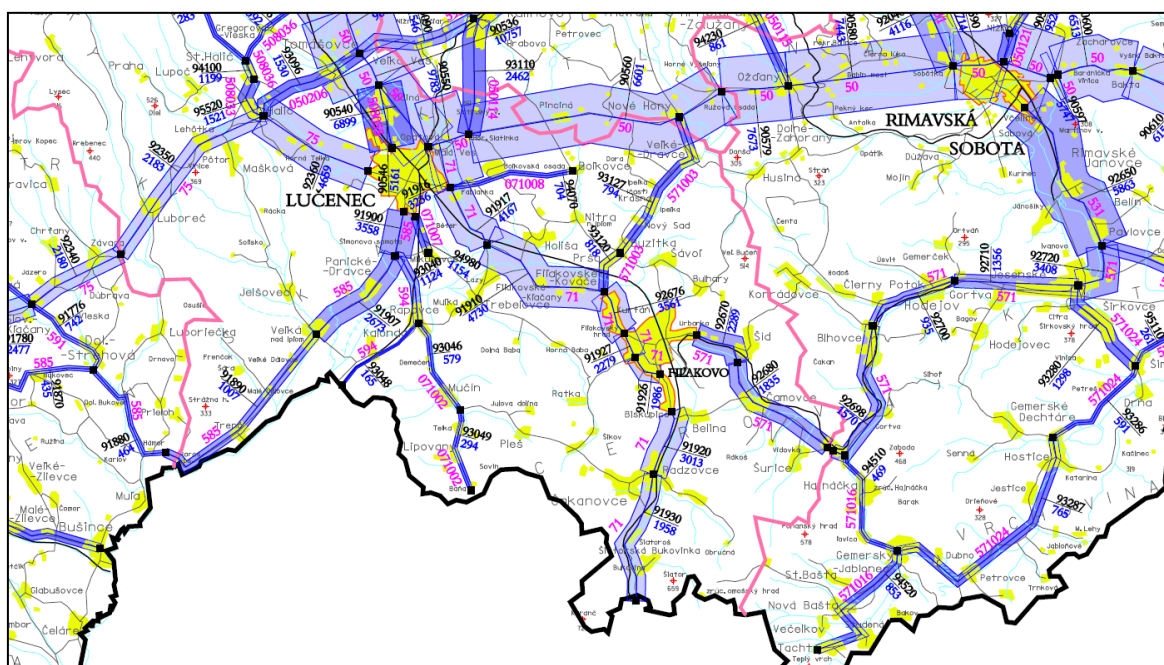
Do výhľadu sa predpokladá, že mesto Fiľakovo využije výhodnú dopravnú polohu, ktorú určuje blízkosť významných **dopravných ťahov** južného Slovenska:

- Cesta E571=I/16=R2: Banská Bystrica/Zvolen – Rimavská Sobota – Tornaľa – Košice prevažne hospodárskeho a rekreačného významu, dostupná z križovatky Lučenec po ceste I/71 na 12 km,
- cesta I/75 „Južný cestný ťah“: Galanta – Šaľa – Nové Zámky – križ. Levice/Šarovec – Veľký Krtíš – Lučenec, na ktorú je mesto pripojené tiež v Lučenci,
- Cesta I/71: Lučenec – Fiľakovo – Šiatorská Bukovinka – Salgótarján/Maďarsko/21 medzinárodného významu, západná tangenta katastra mesta,
- Cesta II/595 Lučenec/Veľká Ves – Poltár – Kokava nad Rimavicou, na 15 km,
- Železničná trať Z.160 (115A) Zvolen – Košice s križovat. zastávkou Fiľakovo,
- železničná stanica v Lučenci s križovatkou tratí 161 Lučenec – Ipolytarnóc/HU s peážou trate 78 v Maďarsku/Szécsény a odbočkou do žst. Malý Krtíš v SR,
- železničná trať 164 Fiľakovo – SR/Šiatorská Bukovinka – MR/Šalgótarján,
- železničná trať 162 Lučenec – Poltár – Kokava nad Rimavicou – Utekáč,
- autobusová stanica Fiľakovo pre osobnú regionálnu a diaľkovú dopravu.

Cestná sieť spolu so železničnými ťahmi vytvárajú kvalitné podmienky rozvoja obce aj pomocou regionálnej autobusovej dopravy, ktorú zabezpečuje dopravca SAD Lučenec, prevádzkareň Fiľakovo.

Dopravné podmienky rozvoja územia mesta Fiľakovo

Kvalita dopravnej infraštruktúry sídla je daná charakteristikami dopravnými, územnými a environmentálnymi. Dopravné charakteristiky v priestore mesta Fiľakovo odvíjame najmä od intenzity a skladby dopravného prúdu na cestných ťahoch SR (SSC 2005/mapa).

Objemy cestnej dopravy v regióne (tabuľka nižšie), zodpovedajú hospodárskej aj turistickej situácii na hranici s Maďarskom, mimo hlavných ťahov smerom S-J. Výrazne prevláda vzťah Z-V na hlavnom ťahu R2, v koridore cesty I/16 v trase ČR – Trenčín – Prievidza – Zvolen – Lučenec – Košice. Vzťahy na okresné mesto Lučenec dominujú vo všetkých smeroch, ale hodnoty do 6 tis. voz/deň nepredstavujú významnú záťaž pre územie subregiónu ani do výhľadu.

Vývoj na cestnej sieti regiónu Lučenec-Fiľakovo, vzhľadom na sčítania dopravy [1] (SSC 2005, 2010, 2015) odhadujeme výhľad r. 2040 nasledovne:

ÚPN Fiľakovo Koncept					výhľad na cestnej sieti mesta podľa Celoštátnych sčítaní cestnej dopravy, SSC, GR Bratisla				
cesty v meste	T -ťažké	O osobné	M moto	S spolu	profil / cesta	T -ťažké	O osobné	M moto	S spolu
92673 - II/571 Lučenecká					92671 - Námestie padlých hrdinov				
Rok 2005	388	3494	21	3903	Rok 2005	581	3888	23	4492
Rok 2010	458	3071	14	3543	Rok 2010	705	4450	37	5192
Rok 2015	388	3494	21	3903	Rok 2015	581	3888	23	4492
rok 2040 - var A- priedah	500	4499	27	5025	rok 2040: var A priedah	748	5006	30	5783
rok 2040: var B - obchvat	400	4455	31	4886	rok 2040: var B: obchvat	580	4957	41	5578

V návrhu odhadu rastu intenzít cestnej dopravy pre rok 2040 (platnosť ÚPN), boli použité koeficienty pre vývoj za 25 rokov:

Variant A – priedah cesty II/571 mestom nákladná: 1,15% ročne, osobná: +1,15%

Variant B – obchvat cesty severne nákladná: A – 50%, osobná: +1,5% rast;

Tranzit cesty I/71 na západnom okraji mesta Fiľakovo v **meranom období** vykazoval cca polovičné hodnoty v porovnaní s priedahom cesty II. triedy II/571 mestom. To dokumentuje výraznú Z+C dopravu v interakcii s lokálnym centrom, ktoré bolo v období do r. 1990 významným ťažiskom priemyslu (tehelne, Kovosmalt a zariadenia gastronómie). Maximálne intenzity a predpoklad ich nárastu v nedokumentovanom období 2020-2023 (sčítania sa celoplošne nerealizovali), sú v profiloch mestských ulíc Námestie padlých hrdinov 5192 sk.voz, paradoxne najzaťaženejšia je Biskupická 5574 sk.voz/24 h v roku 2010. Návrh konceptov je založený na predpokladanom impulze zmeny myslenia, na podpore alternatívnych druhov, najmä železničnej dopravy.

Územné charakteristiky

Na rozvoj dopravy vplývajú najmä funkčné požiadavky regiónu/okresu Lučenec a mesta Fiľakovo. Severným a západným okrajom bude aj v budúcnosti tranzitovať nákladná /NAD), individuálna automobilová doprava (IAD) hospodárskeho a rekreačného významu. Táto doprava bude vzhľadom na polohu komunikácií I/16 a I/71 v odstupe od mesta, aj v priamom dotyku (koncept A) prínosom pre ďalší rozvoj. Priestorové podmienky katastra obce v dotyku s rekreačnými aktivitami CHKO Cerová vrchovina a Maďarsko sú podnetom pre viacero pripojení jestvujúcej miestnej komunikačnej siete na regionálne cesty so zámerom rozdelenia očakávaných dopravných prúdov do rôznych druhov (cestná, cyklistická, autobusová doprava, železnice), ako **predpoklad trvalej udržateľnosti**. Pre zastavenie rastu nákladnej dopravy (NAD v oboch konceptoch A, B) sa návrhom vytvoria podmienky obsluhy areálov len zvonka z ciest I/71 – Lučenec a II/751 Rimavská Sobota (priemyselné areály východne za železničnou traťou). Regionálne územné vzťahy vytvárajú tlak aj na zvýšenie kvality jestvujúcich prepojení susediacich obcí Šiatorská Bukovinka/MR, Biskupice/Radzovce, Čamovce, Ratka, Šávoľ, Prša/Buzitka, Bulhary. Paradoxne najzaťaženejšia je Biskupická ulica s 5574 sk.voz/24h v roku 2010, čo je v kolízii s jej funkciou bulváru mestských funkcií situovaných v centrálnom sídlisku, kde sú sústredené zariadenia OV služieb mesta.

Priestorové podmienky uličnej siete obce sú obmedzené, preto sa v konceptoch navrhujú nižšie kategórie MC, ktoré vyhovujú pobytovej funkcii a pribrzdžujú predpokladaný rast mobility obyvateľov (3 a viac ciest denne/obyvateľa).

Environmentálne charakteristiky mesta Filákov budú významne ovplyvňované koridormi regionálnych ciest a železníc s väzbami na severné priemyselné Maďarsko, ako aj prírodnými priestormi CHKO Cerová vrchovina s rekreačným zázemím medzinárodného a vnútroštátneho významu.

Koncipovanie návrhu dopravy sa sústreďuje na zvýšenie bezpečnosti cestnej dopravy a pobytu ľudí vo verejnom priestore ulíc doplnením cyklistických cestičiek a chodníkov pri hlavných cestách, zmenami kategórií MC na **obytné ulice** a pripojením obce na regionálne a nadregionálne cyklistické ťahy spojené s krajinou štruktúrou.

Koncepty rozvoja obce tiež predpokladajú, že relatívne nízke intenzity cestnej dopravy mestského a lokálneho významu sa dajú regulovať a môžu výrazne prispieť k zvýšeniu udržateľného prostredia pre bývanie a pokojný život obyvateľov, bez nadmerného obťažovania cestnou dopravou.

Vízia a scenáre rozvoja dopravy pre koncepty ÚPN mesta Filákov

Poloha mesta Filákov v JZ časti Banskobystrického kraja a v centre okresu Lučenec, prihraničné regionálne susedstvo s Maďarskom (Šalgótarján), krajinné útvary Juhoslovenskej vrchoviny a CHKO Cerová vrchovina významne poznačenej riekou Ipel' s prítokmi a väzby na širšie územie Gemera a priemyslu Novohradu na oboch stranách hranice, potvrdená historickým vývojom a ďalším smerovaním rozvoja podľa Zásad ÚPN-VÚC-BSK (Zadanie), sú **východiskami vízie**:

Využiť urbánne a geografické podmienky pre **zachovanie kvalitného bývania v meste s priamym kontaktom na krajinné prostredie** územia s vlastným priemyslom a primeranou OV aj zamestnanosťou, ale zároveň s dostupnou a všestrannou koncentraciou mestských funkcií OV škôl, obchodu, služieb a kultúry v okresnom meste Lučenec.

Dostupnosť 13 km do mesta Lučenec individuálnou dopravou IAD aj hromadnou autobusovou dopravou HD-bus za cieľmi dennej/týždennej potreby obyvateľov obce priamo: práca, školy, nákupy, služby, nepriamo pomocou nadradenej AD, ŽD, BUS. Cesty do vzdialenejších miest Rimavská Sobota, Zvolen, Banská Bystrica, Maďarsko za VOV škôl, úradov, kultúrou aj prácou sa sústreďia aj v návrhovom období na využívanie kvalitnej cestnej siete SR, na väčšie vzdialenosti aj železničnými spojmi.

Scenáre rozvoja mesta, podporovaného vhodnou dopravnou infraštruktúrou interpretujeme ako **trajektórie dosiahnutia cieľov vízie v čase a priestore**.

Vlastné územie poskytne obyvateľom a návštevníkom Filákova pokrytie denných potrieb (práca), zásobovanie z vlastných zdrojov v dostupnosti pešej a IAD na krátke vzdialenosti: potraviny, základná škola, potreby dennej spotreby, gastronómia, služby kultúry, zdravia a športu v objektoch súčasného a navrhovaného bývania. Voľnočasové aktivity vlastných obyvateľov sa navrhnu vo väzbe na jestvujúce a nové pešie a cyklistické chodníky. Podpora návštevnosti v katastri obce sa navrhuje regulovať novými parkoviskami IAD, ale aj zachytením mobility mimo kritických lokalít možných stretov a kolízií. Požiadavky návštevnosti zvonka (chatári, turisti, návštevníci, bikeri) budú podporené väzbami na kvalitné pešie a cyklistické cestičky, ale aj službami a informatikou v jestvujúcich aj nových plochách obce.

Uvedené východiská rezultujú dôvody, prečo sa **scenáre pre koncepty rozvoja dopravy** v rámci možností aj nárokov nových rozvojových zámerov orientuje na **kvalitu jestvujúcej dopravnej infraštruktúry** a možnosti **neinvazívnych zásahov** do územia mesta Filákov, vyjadrené cieľmi, v heslách takto:

Variant rozvoja A:

prieťah cesty II/571 rast dopravy v meste, železničná doprava stagnuje, bez obchvatu funkcie MC ako dnes, **mesto krátkych ciest** k cieľom OV **pešo a bicyklom**, lokálne centrá vybavenosti,

Variant rozvoja B:

severná preložka cesty II/571 odľahčí centrum, rast IAD menší, rast podielu železnice, MC možno funkčne redukovať - **regulovanie IAD**, zvoz cestujúcich z odľahlejších zón k staniciam Taxi/VAN-busy a Cyklotrasy.

Územný priemet konceptov dopravnej infraštruktúry

Cestná a železničná sieť mesta Fiľakovo vo funkčnej hierarchii viacnásobného rastra medzi lineárnymi útvarmi železnice 160-164, cesty I/71 a Biskupickej v smere S-J, priečne v smere Z-V cesty II/571 a potoka Belina, je výrazom funkčno-prevádzkových vzťahov osídlenia obcí v údolí Cerovej vrchoviny, ako aj pod vplyvom sídelnej štruktúry vyššieho rádu: Lučenec, Rimavská Sobota, Salgótarján v pohraničí s Maďarskom.

Na úrovni spracovania konceptov rozvoja dopravy sa dá konštatovať, že pre rezidenčné sídlo Fiľakovo s križovatkovou železničnou stanicou (Zvolen, Jesenské, Salgótarján) s relatívne malým počtom obyvateľov, sú údaje Celoštátneho sčítania dopravy (SSC-GR) v pravidelných 5-ročných intervaloch, aj bez známych výsledkov zo sčítania v r. 2020, postačujúce aj do výhľadu platnosti ÚPN-O, r. 2040.

Doprava železničná

Zadanie: Invariantné koncepty A a B.

Význam zariadení železničnej infraštruktúry a jej vplyv na rozvoj mesta:

Železničný uzol Fiľakovo má celoštátny význam. Leží na železničnej trati II. kategórie

Nové Zámky - Palárikovo – Šurany – Levice – Kozárovce – trať 115A Zvolen – Lučenec - Fiľakovo – Lenartovce – Rožňava – Košice (Južný ťah).

Rezort dopravy uvažuje dobudovať južný ťah postupnou elektrifikáciou:

Železničnú trať 115 A Plešivec – Zvolen osobná stanica na trakčnú sústavu ~ 25kV, 50 Hz a optimalizáciu na rýchlosť 120 km/hod, zdvojkolažňovaním úsekov vrátane železničnej zastávky Fiľakovo zastávka (v obmedzujúcich úsekoch 80 km/h.), výhľadovo s parametrami trate pre medzinárodnú kombinovanú dopravu (podľa dohody AGTC);

Železničná trať 164 Fiľakovo – Šiatorská Bukovinka – Maďarská republika má medzinárodný charakter a je navrhovaná na elektrifikáciu;

Železničná trať 111 B Výhybňa Urbánka Stavadlo 3: elektrifikácia na trakčnú sústavu ~ 25kV, 50 Hz a optimalizáciu z rýchlosti 70 km/h na rýchlosť 120 km/hod, zdvojkolažnenie trate;

Pre zámer rozvoja kombinovanej dopravy na železničnej trati TINA 160-115A sa navrhujú plochy pre prekladanie nákladov ŽEL/NAD a parkoviská IAD P&R pendlerov, parkoviská CYK B&R pre cyklistov vlakom.

Doprava letecká

Severne od mesta Fiľakovo na k.ú. obce Boľkovce je umiestnené letisko, ktorého správcou v súčasnosti je Letecké športové centrum Lučenec. Užívateľom letiska je Aeroklub Lučenec, Letecké športové centrum AERO Slovakia. Letisko je v zmysle KURS 2001 potenciálnym letiskom hlavnej siete letísk SR. ÚPN VÚC Banskobystrického kraja navrhuje vybudovať letisko Boľkovce na úroveň verejného letiska hlavnej siete letísk SR.

Zadanie: Letisko Lučenec/Boľkovce je potenciálnym prvkom v hlavnej sieti letísk SR.

Výškové obmedzenia letiska podľa rozhodnutia Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-452/94/OLPZ zo dňa 14.06.1994 sú zakreslené vo výkresoch Konceptu Dopravy.

Výškové obmedzenie určené OP leteckého pozemného zariadenia – Rádiolokačného bodu Veľký Bučenš sa v katastrálnom území mesta Fiľakovo pohybuje v rozmedzí nadmorských výšok cca 549,7 – 589,5 m n.m.Bpv.;

Vnútromestská doprava cestná

Cestná komunikačná sieť v súčasnej funkčnej hierarchii je aj do výhľadu výrazom funkčno-prevádzkových vzťahov územia mesta Fiľakovo, ležiacou medzi obcami vyššieho rádu: okresné mestá Lučenec a Rimavská Sobota, Veľký Krtíš.

Poznámka 1: v priebehu spracovania prieskumov a rozborov ÚPN-O Fiľakovo bolo v r.2023 ukončené pripomienkovanie úplnej prestavby 50 rokov používanej normy Projektovanie miestnych komunikácií, 1986, 2004 a Zmeny Z1, Z2 a v r. 2024 je nahradená novou **STN 73 6110 Projektovanie miestnych ciest**¹ [6], aj **TP 6110**, kde sa mení názov MK na **MC – miestne cesty**, ako aj označenie funkcií A, B, C a D sú nahradené novými funkčnými úrovňami - f.ú. takto:

A – nahradené pojmom a označené ako D – diaľnice, spolu s rýchlostnými cestami,

B – nahrádza MZ – miestna zberná cesta: MZ1, MZ2, MZ3 (miesto B1, B2, B3),

C – nahrádza MO – miestna obslužná cesta: MO1, MO2, MO3 (miesto C1, C2, C3),

D – nahrádza MN – miestna nemotoristická cesta: MN1, MN2, MN3 (D1, D2, D3),

UC – zostávajú v platnosti ako účelové cesty verejné, neverejné, poľné, lesné.

V texte tejto správy sú pôvodné f.ú. v zátvorkách pred novými označeniami, vo výkrese návrhu dopravy sú odkazy na nové značenie miestnych ciest a ulíc **v legende javov**.

Poznámka 2: V koncepte dopravy sa projektant orientuje okrem povinnej funkčnej úrovne a kategórie miestnych komunikácií/ciest aj na kvalitu a možnosti verejných priestorov nových ulíc, **návrhom ich celého uličného priestoru** (HDP + PP), daného celou šírkou ulice v rámci možností predpísanej mierky zobrazenia ÚPN sídla. Tento **tretí navrhovaný údaj**, už v súlade s prepracovanou STN 73 6110 „Projektovanie miestnych ciest k r.2024“ [6], porovnaj nižšie, je uvádzaný za kategóriou takto:

(B3) – MZ 8/40/12, kde je B3-MZ3 = funkčná úroveň – zberno-obslužná MK/MC,

8/40 = kategória s označením HDP 8,0 m a návrhovou rýchlosťou 40 km/h a

PP = 2x2m po stranách, potom spolu bude šírka ulice = 12 metrov.

Koncept A Základného komunikačného systému ZAKOS mesta Fiľakovo

Vychádza zo zámeru rezortu dopravy, vybudovať severo-západnú preložku cesty I/71 a ponecháva trasu cesty II/571 v pôvodnom koridore ako prietah mestom Fiľakovo.

Ciele vízie „zachovanie kvalitného bývania v meste s priamym kontaktom na krajinné prostredie – mesto krátkych peších ciest“ sa budú presadzovať scenárom krokov homogenizácie HDP (hlavný dopravný priestor cesty), ale aj vytváraním bezpečných podmienok pre peších užívateľov verejných priestorov ulíc mesta.

V rámci potvrdenia stavu bez preložky cesty II/571 sa v koncepte A navrhujú MC:

Cesta I/71 – západný odklon, f.t. MZ1 okruh v dotyku so zástavbou, nové križovatky;

Cesta II/571 – prietah, f.t. MZ2 hlavná zberná ulica, homogenizácia celého prietahu;

Cesta III/2674 – prietah mestom, f.t. MZ3 bulvár dopravno-spoločenských funkcií;

Pôvodná MK C2 – f.t. MO2 prepojovacia cesta, dopravno-obslužná s parkovaním;

Pôvodná MK C1 – f.t. MO1 obchodná a obytná ulica s regulovaným parkovaním;

Ostatné ulice sú predmetom DOKOS, nižších funkčných tr.: MO3, MN s upokojením.

Prietah cesty II/571 – návrh hlavnej dopravnej a Z-V kompozičnej osi mesta s ťažiskovou zbernou dopravnou funkciou (B2) = MZ2 prietah cesty 2.triedy:

¹ ÚNMS SR, 2023, Úrad pre normalizáciu a skúšobníctvo SR, SSC, MD SR,

- Koridor Z-V prietahu cesty II/571 – úsek Lučenecká v kat. šírke MZ 8,5/50, v nezastavanej časti širšieho PP návrh **MZ 8,5/50/16m** uličná rezerva pre chodníky;
- Úsek od centrálného parkoviska (Radničná), ulice Hlavná – SNP – AS Fiľakovo v kat. **MZ12/40/18m**, pozdĺžne parkovanie vozidiel krátkodobého striedania, kolmé parkovanie OA (Námestie padlých hrdinov) mimo DP, segregované parkoviská a bezpečné priechody pre chodcov;
- Úsek Mlynská ulica od úrovňového priecestia žel. trate (žst. Zastávka Fiľakovo) HDP profil cesty **C9,5** s priekopou a jednostranným chodníkom, potvrdenie kat. **MZ9/50/14m**, pre **CYK** na opačnej strane cesty;
- Návrh prestavby železničného priecestia – nadjazd cesty nad železnicou;

Druhou, **S-J zberno-obslužnou kompozičnou osou** mesta sa navrhuje na priemyselnom severe **Šavolská** cesta, pokračujúca v meste ako **Biskupická cesta**, prečíslovaná na III/2670, peáž SNP – III/2674.

Usporiadanie hlavného dopravného priestoru Šavolská, HDP dvoj-pruhy, s jednostranným chodníkom, sa navrhuje homogenizovať v kat. **MZ3** – mestská trieda v priemyselnej zóne:

- Sever od obce Buzitka – cesta III/2670 ako **C7,5/60**, v obci ako **MC Šavolská** cesta s priekopou a jedným chodníkom extravilánové usporiadanie, v zastavanom území Fiľakovo návrh **MZ 8,5/50/14m**, jeden chodník a **CYK**;
- od železničného priecestia (Továrenská cesta) peáž po ceste II/571 – po SNP,
- od Námestia Padlých hrdinov – **Biskupická ako pôvodný prietah** III/2674 po Koháryho námestie **navrh homogenizácie f.ú. MZ3**, kat. **MZ8,5/40/14m**, chodníky, prístupy k centrálnym parkoviskám OV (Billa, Odtáhová služba);
- **Biskupická – sídlisko** po OD Lidl x MC Železničná: bulvár dopravno-spoločenských funkcií **MZ3**, kat. **MZ12/40/26m** so striedavými kolmými parkoviskami a zelenými pásmi hĺbky do 6,0 m, zastávky BUS, priechody pre chodcov, stav: zelené pásy stromov, mobiliár služieb „na ulici, zálivy MHD-bus;
- **Biskupická/Železničná – Obrancov mieru**: homogenizácia mestského bulvára **MZ3**, kat. **MZ12/40/22m** bez parkovania v DP, obojstranné chodníky šírky 1,5-2,0 m, oddelené zelenými pásmi š=3-4 m, zálivy MHD-bus;
- **Biskupická juh-TESCO**: vidiecky koridor prietahu III/2674, f.t. **MZ3** zberno-obslužná trieda kat. **MZ8,5/40/18m** s obojstrannými chodníkmi š=1,5 m, striedavé kolmé parkoviská pred objektami OV, súčasť zelených deliacich pásov, pred areálom športu FTC pozdĺžne parkovanie, záliv MHD-bus;
- **Výpadovka Biskupická**: zástavba RD južne pod križovatkou Športová/Tesco je dôvodom pokračovania prietahu III/2674 s cestným profilom **C7,5/60**, návrh homogenizácie HDP f.t. **MZ3** kat. **MZ8/50/22m**, chodníky odsadené k radovej zástavbe 6 – 12 m, jednostranný pás **CYK** 3,5m, oddelený zeleným prúžkom.

Prietah cesty III/2673 (III/571011) Družstevná ulica od križovatky Hlavná/Kpt. Nálepku v zástavbe RD a je dôležitou spojnicou areálov Poľnodružstva na západnom okraji mesta, návrh homogenizovať na f.t. **MZ3** diferencovaných kategórií:

- **Obytná ulica** – funkcia **MZ3** v intraviláne kat. **MZ8/40/16m**, charakter cesty **C6,5/60** s jednostranným chodníkom š=1,5 m, pri plotoch záhrad jeden zelený pás premennej šírky 1,0 – 4,5m. **CYK** v zdieľanom páse s AD, vstupy vozidiel priamo na pozemky RD, zastávky na zálivoch BUS mimo HDP;
- **Križovatka Družstevná/cesta I/71** priesečná, nástup do západnej časti mesta. **Návrh prestavby** s dôrazom na bezpečnosť všetkých účastníkov dopravy (rozhľadové pomery, SSZ, priechody aj **CYK**), záliv MHD-BUS;

- Úsek cesty od križovatky k PD ponechať extravilánový **C7,5/60**, dobudovať chodníky a CYK, obojstranné priekopy na odvedenie príválrovej dažďovej vody.

ZAKOS mesta Fiľakovo dopĺňajú **hlavné obslužné ulice MO1 spoločenského** významu/obytné a obchodné ulice, a **MO2** s významom **doplnkovej dopravnej** prepojovacej ulice s ponukou verejného dopravného priestoru obce:

Železničná ulica od železničnej stanice v pokračovaní Mládežníckej: návrh na f.t. **MO2 prepojovacia cesta**, dopravno-obslužná s parkovaním ako centrálna rozvodnica mestských vzťahov k nosnému systému dopravy s funkciami **bulvára** spoločenských, pobytových (sídlská), aj dopravných potrieb alternatívnymi druhmi v úsekoch:

- **Železničná úsek Žst. Fiľakovo – Obrancov mieru – Biskupická/Nám. Slobody:** kat. **MO12/40/22m** dvojpruh 2x3,25m s pozdĺžnym parkovaním 2x2,0m, miestami parkovanie kolmé, chodníky 2x1,5m oddelené obojstranným zeleným pásom šírky 2,5-3,0 m, vystriedané parkoviskami pred objektami OV, CYK v zdieľanom páse s IAD;
- **Úsek Nám. Slobody/Mládežnícka – 1. mája:** kat. **MO12/40/18m** 2-pruh 2x3,25m, s pozdĺžnym parkovaním 2x2,0m, pri sídlisku chodník 1,5m, pri OV zjazdový chodník 3,0m pre CYK, kolmé parkovanie pre MKS oddelené od HDP zeleným pásom 2,5m aleje stromov obojstranné;
- **Úsek Mládežnícka v IBV – Čsl. Armády, vyústenie MC Družstevná:** návrh homogenizácie v kat. **MO8/40/16m** 2-pruh krajnicového typu (obrubníky splývajú do zelených pásov 2x2,5 m - odvodnenie vsakovaním), chodníky 2x1,5m, CYK v zdieľanom dopravnom páse s IAD, zálivy pre MHD-bus;

Ulica 1. mája: prevláda spoločenská funkcia (obchodná ulica) v integrácii mestskej - obytnej zástavby sídliska s OV a požiadavkami dopravného pripojenia (C2=MO2) a pásu RD (obytná ulica) v rozvojovom priestore mesta na jeho západnom okraji, navrhuje sa zaradiť do f.t. **MO1** v úsekoch:

- **úsek Družstevná-Vajanského:** dvoj-pruh kat. **MO8/40/14m**, j.p. 2x3,0 m, východný zelený pás pri plotoch pozemkov RD š=3m bez chodníka, na západnej strane zelený pás 2,5m prerušovaný vstupmi na pozemky a pozdĺžne P, jednostranný chodník 1,5m pri oplotených predzáhradkách RD, nízke obrubníky umožňujú čiastočné vsakovanie príválrovej dažďovej vody do zelených pásov;
- **úsek Vajanského-sídlisko Mládežnícka po Mocsáryho:** f.t MO1 kat. **MO8/40/15m** 2-pruh 2x3m, obojstranný chodník š=1,5m oddelený od HDP zelenými pásmi 2m, odtok dažďovej vody do kanalizácie, parkovanie na j.p., pri OV samostatné plochy P (HaZZ);
- **úsek Mocsáryho – vyústenie na Biskupickú ulicu:** návrh kat. **MOK7/40/13m** 2-pruh 2x2,75m, obojstranný chodník š=1,5m oddelený od HDP zelenými pásmi 1,5m, odtok dažďovej vody vsakovaním do zelených pásov, pred vyústením P20;

Centrum/sídlisko – Námestie padlých hrdinov/ Sládkovičova: integruje centrálny priestor mesta Fiľakovo s dominantou kaštieľa Berchtoldovcov a mestským parkom so športoviskami a OC, pôsobí vo funkcii nástupného bodu do sídliska viacerými obslužnými ulicami a je tiež priestorom zachytenia IAD na parkoviskách, poprepájaných krátkymi spojnicami, množstvom križovatiek a vstupov pre vozidlá a chodcov s dostatkom chodníkov a cestičiek, mobiliárom, zeleňou a vodnými prvkami. To sú dôvody pre regulovanie dynamickej dopravy metódou Tempo30 (prípadne T20km/h), zaradením do f.t. hlavná obslužná **MC f.t. MO1:**

- **úsek Sládkovičova-Železničná:** návrh kat. **MO7/30/14m** 2-pruh 2x2,75m s nízkymi obrubníkmi do 5 cm, v úseku sídliska kolmé a pozdĺžne P môže účinne regulovať prejazdnu rýchlosť IAD, chodníkmi 2x1,5m. medzi DP a stavebnou čiarou bytových domov je ďalší pás vzrastlej

- zelene šírky 3-4 m so stromami, odvodnenie dažďových vôd je do vpustov kanalizácie. V celom úseku nemusí byť priechod pre chodcov, CYK - cyklisti zdieľajú dopravný pás;
- úsek **Malocintorínska**: pokračovanie Sládkovičovej v subtílnom koridore pôvodnej miestnej ulice s 1-2 podlažnou zástavbou „na ulici“, kat. **MO7/30/9m** j.p. 2x2,75, chodci v HDP, miesto krajní trávnaté pásy 1,0 a 0,75 m so zapustenými obrubníkmi, odvodnenie do kanalizácie, návrh vylúčiť parkovanie v HDP;
 - ulica **Obrancov mieru**: sekundárna spojnica Biskupická-železničná. stanica f.t. **MO1** kat.**MO7/30/12m**, **obytná ulica**, 2-pruh s j.p. 2x2,75m a 2x0,25 vodiace pružky, 2 chodníky 2x1,5m oddelené zelenými pásmi cca 1,0m, návrh vylúčiť pozdĺžne parkovanie na ulici, odvodnenie do verejnej kanalizácie;

Hlavné obslužné MC v Starom meste f.t. MO1:

ulica Baštová: vo väzbe na SNO-prieťah cesty II/571 v centre tvorí historický okruh pod Fiľakovským hradom, navrhuje sa ponechať historizujúci vzhľad s pôvodnými prvkami zdieľaného pásu pre vozy, peších a kone, neskôr bicykle.

- **Baštová** v stiesnených podmienkach pôvodnej, schátranej uličnej zástavby kat. **MO6,5/20/8m** dvoj-pruh s 2x2,75 m, bez vodiacich pružkov, s 2 chodníkmi 2x1,5m, vstupy do dvorov aj s OV-služby, odvodnenie do verejnej kanalizácie, P v HDP. Pri rotunde/bašte na križovatke s MK Švermova je vybudovaný nástupný priestor k hradu vybavený P informatikou a záchytným parkoviskom P50 + 3BUS, prepojenie na C3- prístupovú MK Podhradskú, MOU s preferenciou chodcov;
- úsek **Mestský úrad** - Továrenská v kat. **MO8/30/10m**, 2 j.p.3,0, chodník 1,5m;

Miestne komunikácie funkcie MO2 dopĺňajú ZAKOS MZ a MO1, ktorým priradujeme **prípojnú, prepojovaciu a spojovaciu funkciu**. Pre koncepty rozvoja dopravy z prieskumov a rozborov do tejto f.t. navrhujeme zaradiť MC:

Centrum mesta MO2 Záhradnícka ulica:

- úsek **pri Mestskom parku** kat. **MO6,5/30** jednosmerná 2,75m + parkovací pruh2,25m, pri BD chodník 1,5m oddelený zeleným trávnatým pružkom 1,0m, odvodnenie do kanalizácie;
- úsek **Záhradnícka-ZUŠ-sídlisko**: pri pokračujúcom parku kat. **MO6,5/30** jednosmerná 2,75m + parkovací pruh2,25m, pri BD chodník 1,5m oddelený pásom zelene š=5m – dodatočne využívaný na parkovisko s kolmým radením, aj pri budove ZUŠ, vyústenie k ulici J. Bottu pri teplárenskom kotlíne a garážovej kolónii bez chodníka, zdieľaný pás po MC Železničarsku (HG), odvodnenie do uličnej kanalizácie;

Sídlisko sever – Farská lúka:

Moyzesova ulica: priečna prepojovacia MC na rozhraní Z-RD V-sídlisko Farská lúka - nezastavaný úsek: v kat. **MO8/40/11m** j.p. 2x3,0m, 1chodník 1,5m, zelený pás 1m;

- zastavaný úseku: kat **MO8/40/12m**, chodník a zelený pás 1,5m, od križovatky s Kalinčiakovou obojstranná zástavba RD: 1 chodník 1,5m, zelený pás 2,5m po ploty pozemkov RD, parkovanie v HDP vylúčiť;

Ulica Farská lúka – pol-okruh za hradom Fiľakovo:

- úsek križovatka Lučenecká/Moyzesova kat. **MO8/40/12m** 2-pruh j.p. 2x3,0m s jednostranným chodníkom1,25+deliacim zeleným pružkom;
- úsek MC Farská lúka pod sídliskom BD ako **hlavná prípojná ulica** s jednostranným chodníkom š=1,5m pri vozovke, od BD v odstupe 3-4m zelený pás, na strane voľnej lúky kolmé súvislé parkoviská, nedostatočnú kapacitu sa navrhuje nahradiť parkovacím domom zapusteným do terénu

zelenej lúky. Odvodnenie po spáde k mestu, priečne do verejnej kanalizácie, vyústenie do MK Daxnerovej s pôvodnou voľnou zástavbou RD;

Daxnerova ulica: pokračovanie pol-okruhu späť do mesta (AS) súběžne, v odstupe so žel. traťou 160 pozdĺž pôvodnej zástavby RD, potvrdiť kat. **MO8/50/12m**, j.p. 2x3,0m, jednostranný chodník šírky 1,5m pri RD, na opačnej strane pozdĺžne parkovanie pred RD na zelenom vyvýšenom pásu 2,0m pri plotoch. Pred prevádzkami obchodov (stavebniny), odvodnenie do kanalizácie;

- Úsek Predĺženie severne k ČOV má parametre cesty **C6,5/60**;

C2 Jána Kalinčiaka: koncept potvrdzuje MC typu záhradnej ulice (zelená cesta) **ZC**

- úsek od križovatky Lučenecká/Timravy-peáž v kat. **MOK7/30/10m**, 2-pruhová obojsmerná s krajinami j.p. 2x2,75m + 2x0,75m, chodník 1,5m + zelený pás 1,5m;
- úsek ZC bez chodníkov, kat. **MOK5,5/30/7m**, odvodnenie vsakovaním;
- úsek od križ. s Moyzesovou otvorená krajina – severné vymedzenie a pripojenie sídliska Farská lúka s návrhom MC kat. **MOK7/30/10m**, chodníky 2x1,5m pri plotoch RD, pri záhradách zelený pás 2-3m, vsakovanie dažďovej vody do terénu, odvedenie po spáde k Moyzesovej ulici, parkovanie vylúčiť;

Zóny Západ IBV:

MC Československej armády: paralelná ulica s MC 1. mája pripája zástavbu RD - obytné uličky a ZOV-školu, na nadradenú sieť: MC Družstevná, Biskupická, cez MC Partizánsku nepriamo na cestu I/71.

- úsek Družstevná – Mládežnícka koncept potvrdzuje súčasnú kat. **MO7/30/11m** j.p. 2x2,75, odvodňovací prúžok 0,50m – voda steká do kanalizácie, obojstranný chodník 2x1,50m, pásiky zelene 0,75m a 2,0m. Cyklisti zdieľajú jazdný pás, parkovanie vylúčiť.
- úsek od Mládežníckej ulice smerom Juh_ návrh kat. **MO7/30/12m** 2 chodníky a deliaci pás š=1,5m s alejou stromov, vyústenie k potoku, do súběžnej uličky, obojstranne zastavanej radovými garážami;

Nová štvrť Juh:

Partizánska: pripojenie štvrte RD-Juh na cestu I/71 sa navrhuje riešiť f.t. MO2 kat. **MO8/40/11m**, j.p. 2x3,0m, jednostranný chodník š=1,5m oddelený od HDP pásmi zelene š= 2x1,5m. Odvodnenie do mestskej kanalizácie;

Kálajova: spojnica (C2) kostrových ciest I/71 a III/2674-Biskupická pre novú štvrť RD, od Hviezdoslavovej MO2 v kat. **MO8/40/10m**, j.p. 2x3,0m + 2x0,5m odvodňovací prúžok, jednostranný chodník š=1,5 s deliacim prúžkom zelene, parkovanie v HDP, odvodnenie do kanalizácie. Od Gorkého ulice rozšírenie pásu zelene na 2 m;

(C3) prístupové MK tvoria doplnkovú dopravnú obsluhu, funkciu **MO3** sprístupnenia lokalít radovej zástavby rodinných domov, kde sa nepredpokladá parkovanie na verejných plochách, ale vo dvoroch pozemkov. **Nie sú predmetom riešenia v ÚPN.**

Poznámka 1: Doplnková sieť MK prístupových (C3) = **MO3** obsluhuje a sprístupňuje všetky bytové a rodinné domy (pobytová funkcia), má minimálne parametre šírkového usporiadania, s možnosťou návrhu na upokojenie. Trasy miestnych komunikácií v okrajových polohách zástavby mesta prechádzajú do poľných ciest, bez odvodnenia.

Poznámka 2: Na MC všetkých funkcií po rozkopávkach pre osadenie inžinierskych sietí je potrebné zabezpečiť nové povrchové úpravy, vymedziť šírkové usporiadanie a jednotné riešenie verejného osvetlenia, v priestore voľnej šírky ulice, **podľa návrhu v koncepte.**

Koncept B Základného komunikačného systému ZAKOS mesta Fiľakovo

Vychádza zo zámeru rezortu dopravy, vybudovať severo-západnú preložku cesty I/71 aj odklon trasy cesty II/571 do koridoru severne nad mestom Fiľakovo. Takéto investície umožnia priame pripojenie priemyselných areálov na nadradené komunikácie a odľahčenie mestského prostredia od vonkajšej NAD.

Ciele vízie „zachovanie kvalitného bývania v meste s priamym kontaktom na mestskú krajinu parkov“, regulovaním prejazdovej funkcie MC. Pripojenie odľahlejších rozvojových zón sa počíta riešiť zvozom cestujúcich k staniciam lokálnou malokapacitnou HD Taxi/VAN a prioritizáciou CYK-cyklotrás. Navrhuje sa presadzovať **scenár krokov homogenizácie** HDP (hlavný dopravný priestor cesty), ale aj vytváraním **bezpečných** podmienok pre pohyb peších užívateľov a cyklistov vo verejných priestoroch ulíc mesta.

V rámci realizácie veľkých zásahov do ZAKOS mesta sa v koncepte B navrhujú MC:

Cesta I/71 – západný odklon, f.t. MZ1 okruh v dotyku so zástavbou, nové križovatky;

Cesta II/571 – preložka severne nad mestom cestný profil C9,5/80, nadjazd žel. trate;

Cesta II/571 v priemyselnej zóne - hlavná zberná ulica, f.t. MZ2 preložka východ súbeh s železničnou traťou;

Cesta II/571 a pôvodný prieťah III/2672 Šávoľská – homogenizácia pre f.t. MZ3;

Cesta II/571 Mlynská – východ Hajnačka – homogenizácia pre f.t. MZ3;

Cesta III/2674 – Biskupická, f.t. MO1 bulvár – obchodná ulica spoločenských funkcií,

Pôvodná MK C2 – f.t. MO2 prepojovacia cesta, dopravno-obslužná s parkovaním,

Pôvodná MK C1 – f.t. MO1 obchodná a obytná ulica s regulovaným parkovaním,

Ostatné ulice C2, C3 – súčasť DOKOS, nižších funkčných tr.: MO3, MN s upokojením, **v koncepte B sa navrhujú ponechať v súčasnej f.t. – funkčnej triede.**

Pôvodný prieťah cesty II/571 – zostane vo funkcii Z-V kompozičnej osi mesta s redukovanou zbernou funkciou, na úrovni novej **f.t. MZ3 mestský bulvár** dopravno-spoločenských funkcií, integrujúci vyššiu OV, bývanie a hlavné dopravné pripojenie centra mesta Fiľakovo:

- Koridor Z-V prieťahu cesty II/571 – úsek Lučenecká v kat. šírke MZ 8,5/50, v nezastavanej časti širšieho PP návrh **MZ 8,5/50/16m** uličná rezerva pre chodníky;
- Úsek od centrálného parkoviska (Radničná), ulice Hlavná – SNP – AS Fiľakovo v kat. **MZ12/40/18m**, pozdĺžne parkovanie krátkodobé, kolmé parkovanie OA (Námestie padlých hrdinov) mimo DP, segregované parkoviská a bezpečné priechody pre chodcov;
- Návrh prestavby železničného priecestia – nadjazd cesty nad železnicou žsr. 160;
- Úsek Mlynská ulica cesta II/571 za nadjazdom (žel. zastávka Fiľakovo) HDP profil cesty **C9,5** s priekopou a jednostranným chodníkom, potvrdenie kat. **MZ9/50/14m**, pre CYK na opačnej strane cesty;

Prieťah cesty III/2673 (III/571011) Družstevná ulica sa významom aj f.t. navrhuje invariantne: od križovatky Hlavná/Kpt. Nálepku v zástavbe RD je dôležitou spojnicou areálov Poľnodružstva na západnom okraji mesta, návrh homogenizovať na **f.t. MZ3** diferencovaných kategórií:

- **Obytná ulica** – funkcia **MZ3** v intraviláne kat. **MZ8/40/16m**, charakter cesty C6,5/60 s jednostranným chodníkom š=1,5 m, pri plotoch záhrad jeden zelený pás premennej šírky 1,0 – 4,5m. CYK v zdieľanom páse s AD, vstupy vozidiel priamo na pozemky RD, zastávky na zálivoch BUS mimo HDP;
- **Križovatka Družstevná/cesta I/71** priesečná, nástup do západnej časti mesta. **Návrh prestavby** s dôrazom na bezpečnosť všetkých účastníkov dopravy (rozhládové pomery, SSZ, priechody aj CYK), záliv MHD-BUS;

- úsek cesty od križovatky k PD ponechať extravilánový **C7,5/60**, dobudovať chodníky a CYK, obojstranné priekopy na odvedenie prívalovej dažďovej vody.

ZAKOS mesta Fiľakovo dopĺňajú **hlavné obslužné ulice MO1 spoločenského významu/obytné a obchodné ulice, a MO2 s významom doplnkovej dopravnej prepojovacej ulice** ako verejného dopravného priestoru obce:

Severojiužnou S-J zberno-obslužnou kompozičnou osou mesta sa potvrdzuje MC na priemyselnom severe **Šavolská** cesta III/2674, pokračujúca peážou po SNP.

Biskupická cesta centrom mesta, redukovaná do **f.t. MO1 bulvár – obchodná ulica** spoločenských funkcií, prečíslovaná na III/2670:

- úsek Námestie Padlých hrdinov – Koháryho námestie: **návrh homogenizácie kat. MO8,5/40/14m**, chodníky, prístupy k centrálnym parkoviskám OV (Billa, Odťahová služba);
- **Biskupická – sídlisko** po OD Lidl na križ. Železničná: obchodná ulica – bulvár dopravno-spoločenských funkcií sídliska, kat. **MO12/40/26m** so striedavými kolmými parkoviskami a zelenými pásmi hĺbky do 6,0 m, zálivy BUS, priechody pre chodcov, stav: zelené pásy stromov, mobiliár služieb „na ulici“;
- **Biskupická/Železničná – Obrancov mieru**: homogenizácia mestského ulice-bulvára v kat. **MO12/40/22m** bez parkovania v DP, obojstranné chodníky šírky 1,5-2,0 m, oddelené zelenými pásmi š=3-4 m, zálivy MHD-bus;
- **Biskupická juh-TESCO**: vidiecky koridor prietahu III/2674, f.t. **MZ3** zberno-obslužná trieda kat. **MZ8,5/40/18m**, obojstranné chodníky rozšíriť na 2x2,5 m zdieľané CYK, striedavé kolmé parkoviská pred objektami OV v zelených deliacich pásoch, pred areálom športu pozdĺžne parkovanie, zálivy MHD-bus;
- **Výpadovka Biskupická invariantne**: zástavba RD južne od križovatky Športová/Tesco je dôvodom pokračovania prietahu III/2674 s cestným profilom **C7,5/60**, návrh homogenizácie HDP kat. **MZ8/50/22m**, chodníky odsadené k radovej zástavbe 6 – 12 m, jednostranný pás CYK 3,5m, oddelený zeleným prúžkom.

Železničná ulica od železničnej stanice Fiľakovo v pokračovaní ulice Mládežníckej, **návrh: zvýraznenie spoločenských funkcií** po obvode sídliska HBV, f.t. **MO1 obchodná a obytná ulica** s prepojovacou funkciou cesty, dopravno-obslužná s parkovaním ako centrálna rozvodnica mestských vzťahov k nosnému systému dopravy, pokrytie spoločenských, pobytových (sídliská), aj dopravných potrieb alternatívnymi druhmi v úsekoch:

- **Železničná úsek Žst. Fiľakovo – Obrancov mieru – Biskupická/Nám. Slobody**: kat. **MO12/40/22m** dvojpruh 2x3,25m s pozdĺžnym parkovaním 2x2,0m, miestami parkovanie kolmé, chodníky 2x1,5m oddelené obojstranným zeleným pásom šírky 2,5-3,0 m, parkoviská pred objektami OV, CYK v zdieľanom páse s IAD;
- **Úsek Nám. Slobody/Mládežnícka – 1. mája**: kat. **MO12/40/18m** 2-pruh 2x3,25m, s pozdĺžnym parkovaním 2x2,0m, pri sídlisku chodník 1,5m, pri OV zjazdový chodník 3,0m pre CYK, kolmé parkovanie pre MKS oddelené od HDP zeleným pásom 2,5m aleje stromov obojstranné;
- **Úsek Mládežnícka v IBV – Čsl. Armády, vyústenie MC Družstevná**: návrh homogenizácie v kat. **MO8/40/16m** 2-pruh krajnicového typu (obrubníky splývajú do zelených pásov 2x2,5 m, odvodnenie vsakovaním), chodníky 2x1,5m, CYK v zdieľanom dopravnom páse s IAD, zálivy pre MHD-bus;

Sídlisko Sever – Ulica Farská lúka – Daxnerova pol-okruh za hradom Fiľakovo.

Návrh: zvýraznenie spoločenských funkcií po obvode sídliska BD, f.t. **MO1 obchodná a obytná ulica** s prepojovacou funkciou MC s úsekmi:

- úsek križovatka Lučenecká/Moyzesova kat. **MO8/40/12m** 2-pruh j.p. 2x3,0m s jednostranným chodníkom 1,25m + deliacim zeleným prúžkom;
- úsek MC Farská lúka pod sídliskom BD ako **hlavná prípojná a obchodná ulica** s OV vybavenosťou, návrh f.t. **MO1**, kat. **MO8/40/12m** s jednostranným chodníkom š=1,5m pri BD v odstupe 3-4m zelený pás. Kolmé parkoviská na voľnej lúke zastavať, nedostatočnú kapacitu sa navrhuje nahradiť **parkovacím domom HG300** zapusteným do terénu zelenej lúky v lokalite pred garážovou kolóniou s prístupmi: dole z Továrenskej, hore z Farskej. Odvodnenie po spáde k mestu, priečne do verejnej kanalizácie, vyústenie do MK Daxnerovej s pôvodnou voľnou zástavbou RD;
- úsek **Daxnerova** – žel. zastávka – Továrenská: pokračovanie pol-okruhu späť do mesta (AS) súbežne, v odstupe so žel. traťou 160 pozdĺž pôvodnej zástavby RD, potvrdiť kat. **MO8/50/12m**, j.p. 2x3,0m, jednostranný chodník šírky 1,5m pri RD, na opačnej strane pozdĺžne parkovanie pred RD na zelenom vyvýšenom páse 2,0m pri plotoch.

Návrh doplnkových MC f.t. MO2 pre pripojenie lokalít bývania, lokálnych centier OV (školy, obchody, služby):

- Sídlisko Farská lúka sever – **MC Moyzesova**, kat **MO8/40/12m**, chodník a zelený pás 1,5m, od križovatky s Kalinčiakovou obojstranná zástavba RD: 1 chodník 1,5m, zelený pás 2,5m po ploty pozemkov RD, parkovanie v HDP vylúčiť;
- Sídlisko Centrum – **MC Obrancov mieru**: sekundárna spojovacia k železničnej stanici kat. **MO7/30/12m**, obytná ulica, 2-pruh s j.p. 2x2,75m, 2 chodníky 2x1,5m oddelené zelenými pásmi cca 1,0m, návrh vylúčiť pozdĺžne parkovanie na ulici,
- JUH – **MC Partizánska** cesta pripojenie štvrte na cestu I/71 sa navrhuje f.t. **MO2** kat. **MO8/40/11m**, j.p. 2x3,0m, jednostranný chodník š=1,5m oddelený od HDP pásmi zelene š=2x1,5m. Odvodnenie do mestskej kanalizácie;

Nové MC pre odklon nákladnej dopravy NAD, s funkciou pripojenia po obvode mesta na nadradenú cestnú sieť SR: I/71 a II/571:

- MC **Železničná** cesta pozdĺž trate žsr 160 smer **sever** – **ČOV** pripojenie na cestu II/571, v zastavanom území kat. **MO8,5/50/12m**, v nezastavanom cesta **C7,5/60**, odvodnenie do priekop;
- MC **Železničná** cesta pozdĺž trate žsr 160 **od stanice smer juh** – k zberným surovinám (LC zberný dvor), na okraj katastra mesta, kat. **MO8,5/50/12m**;
- **MC Športová** – prepojovacia cesta pozdĺž štadióna (pôvodná vyústi na Biskupickú radiálu v MOK Partizánska/Tesco, kat. **MO8/30/12m**, odvodnenie vsakovaním;
- **MC Juh katastra Fiľakovo** – prepojovacia obslužná cestana južnom okraji katastra na odľahčenie vzťahov NAD žel. Stanica – vyústenie na cestu I/71 návrh **MO2**- cesta **C7,5/60** v nezastavanom území;

Ostatné doplnkové obslužné MC vzhľadom na koncept vysunutia prietahov ciest z mesta na okraj zastavaných území umožňuje ponechať ich vo f.t. na úrovni „potvrdenie stavu“: **MO2**, **MO3**, **MN**, ako boli analyzované v PaR pre nový ÚPN.

Koncepty alternatívnych dopráv

Návrhy nového usporiadania komunikačnej kostry cestnej dopravy a výhľadové oživenie železničnej dopravy v regionálnych aj nadregionálnych vzťahoch sú predpokladom cieľov znižovania uhlíkovej stopy z cestnej dopravy v celoštátnom rozmere.

Upokojuvanie cestnej dopravy v priestore mesta znižovaním prejazdnej rýchlosti v ZAKOS prispieva k zvyšovaniu bezpečnosti ľudí v dopravnom priestore miestnych ulíc (ECOCITY – krátke cesty k cieľom). Spolu s alternatívnymi módmi (peší, cyklisti, HD, parkovanie a odstavovanie vozidiel, citylogistika služieb) sú tiež krokmi k efektívnosti a úsporám energií (DSGF – Pomalé jazdenie je rýchlejšie) dopravy celkovo.

Malá plocha kompaktného mesta Fiľakovo je východiskom pre dostupnosť medzi bývaním a každodennými cieľmi ciest za prácou, do škôl a za službami pešo a bicyklom. Preto ani pri očakávanom rozvoji nebudú stúpať nároky na cestovanie HD autobusovou, používanie IAD v dennom režime ciest možno obmedziť zvoznými systémami verejnej dopravy (Martinská strela mikrobús, Hlohovecký návrh súkromných VAN-Taxi).

Koncepty CITY-LOGISTIKY – CL zariadenia služieb v prevádzke sídla

V rámci ÚGD2 aj v ÚPD a ÚPP/DUŠ3 miest (Piešťany, Stupava, Nemšová, Zlaté Moravce, Hlohovec) zvykneme pod témou City-Logistika riešiť a navrhovať parkovanie a odstavovanie OA, lokalizovať plochy staníc a zastávok verejnej osobnej dopravy (PHD-BUS, ŽEL, MHD) a ich areály prevádzky a údržby, navrhovať zásady distribúcie zásobovania areálov a predajní obchodu, dvory pre parkovanie a údržbu NAD, systémy taxislužby, areály údržby ciest, MK, osvetlenia a kanalizácie, služby IAD.

Statická doprava – parkovanie a odstavovanie vozidiel

Vývoj stupňa automobilizácie v celoštátnom meradle bol síce plošne dosiahnutý, ale vzhľadom na malý rozmer plochy a počet obyvateľov obce dosiaľ nie sú evidované disproporcie v dopravnej obsluhu územia a kapacitách statickej dopravy, ponúkanej pre pokrytie potrieb hybnosti obyvateľstva a návštevnosť obce, aj z dôvodov vyššej hustoty zariadení OV v centre mesta. Súčasný stav parkovacích stojísk s kapacitou nad P20 a viac bol dokumentovaný vo výkrese rozborov.

Nové usporiadanie priestorov MC v oboch konceptoch použitím redukovaných, nižších f.t. miestnych ulíc (MZ3, MO1, MO2) s pozdĺžnym parkovaním zvyšuje bezpečnosť chodcov aj cyklistov. Okrem jestvujúcich parkovacích plôch sa navrhuje integrovanie plôch lokalít „garážových kolónií“ do HG pre domácich užívateľov, ako aj PG pre návštevnosť OV v menšom rozsahu:

A – koncept odstavovania a parkovania vozidiel

HG200 – Železničarska/Parková, viacpodlažná pre obyvateľov sídliska, zhodnotenie plochy kolónie radových G185,

PG100 – Železničarska/Záhradnícka 2 podlažia pre návštevníkov služieb OV v centre mesta, aj pre P&R železničná stanica Fiľakovo,

HG200 – Farská Lúka za hradom, 2 podlažia pre obyvateľov aj návštevníkov OV.

B – koncept odstavovania a parkovania vozidiel

HG/PG300 – Železničarska/Parková, viacpodlažná pre obyvateľov sídliska, zhodnotenie plochy kolónie radových G185, pre návštevníkov OV a žel. stanice P&R,

HG/250 – Farská Lúka, prístavba 3. podlažia pre obyvateľov aj návštevníkov OV,

PG/HG120 – parkovisko TESCO Biskupická, pre návštevníkov OV, štadión a prenajímanie obyvateľmi v BD.

Významné plochy odstavovania a parkovania vozidiel boli analyzované v lokalitách a minimálnych kapacitách nad 20 státí, ktoré sa ponechávajú aj **pre oba koncepty**:

P30+3BUS – parkovisko pod hradom, Baštová ulica, informatika, s OV,

P45 – Centrálné parkovisko Radničná ulica + voľná plocha,

P80 – parkovisko Billa Námestie padlých hrdinov a P20 Gymnázium,

P20 – parkovisko AS- autobusová stanica s OV, II/571 Továrenská cesta,

P125 – parkovisko pre sídlisko Farská lúka, P45 – Námestie slobody, sídlisko centrum,

P50 – Lídl Biskupická pre OV, P30 – Biskupická, Polícia, P20 – Mocsáryho ulica pre OV,

P55 – Biskupická, NC S1 Center, P135 – Biskupická, TESCO Hypermarket,

Hromadné radové garáže v sídlisku Centrum mesta:

² ÚGD – Územný generel dopravy, Stavebný zákon, 1976 Z. z., v znení úprav a zmien, MD SR

³ DUŠ – územno-plánovací podklad Dopravno-Urbanistická Štúdia

HG185 – Záhradnícka/Parková, plechové, vhodná plocha na integráciu-viacpodlažne,

HG30 – Záhradnícka, sídlisko centrum, HG70 – Čsl. Armády, štvrť Juh, HG50 – Partizánska, IBV Juh.

Návrh krytia potrieb odstavovania a parkovania vozidiel IAD, NAD **pre nové lokality** sa v zmysle STN 73 6110 rieši v rámci vlastných priestorov rozvojových plôch.

Hromadná doprava HD-bus autobusová

Zastavané územie mesta Fiľakovo je obsluhované hromadnou dopravou autobusovou prepravcu SAD Lučenec, a.s., do/zo smerov:

Rimavská Sobota-Dolné Zahorany-Veľké Dravce, Lučenec, Šiatorská Bukovinka, Buzitka, Ožďany-Sušany, Ratka, Holiša-Nitra nad Ipľom;

Pravidelné regionálne spoje do a cez mesto Fiľakovo, s väzbou na železničnú stanicu Fiľakovo pokrývajú celé územie mesta:

- ranné obdobie: 4-8 hod. spolu 18 spojov/smer, do zamestnania a do škôl,
- v sedlovom čase (za službami) 18 spojov,
- popoludňajšia návratová špička 14-17h spolu 12 spojov/smer,
- vo večerných hodinách po 17-tej – návrat spolu 17 spojov/smer.

Hustota spojov a časové rozloženie v priebehu pracovného dňa bolo vyhodnotené ako vyhovujúce.

Zastávky SAD na ploche mesta Fiľakovo:

Lučenecká cesta I/571, ÚNZ/Cebriánov kaštieľ, linka: 606411,

AS – Autobusová stanica, Továrenská ulica, linky: 606422, 606440, 609418

AS Fiľakovo, nástupištia pre linky: 606410, 606444, 606418, 606440

Fiľakovo Urbanka/Gemerská ulica, linka: 606410

ESTAP, Šavolská cesta, linky: 410, 411, 422, 440, 609440, 609418

Pepita/Kpt.Nálepku/Družstevná, linky: 606411, 422, 444, 445

Družstevná/ZŠ maďarská, linky: 606411, 422, 444, 445

Družstevná/Salva, linky: 606444, Družstevná/Cerovský, linky: 606444

Biskupická/pošta, linky: 606410, 606411, 422, 440

Biskupická/poliklinika, linky: 606411, 606422, Biskupická/ŠM, linky: 606411, 606422

Železničná/zst. Fiľakovo, linka: 606410

Rádus pešej dochádzky R500m k zastávkam VHD/SAD (teoretická plocha kružnic polomeru 375m) pokrýva cca 75% zastavaného územia mesta Fiľakovo. Pokrytie z viac ako 3 zastávok s rádiusom 375m je územie: historické centrum, nové centrum a celé sídlisko HBV, čo bolo vyhodnotené ako **mestský štandard dostupnosti** alternatívnymi druhmi dopravy.

Nepokryté sú územia s väčšou dostupnosťou (dochádzka 7-10 minút): IBV Farská Lúka Sever, IBV-Juhozápad, sídlisko HBV Farská Lúka, kde sa nachádza Stredná odborná škola!

Koncepty doplnenia zastávok HD-bus pre rozvojové priestory mesta:

Koncept A – prieťah cesty II/571 po MC Lučenecká – Hlavná – AS Fiľakovo: do lokality HBV Farská Lúka /Daxnerova sa navrhuje len pešie spojenie AS-Daxnerova, žiadne nové zastávky;

Koncept B – preložka cesty II/571 Sever: navrhuje sa alternatívny systém zvozných liniek malokapacitných vozidiel Taxi-VAN, prevádzkovaných individuálne, objednávaných mestom ako služba, alebo vo vlastnej réžii Mesto/SAD, (príklad Martin, Hlohovec). Trasu a potrebné kapacity cestujúcich určí odborná štúdia PUM (plán udržateľnej mobility) na podklade prieskumu mobility obyvateľov mesta Fiľakovo (internetový dotazník zdrojov, cieľov a účeloch ciest). Predbežný návrh na úrovni ÚPN sa predpokladá v trase: AS Fiľakovo – Daxnerova – Farská Lúka – Kalinčiakova – Moyzesova – Lučenecká – Družstevná – Čsl.Armády – 1. mája – Tajovského – Biskupická – Športová – žel. stanica Fiľakovo.

Poznámka: nároky na väčšie množstvo spojov v určitých obdobiach na úrovni ÚPN-O je odborný odhad z hľadiska regulovania motorizácie v riešenom území. Grafikon autobusovej dopravy sa vo výhľade

môže upraviť po dohode nárokovateľa, ktorým môže byť obec a prevádzkovateľom na základe zmluvných vzťahov;

Areály City-logistiky CL

sa navrhujú ako integrované centrá služieb hromadnej osobnej a nákladnej dopravy, ale aj priestory, kde môžu byť sústredené prevádzky mestských podnikov – technické služby: údržba a čistenie miestnych komunikácií, dopravné značenie, údržba verejného osvetlenia, revízie a správa kanalizácie a vodovodov, zberný dvor s triedením odpadov, záhradnícke a sadové služby mesta, kompostáren, NAD dvory parkovania a údržby súkromných prepravcov, sklady, taxi, špedícia/rozvoz stravy, tovarov do predajní a zásielok pošty, apod.

CL Zariadenia logistiky regionálneho významu: NAD, údržby komunikácií v správe SSC, VÚC, MC, technických služieb, osvetlenia, zásobovania energiami, sú orientované na logistické parky, navrhované v ÚPN-O Lučenec.

Dopravné zariadenia nadmiestneho významu sú situované v okrajových polohách mimo intravilán mesta v rozsahu čerpacích staníc pohonných látok a doplnkových služieb verejnej cestnej dopravy:

Čerpacia stanica pohonných látok Jakomat a služieb, umývanie, Čerpacia stanica pohonných látok ERAL, Čerpacia stanica pohonných látok GAS, Tesco, Biskupická, Autoumyváreň Car wash, Autoumyváreň Biskupická/Športová ulica, Pneuservis Poľná/-I/71, Autoservis Biskupice, Motorsport – odťahová služba Fiľakovo Hollého ulica, Hasičská stanica Fiľakovo, Záhradnícka, Banskobystrická regionálna správa ciest, Tehelná – žel. priecestie – J. Bottu;

Rozsah a lokalizácia služieb dopravy sa riadi požiadavkami trhu, nie sú predmetom návrhu na úrovni Územného plánovania.

Koncepty lokalizácie a funkčnej náplne CL miestneho významu:

V rámci konceptu rozvoja dopravy pre ÚPN mesta Fiľakovo boli vytipované lokality pre možné situovanie centier logistiky takto:

Koncept A:

CL1 – Železničná/Záhradná – dvor teplárne pre funkcie údržba a osvetlenie MC, správa a údržba VaK, taxi-dispečing, správa garážového domu, Cyklo-dom/služby;

CL3 – Tehelná – dvor NAD súkromných prepravcov: parkovanie, opravovne, hygiena;

LC4 – Železničná/juh – dvor zberných surovín, triedený odpad, kompostáren;

Koncept B:

CL1 – Železničná/Záhradná – dvor teplárne, náplň ako koncept A-CL1, technoplyn;

CL2 – Daxnerova/ČOV – zberný dvor, triedený odpad, sklady technických služieb,

CL5 – Tehelná/Bottova – BBSK Regionálna správa ciest + NAD2 súkromných prepravcov, garáže a údržba, doplnkové služby;

CL6 – Biskupická Juh – kompostáren, štiepky, záhradnícke a sadové služby mesta;

Služby opráv (lokálne havárie sietí) a údržba verejných priestorov – invariantne

návrh: súkromné prevádzky v lokalitách bývania a lokálnej výroby;

alternatíva: Obecná firma služieb a lokálni producenti a poskytovatelia... (podľa: strategickej časti PHRSR)

Pešia a cyklistická doprava

V Zadaní pre ÚPN-O sa na podklade PaR konštatuje, že v meste nie sú vybudované samostatné pešie ťahy/chodníky.

Východiská: Súvislé pešie ťahy v meste Fiľakovo boli identifikované ako súčasť koridorov kompozičných ulíc typu miestny bulvár B3 a obchodná ulica C1, kde sú dominantné chodníky v PP (pridružený priestor miestnej cesty), oddelené pásmi zelene, miestami so stromoradiami a väzbami na parky a prírodné prvky:

- Biskupická cesta B3 je kompozičná os sídliska, chodníky 2x1,5-2m,

- Ulica 1. mája C1 súbežný ťah okrajom sídliska s alejami stromov, chodníky 2x1,5m,
- Železničná-Mládežnícka C1, priečna kompozičná os k žel. stanici, stromoradia.

V prielukách pôvodnej aj novej zástavby vznikajú krátke spojnice do centra vybavenosti a na sídliskách prepojenia na hlavné obslužné ulice pešie chodníky:

- Sídlisko Centrum: spojnice K37, K40, K41
- IBV Západ: spojnice K38, K39, Sídlisko Farská Lúka: spojnica K75,
- IBV Urbanka: zjazdne chodníky Gemerská, Urbánka, Úzka, Tichá,
- Štvrť J. Bottu: zjazdne chodníky K24 a prístupy k BD.

Chodníky pozdĺž obslužných MK – obytných ulíc C2, C3 sú prevažne jednostranné, šírky 1,0 – 1,5 m.

Koncepty peších ťahov pre ÚPN-O:

Zásady riešenia pre oba koncepty: integrácia všetkých účastníkov dopravného procesu, sústredená na koridory MC dopravno-spoločenského významu, kde je lokalizovaná OV funkcií, vyžadujúcich zvýšenú bezpečnosť (školy, kultúra, zdravotníctvo, oddych, voľnočasové aktivity), v súlade s podmienkami konceptov cestnej dopravy. Pešie ťahy v dopravných koridoroch:

Koncept A – pešie ťahy v symbióze so ZAKOS bez odklonu II/571:

- Prieťah cesty II/571 sa navrhuje vo f.t. MZ2 – hlavná zberná trieda s regulovanou prevádzkovou rýchlosťou v40km/h. V centre mesta prepája vjazd od Lučenca – hrad Fiľakovo – AS/ŽS. Upokojenie pre pešie vzťahy priechodmi pre chodcov, **chodníky oddelené** od HDP zelenými alebo parkovacími pásmi, priečne väzby do vnútroblokov s OV po MC prístupovej funkcie MO2, MO3, a nemotorové MN s výnimkou vstupu vozidiel na zdieľaný peší koridor (Baštová, Podhradská...);
- Bulvár Biskupická prieťah III/2674 – bulvár dopravno-spoločenských funkcií MZ3, kat. MZ12/40/26m s kolmými parkoviskami a zelenými pásmi hĺbky do 6,0 m, zastávky BUS, priechody pre chodcov, zelené pásy stromov, mobiliár služieb „na ulici, zálivy MHD-bus;
- Biskupická zberno-obslužná MC v južnej časti OV obchodov, má v koridore 18m – 22m chodníky chránené deliacim pásmi zelene, čiastočne aj parkovacími. Chodci z lokalít IBV majú priamy prístup po MC najnižších dopravných úrovní;
- Južný úsek MZ3 Biskupickej sa navrhuje v koridore dobudovať druhý chodník aj pre zdieľanie cyklistami v línii pri uličnej čiare plotov predzáhradiek IBV;
- **Peší ťah cesty 1. mája** na rozhraní RD (obytná ulica) a sídliska v centre mesta s OV f.t. MO1 prevláda spoločenská funkcia (obchodná ulica) v integrácii mestskej - obytnej zástavby sídliska s OV prepája chodcov medzi dopravnou Družstevnou a Biskupickou. Bezpečnosť chodcov na chodníkoch zaručí východný zelený pás pri parku BD a zelený pás 2,5m prerušovaný vstupmi na pozemky a pozdĺžne P, jednostranný chodník 1,5m pri oplatených predzáhradkách RD;
- úsek **Vajanského-sídlisko Mládežnícka po Mocsáryho** s obojstranným chodníkom š=1,5m oddelený od HDP zelenými pásmi 2m, vyvedie chodcov na **Biskupickú** ulicu;
- **Námestie padlých hrdinov – Sládkovičova:** integruje centrálny priestor mesta Fiľakovo s dominantou kaštieľa Berchtoldovcov a mestským parkom so športoviskami a OC, pôsobí vo funkcii nástupného bodu do sídliska viacerými obslužnými ulicami a je tiež priestorom zachytenia IAD na parkoviskách, poprepájaných krátkymi spojnícami pre vozidlá a chodcov s dostatkom chodníkov a cestičiek, mobiliárom, zeleňou a vodnými prvkami. Regulovanie dynamickej dopravy metódou Tempo30 (prípadne T20km/h), zaradením do f.t. hlavná obslužná, obytná ulica MC f.t. MO1:
- úsek **Sládkovičova-Železničná:** kat. MO7/30/14m, kolmé a pozdĺžne P môže účinne regulovať prejazdnu rýchlosť IAD pre bezpečnosť ľudí na chodníkoch a v parku. Ďalší pás vzrastlej zelene so stromami, v celom úseku nepotrebuje priechod pre chodcov, CYK - cyklisti zdieľajú dopravný pás;
- ulica **Malocintorínska** – pokračovanie Sládkovičovej, so zástavbou „na ulici“, kat. MO7/30/9m, chodci v HDP, miesto krajnic trávnaté pásy 1,0 a 0,75 m, zdieľanie chodcov a cyklistov vyžaduje vylúčiť parkovanie v HDP;

- ulica **Obrancov mieru** - sekundárna spojnica Biskupická-Železničná stanica f.t., **obytná ulica**, 2 chodníky 2x1,5m oddelené zelenými pásmi cca 1,0m, návrh vylúčiť pozdĺžne parkovanie na ulici;
- **ulica Baštová**–AS vo väzbe na SNO-prieťah cesty II/571 v centre tvorí historický okruh pod Fiľakovským hradom, navrhuje sa ponechať historizujúci vzhľad s pôvodnými prvkami zdieľaného pásu pre vozy, peších a koče, rerať bicykle.
- Pešie prepojenie sídliska Farská Lúka s hradným areálom dvoma zjazdovými chodníkmi Švermova a Puškinova na MC Podhradskú, všetky f.t. MN1 pešie ulice so zdieľaným pásom aj pre vozidlá obsluhy služieb a bývania;

Pešie väzby zastavaného územia mesta Fiľakovo na kataster a susedné sídla: Lučenec, Bulhary, Šavol', Buzitka, Biskupice-Belina, Ratka, sú navrhované po poľných cestičkách, v katastri obce hospodárskeho významu, vhodné na spevnenie.

Cyklistické cestičky v obci nie sú vybudované, cyklisti (deti aj ľudia za prácou a službami), využívajú predovšetkým HDP miestnych komunikácií, ale na prieťahoch ciest obcou sa z bezpečnostných dôvodov uchýľujú na chodníky. Do rekreačných priestorov vedú poľné cestičky s nespevnenými konštrukciami, ktorých potenciál sa navrhuje využiť pre rozvoj turistiky a terénneho bicyklovania v regióne.

Na ploche mesta sa navrhujú prepojiť väzby na **turistické cesty a cyklotrasy**:

C-049 Cyklocesta a Cesta Márie Séči – Šávolská cesta, červená, v meste pozdĺž železničnej trate chodníkom k žst. Fiľakovo,

C-5611 Čamovský potok – Mlynská cesta II/571, po žel. zastávku, zelená,

Spojnica C+Ch AS – SNP – Hlavná po Radničnú, len chodník v PP cesty II/571,

Družstevná III2673 – doplniť väzbu na obec Ratka, Južný cyklookruh mesta Lučenec.

Z dôvodov **podpory alternatívnej dopravy** sa navrhuje posilniť priame pešie a cyklistické väzby v meste na železničnú zastávku a stanicu Fiľakovo na trati 160, kde zastavujú osobné vlaky do smerov Lučenec, Zvolen, Košice, vybudovaním chodníka a CYK - cyklistickej cestičky s využitím nadjazdu cesty II/571 Továrenská – Mlynská.

Odstránenie zistených priestorových dopravných závad nie je v kompetencii obce, preto boli klasifikované do Zadania pre nový ÚPN mesta Fiľakovo.

Známe zámery pre rozvoj dopravy

Známe zámery, ktoré priamo ovplyvnia rozvoj mesta boli špecifikované v Zadaní pre Koncept ÚPN mesta Fiľakovo a sú v konceptoch rozvoja mesta zohľadňované.

Ochranné pásma zariadení dopravnej infraštruktúry

Pre cesty v extraviláne stanovuje Cestný zákon nasledovné **ochranné pásma OP**:

- cesta I. triedy I/71 po 50m od osi na obe strany komunikácie,
- cesty II. triedy po 25 m od osi na obe strany komunikácie
- cesty III. triedy po 20 m od osi na obe strany komunikácie.

V OP ciest treba prejednať akýkoľvek zásah do priestoru so správcom, SSC, IVSC.

Miestne komunikácie nižších funkcií majú ochranné pásma **OP** v rozsahu do 15 m, kde sa kumulujú negatívne účinky z dopravy. Tieto účinky, vzhľadom na nízku intenzitu a povolenú zníženú rýchlosť nevyvolávajú zníženie bezpečnosti v území.

Estetický obraz dopravného priestoru je možné regulovať spolu s opatreniami na zvýšenie bezpečnosti a zníženie hygienických dopadov (exhaláty, blato, prach, náľad, sneh, smeti ...) pozdĺž Hlavných miestnych ulíc MZ3-bulvára Biskupická a MO1-obchodné „mestské triedy“, obchodné a obytné ulice MO1 Železničná-Mládežnícka, ulica 1. mája-Mocsáryho „mestského“ typu v centre, najmä dopravno-urbanistickými metódami a architektonickými prvkami, ako je: upravená zeleň, aleje stromov,

vodné prvky, osvetlenie, uličná architektúra, parkoviská, dlažba chodníkov, vyvýšené a zúžené priechody (prahy) pre chodcov.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie

Priemerná ročná koncentrácia NO₂ (µg.m⁻³) podľa údajov z rokov 1995 – 1999 je v intervale 15-20. Priemerná ročná depozícia síry (mg.m⁻²) v r. 1998. je v intervale 2000 - 2500. Index expozície poľnohospodárskych plodín ozónu (AOT 40 1992 – 1996): 5000 – 7500 ppb.h. Index expozície lesov ozónu (AOT 40 1992 – 1996): 10 000 – 12 500 ppb.h.

Návrh ÚPN

- Zníženie emisií z dopravy a priemyslu prostredníctvom modernizácie technológií a podpora ekologických druhov dopravy.
- Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Preloženie hlavných dopravných tratí mimo zastavané územie.

2. Voda

Zásobovanie pitnou vodou

Mesto je zásobované pitnou vodou z verejného vodovodu. Zdrojom pitnej vody je fiľakovská vetva skupinového vodovodu Hriňová – Lučenec – Fiľakovo DN500, ktorá je ukončená vo vodojeme Fiľakovo s objemom 2 x 400 m³. Kapacita vodojemu je 48 m³ 1/ hod.. Z vodojemu je do riešeného územia privedená pitná voda zásobným potrubím DN 300 do rozvodnej siete mesta. Na jestvujúcu vodovodnú sieť je napojených 98% obyvateľstva t.j. osôb s počtom vodovodných prípojek 1 270. Zásobovacie potrubie bolo vybudované v roku 1970. Ostatné siete verejného vodovodu na území mesta boli vybudované v rokoch 1964 až 1970. Na základe týchto údajov je možné konštatovať, že súčasný technický stav verejného vodovodu je na hranici svojej technickej životnosti, čo vykazuje aj to, že v posledných rokoch sú veľmi často poruchy.

Existujúci verejný vodovod zabezpečuje bezproblémové zásobovanie pitnou vodou. Zásobné potrubie profilu DN 300 kapacitne vyhovuje. Denná spotreba pitnej vody mesta Fiľakovo je 1 123,20 m³/deň. Existujúci vodojem s objemom 800 m³ zabezpečuje cca 60% maximálnej dennej potreby. Spotreba pitnej vody má od roku 1996 klesajúci charakter. Kým v roku 1996 to bolo 654 tisíc m³, v roku 2008 - 385 tisíc m³ a v roku 2013 - 334 tisíc m³. V súčasnosti podľa priemernej spotreby vychádza ročná spotreba na 410 tisíc m³.

Do navrhovaných lokalít bude privedené nové potrubie napojené na existujúce, resp. nové zdroje vody (vodojemy). Je možné konštatovať, že akumulčný objem súčasného vodojemu s obsahom 800 m³ nevyhovuje pre navýšený stav. Keďže normovaná potreba akumulácie má byť min. 60 % z maximálnej dennej potreby vody (čo predstavuje 1 442 m³), je potrebné akumulčný objem vodojemu navýšiť minimálne o 642 m³.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V meste je vybudovaná verejná kanalizácia a ČOV, ktorá je v správe Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a. s., Banská Bystrica. Splašky sú odvádzané jednotnou kanalizáciou, základom kanalizačnej siete je kmeňová stoka, ktorá ústí do mestskej ČOV. Odvádzanie a zneškodňovanie

odpadových vôd je v súčasnosti vyhovujúce. Technické problémy existujúcej mestskej ČOV, že je hydraulicky a látkovo preťažená, boli odstránené, keď v roku 2012 v rámci projektu „Intenzifikácia a rozšírenie kapacity ČOV“ bola ČOV Fiľakovo rekonštruovaná.

Kapacita ČOV po intenzifikácii a rozšírení ČOV je 10 333 ekvivalentných obyvateľov (ďalej len EO). V budúcnosti sa plánuje vybudovanie ďalšej dosadzovacej nádrže v areáli ČOV Fiľakovo. Po vybudovaní ďalšej dosadzovacej nádrže sa kapacita zvýši zo súčasných 10 333 EO na 16 000 EO.

Návrh ÚPN:

Do navrhovaných lokalít bude privedené nové potrubie, ktorým budú splaškové vody odvádzané gravitačne do existujúcej, resp. rekonštruovanej ČOV. Celé územie sa navrhuje odkanalizovať do centrálnej ČOV Fiľakovo.

Je možné konštatovať, že súčasná ČOV (pre 10 333 EO) kapacitne nevyhovuje pre navýšený stav. V budúcnosti sa však plánuje vybudovanie ďalšej dosadzovacej nádrže v areáli ČOV Fiľakovo, čím sa kapacita zvýši na 16 000 EO. ČOV s kapacitou 16 000 EO bude vyhovujúca, nakoľko celkový počet pripojených obyvateľov bude nižší (15 612 EO).

3. Odpady

Odpadové hospodárstvo

Mesto má vypracovaný plán odpadového hospodárstva, ktorým sa v súčasnosti riadi a odpad odváža na spoločnú skládku súkromná spoločnosť, s ktorou má mesto uzatvorený zmluvný vzťah. Na triedený zber komunálnych odpadov sú určené zberné nádoby, vrecia a mobilný zber.

V predmetnom území je evidovaných osem upravených skládok, dve opustené skládky bez prekrytia, dve odvezené skládky a environmentálne záťaže. Pravdepodobná a potvrdená environmentálna záťaž v území môže negatívne ovplyvniť možnosti jeho ďalšieho využitia.

Zberný dvor je umiestnený v oplatenom areáli na ul. Družstevná. Je prevádzkovaný príspevkovou organizáciou mesta Verejnoprospešné služby, ktorá má uzatvorenú zmluvu s mestom. Fyzická osoba, ktorá je poplatníkom v meste môže bezplatne odovzdať oddelene zbierané zložky komunálneho odpadu na zbernom dvore mesta.

V katastrálnom území mesta Fiľakovo sa nachádza legálna skládka na inertný odpad (v kameňolome v západnej časti k. ú.). V katastrálnom území mesta sa nachádza osem upravených skládok, dve opustené skládky bez prekrytia a dve odvezené skládky.

V predmetnom území sú na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidované nasledovné environmentálne záťaže:

I.

Identifikátor EZ: SK/EZ/LC/366

Názov EZ: LC (001) / Fiľakovo - NAFTEX - časť bývalého Kovosmaltu

Názov lokality: NAFTEX - časť bývalého Kovosmaltu

Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Registrovaná ako: A - Pravdepodobná environmentálna záťaž

II.

Identifikátor EZ: SK/EZ/LC/1883

Názov EZ: LC (1883) / Fiľakovo - Rušňové depo, Cargo a.s.

Názov lokality: Rušňové depo, Cargo a.s.

Druh činnosti: železničné depo a stanica

Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Registrovaná ako: B - Potvrdená environmentálna záťaž

III.

Identifikátor EZ: SK/EZ/LC/1293

Názov EZ: LC (001) / Fiľakovo - ČS PHM

Názov lokality: ČS PHM

Druh činnosti: čerpacia stanica PHM

Registrovaná ako: C - Sanovaná/rekultivovaná lokalita

Návrh ÚPN:

- zriadenie a podpora zariadení na triedenie a recykláciu odpadu,
- zvyšovanie povedomia a vzdelávania obyvateľov o dôležitosti recyklácie a redukcie odpadu,
- pokračovať v separovanom zbere využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu;
- zabezpečiť následné využitie alebo nezávadné zneškodnenie problémových látok;
- biologicky rozložiteľné odpady kompostovať.

4. Hluk a vibrácie

Primárnym producentom hluku je automobilová doprava – prietah cesty II. triedy a cesty I. triedy, ktorá je vedená okrajom mesta.

Návrh ÚPN:

- Zlepšenie dopravnej infraštruktúry a regulácia dopravy v obytných zónach na zníženie hlukovej záťaže najmä preložením hlavných dopravných ťahov, konkrétne:
 - Pre zníženie hluku je navrhovaná preložka cesty I. triedy, ktorá sa dotkne ale predovšetkým obcí Biskupice a Fiľakovské Kováče.
 - Pre zníženie hluku z dopravy na ceste II. triedy je navrhované jej preloženie mimo centrum mesta a obytných častí.
- Riešiť dopravu mesta, aby dopravným hlukom bol znehodnotený minimálny rozsah obytného územia a robiť všetky opatrenia na znižovanie dopravného hluku .
- Riešiť, aby fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby, ktoré používajú alebo prevádzkujú zdroje hluku, infrazvuku alebo vibrácií zabezpečili, aby expozícia obyvateľov bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc v rozsahu platnej legislatívy,
- Zabezpečiť spracovanie hlukových štúdií a akčných plánov na znižovanie hluku pre naplnenie požiadaviek platných legislatívnych predpisov;
- Riešiť protihlukové opatrenia v existujúcich lokalitách, ktoré sú zaťažené nadmerným hlukom z dopravy ;
- Novonavrhované objekty bývania a vybavenosti, ktoré si z hľadiska ochrany pred hlukom vyžadujú zvýšenú ochranu, umiestňovať mimo územia nadmerne zaťažené hlukom;
- V podrobnejších riešeniach zohľadniť pôsobenie hluku i emisnej záťaže z dopravy a v prípade potreby navrhnuť protihlukové opatrenia.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Územie sa nachádza v oblasti seizmického ohrozenia v hodnotách makroseizmickej intenzity pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov je 5 ° MSK-64, seizmické ohrozenie územia v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov je 0,8 – 0,99 m.s⁻²

Sledované územie patrí do oblasti s nízkym až stredným radónovým rizikom.

Návrh ÚPN:

- Monitorovanie a hodnotenie radonového rizika v nových a existujúcich stavbách.
- Zavedenie stavebných noriem a predpisov na minimalizáciu rizika radónu.
- Posúdenie seizmického rizika a aplikácia vhodných stavebných opatrení na zabezpečenie stability a bezpečnosti budov.

6. Doplnujúce údaje

Údaje o iných výstupoch v podobe zásahov do prostredia nie sú v rozsahu riešeného územia známe.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. *Vymedzenie hraníc dotknutého územia*

Katastrálne územie mesta Fiľakovo sa nachádza juhovýchodne od okresného mesta Lučenec, v orografickom celku Cerová vrchovina. Susedí s katastrálnymi územiami Belina, Biskupice, Buzitka, Fiľakovské Kováče, Ratka, Šávoľ a Šíd.

Katastrálne územie Fiľakovo, situované v Matransko-slanskej oblasti Západných Karpát, je charakteristické geomorfologickým celkom Cerová vrchovina. Centrálna časť územia s alúviom Belinského potoka patrí do Fiľakovskej brázdy, západný okraj s lávovým prúdom do Mučinskej vrchoviny a východný okraj s vulkánom Bukovina do Bučenskej vrchoviny. Vrcholy ako Chrašť (350 m n. m.), Šarkan (341 m n. m.) a Kerčík (302 m n. m.) tvoria najvyššie body chotára. V okolí Fiľakova sa vynímajú vulkanické zvyšky, napríklad Červená skala a Fiľakovský hradný vrch.

Mesto Fiľakovo patrí do lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia druhej úrovne na novohradskej rozvojovej osi druhého stupňa a cerovskej rozvojovej osi tretieho stupňa. Mesto je centrom tretej skupiny druhej podskupiny (3b).

Z hľadiska väzby na okolité obce sa navrhuje preloženie cesty I. triedy, pričom navrhovaná preložka obchádza aj obec Biskupice. Zo severnej strany preložka obchádza obec Fiľakovské Kováče.

Obec Biskupice je urbanisticky zrastená s mestom Fiľakovo. Návrhový rozvoj v južnej časti územia naväzuje na rozvojové plochy obce Biskupice, pričom vo variante B sa ráta aj dopravným prepojením. Súčasné vymedzené zastavané územie obce k 1.1.1990 má rozlohu 340 ha. V územnom pláne je vyznačené zastavateľné územie pozostávajúce zo zastavaného územia k 1.1.1990 a ostatného územia určeného na zastavanie. V území určenom na zastavanie sú zahrnuté aj územia, ktoré sú už v súčasnosti zastavané, avšak nie sú zahrnuté rámci hraníc k 1.1.1990. Zastavateľné územie sa navrhuje nasledovne:

	Návrh A	Návrh B
Zastavané územie k 1.1.1990	340 ha	340 ha
Zastavateľné územie navrhované celkom	481 ha	481 ha
Prírastok	141 ha	141 ha

Rozsah územia je vyznačený v grafickej časti.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia- podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Reliéf a horninové prostredie

Geomorfologické podmienky

Podľa geomorfologického členenia Západných Karpát (Kočík, M., Ivančíč, B., 2011 podľa Mazúr, E., Lukniš, M., 1986) katastrálne územie Fiľakovo sa v rámci Matransko-slanskej oblasti začleňuje do geomorfologického celku Cerová vrchovina. Centrálna časť územia s alúviom a s terasami Belinského potoka patrí do podcelku Fiľakovská brázda, kým západný okraj chotára s trebeľovským lávovým prúdom do podcelku Mučínka vrchovina a východný okraj s bazaltovým pokrovom vulkánu Bukovina do Bučenskej vrchoviny. Tu sa nachádzajú aj najvyššie kóty chotára: na západnom okraji Chrašť (350 m n. m.) a na východnom Šarkan (341 m n. m.) a Kerčík (302 m n. m.). V oblasti intravilánu Fiľakova a v jeho blízkom okolí z reliéfu mierne vyčnievajú aj ďalšie vulkanické zvyšky, ako Červená skala (249 m n. m.), Vyhliadka (224 m n. m.) a Fiľakovský hradný vrch s priemerom kráterového prstencového valu okolo 700 m.

Na ľavom brehu Belinského potoka sú vo Fiľakovskej brázde dobre rozoznateľné jednotlivé stupne pleistocénnych terás, kde sú zastúpené najmä zvyšky vysokej (günzskej) a strednej (mindelskej a riskej) terasy. Stredné terasy sú pritom zdvojené z dôvodu postupného zarezávania sa Belinského potoka. Alúvium Belinského potoka v oblasti katastrálneho územia mesta Fiľakovo sa rozprestiera približne v nadmorských výškach 195-200 m. Dosahuje šírku 1–1,2 km. Užšie (okolo 100–250 m) sú aluviálne nivy na jeho ľavostranných a pravostranných prítokoch.

Reliéf v oblasti okolia Fiľakova je typický vrchovinný, so strmými svahmi na pieskovcoch, na okrajoch bazaltových lávových prúdoch aj skalnatý. Výnimkou sú terasy vo Fiľakovskej brázde so širokými terasovými stupňami, ako aj plochá niva Belinského potoka.

Geologicky je územie bohaté na pleistocénne terasy a alúvium Belinského potoka, s výskytom starších morských a vulkanických uloženín. Významnou lokalitou je bazaltový zvyšok na Chrašti, kde sa nachádzajú unikátne štrkovo-piesčité vrstvy pleistocénu. Vulkanická aktivita sa prejavila aj výlevom bazaltovej lávy a vznikom troskových kužeľov, ako je vulkán Bukovina.

Pôdne pomery sú ovplyvnené kombináciou horniny, klímy, reliéfu a ľudskej činnosti. Vyskytujú sa tu fluvizeme, glejové čierne, kambizeme a hnedozeme, pričom pôdy na svahoch sú náchylné na vodnú eróziu.

2. Klimatické pomery

Klimatické pomery sú typické pre teplý okrsok s mierne suchým podnebím a hladnou zimou. Priemerná ročná teplota sa pohybuje okolo 8,4 - 9 °C, s extrémnymi teplotami v rozmedzí -12,9 °C až 37,8 °C. Oblačnosť a slnečný svit sú ovplyvnené nadmorskou výškou, pričom najvyššia oblačnosť je v zimných mesiacoch. Ročný úhrn zrážok je približne 573,9 mm, pričom rok 2022 bol extrémne suchý s úhrnom len 507 mm. Snehové pomery sú epizodické, s krátkym trvaním snehovej pokrývky. Veterné pomery sú modifikované makroreliéfom, s prevládajúcim prúdením z JZ, V, SV smeru. Bezvetrie je najčastejšie koncom leta a začiatkom jesene.

Klíma územia mesta Fiľakovo a jeho okolia je podmienená predovšetkým globálnou polohou (zemepisnou šírkou a dĺžkou), ktorá určuje príslušnosť územia k miernemu klimatickému pásu na rozhraní oceánskeho a pevninského typu s prevládajúcim západným prúdením. So stúpajúcou nadmorskou výškou teplota klesá, a to v priemere ročne o 0,5 - 0,6 °C na 100 m. Miestne rozdiely v klíme nie sú významné z dôvodu malého rozdielu nadmorskej výšky územia, ktorá sa pohybuje cca. od 180 m do 350 m n. m.

Územie patrí podľa Atlasu krajiny SR (2002) do teplej klimatickej oblasti, teplý okrsok mierne suchý s mierne hladnou zimou. Charakteristická je pomerne nízkym úhrnom zrážok, vysokými teplotami v lete a častým výskytom zimných teplotných inverzií a hmiel so zlými rozptylovými podmienkami. Priemerná ročná teplota je 8,4 - 9 °C, priemerná teplota januára je -2 až -4 °C, priemerné teploty v júli sú okolo 20 °C (19,8 °C).

Vo Fiľakove sa nachádza len zrážkomerná stanica, najbližšia klimatologická stanica sa nachádza v obci Boľkovce, v nadmorskej výške 214 m n. m. vo vzdialenosti cca. 10 km severozápadne od k. ú. Fiľakovo. Do tohto dokumentu boli bližšie analyzované dáta z klimatologickej stanice Boľkovce za obdobie január 2022 až jún 2023, t. j. zverejnené údaje SHMÚ za posledných 18 mesiacov.

Teplotné pomery – v klimatologickej stanici Boľkovce boli v období január 2022 až jún 2023 namerané nasledovné extrémne teploty: maximá teploty vzduchu sa pohybujú nad 35 °C (maximum za toto obdobie bolo 37,8 °C v júli 2022), minimum bolo namerané vo februári 2023 a to: -12,9 °C. Minimá v území sa však pohybujú za dlhšie obdobie pod -25 °C.

Oblačnosť a slnečný svit - s nadmorskou výškou všeobecne rastie hodnota oblačnosti, čo zároveň vplýva aj na dĺžku trvania slnečného svitu. V Boľkovciach je oblačnosť najvyššia koncom jesene a v zime (október až december). Najvyšší počet jasných dní za mesiac a za toto obdobie bolo nameraných v mesiaci marec 2022. Najvyššia dĺžka slnečného svitu je v mesiaci jún.

Zrážkové pomery - Priemerný ročný úhrn zrážok meraného na zrážkomernej stanici Fiľakovo za obdobie rokov 1981 – 2010 je 573,9 mm. Najchudobnejšie na zrážky sú zimné mesiace (január, február, marec), zatiaľ čo najviac zrážok sa vyskytuje v mesiacoch máj, jún, júl.

Rok 2022 bol extrémne suchý. Ročný úhrn zrážok predstavoval len 507 mm. Za obdobie posledných 18 mesiacov najviac zrážok namerali v júni 2023 (106,8 mm), najmenej v januári 2022 (1,8 mm). **Snehové pomery.** Trvanie snehovej pokrývky sa v k. ú. Fiľakovo vyskytuje menej ako 45 dní a má často len epizodický charakter, napr. v roku 2022 to bolo len 7 dní. Jej priemerná výška je v dotknutom území do 10 cm.

Vietor je najdynamickejším klimatickým prvkom, je veľmi závislý na miestnych podmienkach. **Veterné pomery** územia sú modifikované makroreliéfom, s celkovo prevládajúcim prúdením z JZ, V, SV smeru. Bezvetrie sa najviac vyskytuje koncom leta a začiatkom jesene.

3. Ovzdušie

Kvalita ovzdušia sa odvíja od interných a externých zdrojov znečisťovania ovzdušia. Medzi hlavné zdroje znečistenia v meste patrí hlavne doprava (prach, zlúčeniny Pb, CO, CO₂, NO_x, aldehydy).

Priemerná ročná koncentrácia NO₂ (µg.m⁻³) podľa údajov z rokov 1995 – 1999 je v intervale 15-20. Priemerná ročná depozícia síry (mg.m⁻²) v r. 1998. je v intervale 2000 - 2500. Index expozície poľnohospodárskych plodín ozónu (AOT 40 1992 – 1996): 5000 – 7500 ppb.h. Index expozície lesov ozónu (AOT 40 1992 – 1996): 10 000 – 12 500 ppb.h.

Návrh ÚPN:

- Pre zníženie znečistenia ovzdušia je navrhované presmerovanie dopravy z obytných častí a centra mesta k cieľom dopravy, čo je predovšetkým priemyselná zóna v severnej časti mesta.
- Používať zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie (biopalivo, bioplyn, slnečná energia, geotermálna energia,...) ;
- Využívať zariadenia na spaľovanie odpadov, používajúce šetrné technológie a moderné odlučovacie zariadenia na znižovanie emisií;
- Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti priemyselných areálov.

4. Vodné pomery

Hydrologické pomery

Katastrálne územie mesta Fil'akovo patrí do **povodia rieky Ipel'**. Ipel' je ľavostranným prítokom Dunaja.

Katastrálne územie mesta spadá do čiastkových povodí: 4 - 24 – 01 - 047, 4 - 24 - 01- 052, 4 - 24 – 01 - 055, 4 - 24 – 01 - 056. Samotný tok Belina (najväčší tok v katastrálnom území mesta) v úseku 0,00 – 5,60 r. km tečie z juhu na sever, vo východnej tretine katastrálneho územia mesta. Belina je ľavostranným prítokom toku Suchá, do ktorej sa vlieva pri hranici katastrálnych území Fil'akovo, Buzitka a Prša. Koryto toku Belina v celom úseku katastrálneho územia je upravené, spevnené, v brehovom poraste prevládajú dreviny, najmä jedince jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*), vrbí krehkej (*Salix fragilis*) a nepôvodného druhu javora jaseňolistého (*Negundo aceroides*). Vegetačná skladba bylinnej a krovinnej etáže je väčšinou významne antropicky zmenená.

Druhým významným tokom územia je: Čamovský potok, pravostranný prítok Beliny. Brehy Čamovského potoka sú v katastrálnom území mesta Fil'akovo tiež vodohospodársky upravené. Okrem týchto dvoch tokov môžeme spomenúť päť ľavostranných prítokov Beliny, občasné toky, z ktorých najväčší je Biskupický potok na juhu katastrálneho územia mesta, nasleduje ho bezmenný potok južne od Turingrovej pustatiny, tok severne od kóty Vyhliadka (224 m n. m.) z prameňa Liesková studňa/Mogyorós-kút a ďalšie tri toky: z Kállaiovej/Kalajovej doliny, od lokality Čurgov/Csurgó a najmenší tok je v blízkosti bývalého ŠM/Filagro plus, spol.s.r.o na juhu katastra. Jeden občasný tok (ľavostranný prítok Suchej) tečie aj severne od priemyselného územia mesta, medzi Belinou a cestou III/2670. Tieto občasné toky majú dĺžku len 0,7 – 3,5 km, ale pri veľkých dažďoch/búrkach môžu znamenať aj riziko povodní, najmä toky z Kállaiovej/Kalajovej doliny a Turingrovej pustatiny, kde sa nachádzajú veľkoblukové poľnohospodárske pôdy bez vsakovacích pásov vhodnej rastlinnej vegetácie. Veľká časť bezmenných tokov v zastavanom území mesta je zakrytá, v rôznej miere zastavaná.

V katastrálnom území mesta Fil'akovo sú evidované SVP, š. púzemia/lokality/objekty povodňového ohrozenia a povodňového rizika.

Najbližšie vodomerné stanice SHMÚ sa nachádzajú mimo územia mesta Fiľakovo, na toku Suchá v katastrálnom území obce Prša a na toku Ipeľ, pri obci Holiša. Správa vodných tokov na území mesta Fiľakovo je v kompetencii Slovenského vodohospodárskeho podniku š. p., OZ Povodie Hrona.

Z hľadiska **odtokových pomerov** patria vodné toky celej oblasti do dažďovo-snehového typu odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou vo februári až apríli (najvyššie prietoky koncom februára a začiatkom marca), s najnižšími prietokmi v septembri, s výrazným podružným maximom v druhej polovici novembra až začiatkom decembra, s nízkymi stavmi od polovice júla do konca septembra.

Ochrana pred povodňami

Mesto Fiľakovo čelí rizikám spojeným s povodňami, vzhľadom na to, že časť hlavného toku potoka Belina je v neudržiavanej podobe a iné malé vodné toky majú zníženú prietoknú kapacitu. Neudržiavania niektorých častí vodných tokov môže predstavovať vážne riziko, ktoré by mohlo negatívne ovplyvniť úsilie mesta v oblasti ochrany pred povodňami. Územie je pomerne ohrozované záplavami, centrum mesta a obytné časti ležia v záplavovom území Q₁₀₀. Zariadenia a objekty musia byť navrhnuté tak, aby v prípade záplav neboli nadmerne poškodené. V územnom pláne sú vyznačené plochy, pre ktoré sa tieto obmedzenia vzťahujú. Nebezpečenstvo predstavujú aj vody z prílivových dažďov, najmä pre vodné toky Vyhliadka a Klatov.

Návrh ÚPN:

Pre účely protipovodňovej ochrany sú na malých vodných tokoch navrhnuté poldre a budovy v záplavovom území je potrebné umiestňovať nad hladinu Q₁₀₀ ročnej vody.

Navrhnuté poldre:

- Klátovský potok
- Vyhliadka
- Čarnovský potok

Mesto má schválený Povodňový plán záchranných prác a plánuje vybudovať suché poldre na reguláciu vodných tokov v prípade extrémnych zrážok. Povodňový plán mesta a plánované suché poldre sú dôležitými nástrojmi na zabezpečenie prevencie proti povodňovým situáciám.

Kvalita podzemných vôd

Podzemné vody v katastrálnom území Fiľakova môžeme rozdeliť do 4 skupín podľa charakteru obehu a horninového prostredia (Franko, O. 1966, Franko, O., Gazda, S. a Choma, M. 1967, Franko, O. a Kolářová, M. 1985, Franko, O. a Melioris, L. 2000, Krahulec, P., Rebro, A., Uhliarok, J. a Zeman, J. 1977,

Podzemné vody v pieskovcoch sa vyskytujú na východnom okraji katastra, v oblasti pieskovcových kopcov. Spodnomiocénne jemnozrnné morské pieskovce fiľakovského súvrstvia tu majú pórovitú priepustnosť, zrážkové vody v nich presakujú do podzemia a ich prevažná časť sa skryte dostane do alúvia potoka Belina.

Podzemné vody riečnych terás sa vyskytujú v západnej polovici územia, na ľavom brehu potoka Belina. Pleistocénne terasy gүнzského, mindelského a riského glaciálu obsahujú 2-4 m hrubé vrstvy štrkov a pieskov s pórovitou priepustnosťou, ktoré sú zväčša zvodnelé. Významnejšie zásoby vody však nepredstavujú.

Podzemné vody alúvia sa viažu na potok Belina a jeho bočné prítoky. Na dne korýt, pod holocénnymi hlinitými fluviálnymi uloženinami sa nachádza niekoľko metrov hrubá vrstva štrkov a pieskov z posledného (würmského) glaciálu, ktorá je dobre zvodnelá. Vzhľadom na to, že alúvium potoka Belina

v oblasti Fiľakova dosahuje šírku 1–1,2 km, štrková vrstva predstavuje významný zdroj podzemnej vody. Hrúbka štvrtohornej výplne potoka Belina je do 7 m. Bočné prítoky sú omnoho užšie, dosahujú šírku okolo 100–250 m a z hľadiska výskytu podzemných vôd sú menej významné.

Minerálne vody. Pod pojmom prírodné minerálne vody obvykle rozumieme vody vyvierajúce z prirodzených alebo zachytených prameňov (zdrojov), ktoré pri vývere obsahujú v 1 litri vody viac ako 1 g rozpustných minerálnych látok, alebo 1 g rozpustného oxidu uhličitého. V minerálnych vodách sú rozpustené látky (soli) elektrolyticky disociované, teda molekuly sú štiepené na elektricky kladne nabité katióny a na záporne nabité anióny. V oblasti Fiľakova sa vytvorili relatívne priaznivé podmienky na vývery minerálnych vôd, pretože sem zasahuje hlboká zlomová línia smeru SZ-JV, ktorá odvádza podzemné vody zo severne ležiacich žulových masívov veporika s vyššími zrážkami. Sú to vody vadózneho pôvodu, teda vsakované do zeme z atmosferických zrážok a kolujú v puklinách a zlomoch smerom na juh a juhovýchod v rámci hlbinného obehu, kde rozpúšťajú okolité horniny, prijímajú minerálne látky v rozpustnej forme. Čiastočne sa môžu aj oteplieť z geotermálneho tepla, prijímať oxid uhličitý alebo iné plynné látky. Vo Fiľakove je známy prameň Adam s mierne vyššou teplotou 10-13,5 °C, s obsahom CO₂ 1,9 g/l a s celkovou mineralizáciou 1,7 g/l. Z aniónov prevláda HCO₃⁻ 1,24 g/l, z kationov Ca⁺² 0,2 g/l. V minulosti nad prameňom postavili murovanú miestnosť, odkiaľ ľudia brali vodu na pitné účely. Neskôr pre hygienickú nevhodnosť prameň bol odstavený, potom zlikvidovali aj murovanú stavbu. Ďalší zdroj sa nachádza na Mocsáryho ulici, známy od 18. storočia. V súčasnosti je tam nainštalovaná ručná pumpa, avšak nefunkčná.

Odvodnenia

Časť pôd v katastrálnom území obce je odvodnená:

- odvodňovací kanál č. 5305 012 001 vybudovaný v roku 1957 o celkovej dĺžke 1,000 km v rámci vodnej stavby „OP Fiľakovo – Prša“,
- odvodňovací kanál č. 5305 006 001) vybudovaný v roku 1958 o celkovej dĺžke 2,000 km v rámci vodnej stavby „OP JRD Biskupice“,
- odvodňovací kanál „kanále kryté č. 7, 8, 9“ č. 5305 186 007 vybudovaný v roku 1985 o celkovej dĺžke 0,691 km v otvorenom profile v rámci vodnej stavby „OP Fiľakovo“.

Okrem toho sa v k.ú. Fiľakovo sa nachádza detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nejasnej kvality.

Návrh ÚPN:

- Riešiť odvádzanie odpadových vôd a ich odľahčenia spôsobom, ktorý negatívne neovplyvní kvalitu vôd vo vodných tokoch;
- Riešiť ekologicky a technicky vyhovujúce odvádzanie vôd z povrchového odtoku súčasne s realizáciou splaškovej kanalizácie;
- Rešpektovať už pri príprave územia drobné toky a občasné drobné toky, terénne depresie, ktoré budú v rámci zástavby v území uvažovaného rozvoja súčasťou intravilánu a recipientom vôd z povrchového odtoku;
- Realizovať opatrenia na zvýšenie prirodzenej akumulácie vôd v území (pôdoochranné opatrenia, zasakovacie vegetačné rigoly, suché nádrže – poldre, vsakovanie zrážkových vôd zo striech rodinných domov, ciest a spevnených plôch a pod.).

5. Pôdne pomery

Vznik pôd podmieňujú nasledovné činitele: hornina, klíma, reliéf, podzemná voda, rastlinstvo, živočíšstvo a významne aj človek. Priestorové rozmiestnenie a vlastnosti pôd v území sú úzko späté s kvalitatívnymi a kvantitatívnymi ukazovateľmi horeuvedených faktorov ako aj ich distribúciou v prostredí.

V záujmovom území sa vyskytujú nasledovné hlavné pôdne jednotky:

V blízkosti toku Belina a Čamovského potoka prevládajú **fluvizeme typické**, severne od priemyselného areálu medzi tokom Belina a Šávoľskou cestou III/2670 **fluvizeme glejové**. Severozápadne od Červenej skaly (249 m n. m.) ako a aj v južnej časti katastra medzi železničnou traťou a bývalým ŠM/Filagro plus a Športovou ulicou sa nachádzajú najmä **čiernice glejové**. Na Kohútom vrchu prevládajú **kambizeme typické**, severne od kóty Chrást (350 m n. m.) sa vyskytujú **kambizeme pseudoglejové**. V západnej časti katastrálneho územia (západne od cesty I/71) prevládajú **hnedozeme luvizemné** a **hnedozeme pseudoglejové**, v menšej miere sa vyskytujú aj **hnedozeme erodované**. V oblasti Šarkana (341 m n. m.) v smere na Belinský vrch (288 m n. m.) dominujú **regozeme**, v oblasti lokality „Szentfali“ sú to najmä **rendziny**.

V záujmovom území sú pôdy na svahoch náchylné na vodnú eróziu. Väčšina poľnohospodárskej pôdy je stredne ťažká až ťažká, hlboká a bezskeletnatá (ojedinele ľahká s obsahom skeletu).

Podľa kódu BPEJ uvedené v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. Filákov medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 0402005, 0406002, 0411002, 0411005, 0426002, 0448202, 0506002, 0511005, 0548002, 0548202, 0548205, 0548302 a 0549203. Časť pôd v katastrálnom území obce je odvodnená – odvodňovacie kanále a detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nejakej kvality.

6. Fauna, flóra

Územná ochrana

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa na území katastra nachádza:

Filákovský hradný vrch v celkovej výmere 19015 m² v druhom stupni ochrany podľa § 13 zákona č. 543/2002 Z.z.. Lokalita sa nachádza v zastavanom území mesta Filákov, je zahrnutá do územia ochranného pásma nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny a je v bezpodielovom vlastníctve 1/1 Mesta Filákov.

Ďalšie osobitne chránené územia vyhlásené v národnej sieti (maloplošné či veľkoplošné chránené územia alebo ich ochranné pásma), ani územia sústavy NATURA 2000 sa v území nenachádzajú.

Katastrálne územie Filákova patrí medzi jeden z 28 katastrálnych území na Slovenskej strane, ktoré sú zahrnuté do územia **Novohrad-Nógrád Unesco Global geoparku**.

Chránené rastliny a živočíchy

Chránené druhy rastlín

Výskyt chránených druhov rastlín je v katastri mesta Filákov zriedkavý, nakoľko ide prevažne o urbanizované prostredie a poľnohospodársku krajinu. Na základe aktuálneho botanického prieskumu (2023) pre účely ÚSES boli identifikované nasledovné chránené druhy cievnatých rastlín (podľa prílohy č. 4 Vyhlášky MŽP SR č. 170/2021):

- Poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*) - druh európskeho významu. Druh, na ochranu ktorého sa vyhlasujú chránené územia. Vyskytuje sa na malej lokalite xerothermnej vegetácie v biotope Tr1 (GL 44).
- Vstavač obyčajný (*Anacamptis morio*) - druh národného významu. Vyskytuje sa v mezofilných kosných lúkach Lk1 v Z časti katastra.
- Nezábudka pestrá pravá (*Myosotis discolor*) - druh národného významu. Vyskytuje sa vzácné v suchších typoch mezofilných lúčnych porastov Lk1 v západnej časti katastra.
- Kavyľ Ivanov (*Stipa pennata*) - druh národného významu. Vyskytuje sa sporadicky až masovo na niekoľkých plochách xerothermných biotopov v JV časti katastra na plytkých pôdach južne orientovaných svahov biotopu Tr1 (GL 44).
- Vstavač purpurový (*Orchis purpurea*) - druh národného významu. Vyskytuje sa sporadicky na lokalite v okolí Kohútieho vrchu. (RBc 3, GL 40).
- Prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*) - druh národného významu. Počas mapovania bol zaznamenaný na viacerých lokalitách lesov pôvodnej drevinovej skladby (napr. Remeta/, Fiľakovský les, Šarkan).

Chránené druhy živočíchov

Živočíšstvo

Podľa **zoogeografického členenia územia Slovenska** (Atlas krajiny, 2002) leží územie mesta Fiľakovo v terestrickombiocykly v provincii stepí (Panónsky úsek) a v limnickombiocykly v Pontokaspickej provincii (Podunajský okres, Stredoslovenská časť).

Z geografického hľadiska sa širšie územie (orografický celok: Cerová vrchovina, podcelok: Fiľakovská brázda) nachádza medzi karpatskými pohoriami na severe a Panónskou nížinou na juhu, na rozhraní atlantickej a kontinentálnej klimatickej oblasti. Zo zoogeografického hľadiska je širšie územie Fiľakova územím, kde sa nachádzajú v blízkom území taxóny sucho- a teplomilné (panónske druhy) a taxóny chladno- a vlhkomilné (karpatské druhy). V zastúpení druhov však prevládajú taxóny prvej skupiny. Pohorie Cerovej vrchoviny predstavuje aj významný migračný koridor veľkých suchozemských cicavcov z jadrovej oblasti Karpát (napr. Poľana, Nízke Tatry, Muránska planina) do pohorí severného Maďarska (najmä Mátra, Bükk, Cserhát).

Relatívne široké spektrum biotopov v katastrálnom resp. v širšom území mesta predurčuje výskyt a rozmanitosť živočíšnych druhov. Živočíchy sú viac mobilné organizmy, ako rastliny a huby (okrem ich semien a spór). Taxóny (jednotlivé jedince resp. časť populácie) tak využívajú v rôznej frekvencii ako životné prostredie priestor celého katastrálneho územia, resp. ešte väčší priestor presahujúci katastrálne územie viacerých obcí, a to v závislosti od taxónu a funkčného využívania toho-ktorého priestoru. Deje sa to napr. z dôvodu rôznych životných prejavov, ako je napr. hniezdenie, získavanie potravy, oddych počas migrácie a pod. Živočíchy využívajú viac priestoru, teda aj viac ekologicko- funkčných priestorov, preto zatriedenie taxónov do nich je obvykle na základe toho, ktoré priestory využívajú najviac.

Podrobný zoologický prieskum (najmä Evertebrát) bol nad rámec prieskumov a rozborov územného plánu mesta Fiľakovo. Na základe dostupných údajov a aktuálneho zoologického prieskumu (2023) pre účely ÚSES boli identifikované nasledovné chránené druhy živočíchov európskeho a národného významu (podľa prílohy č. 5 Vyhlášky MŽP SR č. 170/2021) vyskytujúce sa v katastrálnom území za roky 2018-2023:

Blanokridly hmyz (Hymenoptera): Rod *Bombus*, rod. *Xylocopa*,

Chrobáky (Coleoptera): **fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*)**, **roháč obyčajný (*Lucanus cervus*)**, májka fialová (*Meloe violaceus*), lajniak skarabeusovitý (*Sisyphus schaefferi*).

Motýle (Lepidoptera): **priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*)**, **spriadač kostihojový (*Euplagia (=Callimorpha) quadripunctata*)**, **ohniváček veľký (*Lycaena dispar*)**, **bielopásovec hrachorový (*Neptis sappho*)**, **pestroň vlkovcový (*Zerynthia polyxena*)**.

Obojživelníky (Amphibia): **kunka červenobruchá (*Bombina bombina*)**, **ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*)**, **ropucha zelená (*Bufo viridis*)**, **rosnička zelená (*Hyla arborea*)**, **mlok bodkovaný (*Lissotriton vulgaris*)**, **hrabavka škvrnitá (*Pelobates fuscus*)**, **skokan *Pelophylax* sp.**, **skokan šťihlý (*Rana dalmatina*)**.

Plazy (Reptilia): **užovka hladká (*Coronella austriaca*)**, **užovka stromová (*Zamenis longissimus*)**, **jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*)**, **jašterica zelená (*Lacerta viridis*)**, **užovka obojková (*Natrix natrix*)**, **jašterica múrová (*Podarcis muralis*)**.

Vtáky (Aves): hniezdny aj mimohniezdny výskyt taxónov: **jastrab veľký (*Accipiter gentilis*)**, **jastrab krahulec (*Accipiter nisus*)**, **trsteniarik spevavý (*Acrocephalus palustris*)**, **kalužiačik malý (*Actitis hypoleucos*)**, **mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*)**, **škovránok poľný (*Alauda arvensis*)**, **rybárik riečny (*Alcedo atthis*)**, **kačica divá (*Anas platyrhynchos*)**, **hus bieločelá (*Anser albifrons*)**, **hus divá (*Anser anser*)**, **ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*)**, **ľabtuška hôrna (*Anthus trivialis*)**, **dážďovník obyčajný (*Apus apus*)**, **volavka biela (*Ardea alba*)**, **volavka popolavá (*Ardea cinerea*)**, **myšiarka ušatá (*Asio otus*)**, **výr skalný (*Bubo bubo*)**, **myšiak hôrny (*Buteo buteo*)**, **stehlík pestrý (*Carduelis carduelis*)**, **kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*)**, **bocian biely (*Ciconia ciconia*)**, **bocian čierny (*Ciconia nigra*)**, **kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*)**, **kaňa sivá (*Circus cyaneus*)**, **kaňa popolavá (*Circus pygargus*)**, **glezg obyčajný (*Coccothraustes coccothraustes*)**, **holub plúžik (*Columba oenas*)**, **holub hrivnák (*Columba palumbus*)**, **krkavec čierny (*Corvus corax*)**, **vrana popolavá (*Corvus cornix*)**, **prepelica poľná (*Coturnix coturnix*)**, **kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*)**, **sýkorka belasá (*Cyanistes (Parus) caeruleus*)**, **beloritka domová (*Delichon urbicum*)**, **d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*)**, **d'ateľ prostredný (*Dendrocopos (Leiopicus) medius*)**, **d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*)**, **d'ateľ malý (*Dryobates minor*)**, **tesár čierny (*Dryocopus martius*)**, **strnádka lúčna (*Emberiza (Miliaria) calandra*)**, **strnádka trstinová (*Emberiza schoeniclus*)**, **sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*)**, **sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*)**, **sokol myšiar (*Falco tinnunculus*)**, **muchárik bielokrky (*Ficedula albicollis*)**, **pinka obyčajná (*Fringilla coelebs*)**, **pinka severská (*Fringilla montifringilla*)**, **pipiška chochlatá (*Galerida cristata*)**, **sojka obyčajná (*Garrulus glandarius*)**, **žeriav popolavý (*Grus grus*)**, **orliak morský (*Haliaeetus albicilla*)**, **sedmohlások obyčajný (*Hippolais icterina*)**, **lastovička domová (*Hirundo rustica*)**, **zelienka obyčajná (*Chloris (Carduelis) chloris*)**, **čajka smeživá (*Chroicocephalus (Larus) ridibundus*)**, **krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*)**, **strakoš obyčajný (*Lanius collurio*)**, **strakoš veľký (*Lanius excubitor*)**, **stehlík konôpka (*Linaria (Carduelis) cannabina*)**, **svrčiak riečny (*Locustella fluviatilis*)**, **škovránik stromový (*Lullula arborea*)**, **slávik obyčajný (*Luscinia megarhynchos*)**, **včelárík zlatý (*Merops apiaster*)**, **trasochvost biely (*Motacilla alba*)**, **trasochvost horský (*Motacilla cinerea*)**, **muchár sivý (*Muscicapa striata*)**, **vlha obyčajná (*Oriolus oriolus*)**, **výrik lesný (*Otus scops*)**, **sýkorka veľká (*Parus major*)**, **vrabec domový (*Passer domesticus*)**, **vrabec poľný (*Passer montanus*)**, **sýkorka uhliarka (*Periparus (Parus) ater*)**, **včelár lesný (*Pernis apivorus*)**, **žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*)**, **žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*)**, **kolibiarik čipčavý (*Phylloscopus collybita*)**, **kolibiarik sykavý (*Phylloscopus sibilatrix*)**, **kolibiarik spevavý (*Phylloscopus trochilus*)**, **straka obyčajná (*Pica pica*)**, **žlna sivá (*Picus canus*)**, **žlna zelená (*Picus viridis*)**, **sýkorka hôrna (*Poecile (Parus) palustris*)**, **vrchárka modrá (*Prunella modularis*)**, **hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*)**, **králik zlatohlavý (*Regulus regulus*)**, **přhľaviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*)**, **sluka hôrna (*Scolopax rusticola*)**, **kanárik poľný (*Serinus serinus*)**, **brhlík obyčajný (*Sitta europaea*)**, **stehlík čižik (*Spinus (Carduelis) spinus*)**, **hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*)**, **hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*)**, **sova obyčajná (*Strix aluco*)**, **škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*)**, **penica čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*)**, **penica obyčajná (*Sylvia communis*)**, **(*Sylvia curruca*)**, **penica popolavá, penica jarabá (*Sylvia nisoria*)**, **kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*)**, **oriešok obyčajný (*Troglodytes troglodytes*)**, **drozd čierny (*Turdus***

merula), drozd plavý (*Turdus philomelos*), drozd čvíkota (*Turdus pilaris*), drozd trskota (*Turdus viscivorus*), dudok chochlatý (*Upupa epops*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*).

Cicavce (Mammalia): **večernica pozdňá** (*Eptesicus serotinus*), **večernica Saviho** (*Hypsugo (=Pipistrellus) savii*), **raniak hrdzavý** (*Nyctalus noctula*), **večernica parková** (*Pipistrellus nathusii*), **večernica hvízdavá** (*Pipistrellus pipistrellus*), **podkovár malý** (*Rhinolophus hipposideros*), **večernica tmavá** (*Vespertilio murinus*), **bielozúbka bielobruchá** (*Crocidura leucodon*), **piskor obyčajný** (*Sorex araneus*), **jež bledý** (*Erinaceus concolor/roumanicus*), **bobor vodný** (*Castor fiber*), **plch sivý** (*Glis (=Myoxus) glis*), **pľšík lieskový** (*Muscardinus avellanarius*), **veverica stromová** (*Sciurus vulgaris*), **mačka divá** (*Felis silvestris*), **vydra riečna** (*Lutra lutra*), **lasica obyčajná** (*Mustela nivalis*).

Poznámka:

Druhy európskeho významu sú vyznačené tučne, ostatné druhy sú druhmi národného významu.

7. Krajina

Rastlinstvo (fytogeografické členenie, potenciálna prirodzená vegetácia)

Podľa **fytogeografického členenia územia Slovenska** (Futák, J., 1980) leží záujmové územie mesta Fiľakovo v oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvode prametranskej xerothermnej flóry (*Matricum*), fytogeografickom okrese Ipeľsko- Rimavská brázda.

Charakteristiku **rekonštruovanej prirodzenej vegetácie** uvádzame podľa práce Michalko a kol. (1986). Územie katastra Fiľakova sa nachádza v rozpätí nadmorských výšok približne 200 – 300 m n.m. Výšková vegetačná stupňovitosť nie je preto výrazná. Zo zonálnych lesných spoločenstiev ako potenciálna vegetácia prevládajú **dubohrabové lesy karpatské** zväzu *Carici pilosae-Carpinion betuli*, ktoré sa viažu na hlbšie a humóznejšie pôdy v údoliach. V úpätných polohách pohoria a na plošinách, najmä s alkalickým podložíom sú mapované **dubovo-cerové lesy** zväzu *Quercion petrae-ceris*. Patria medzi xerothermofilné dubové lesy na suchších stanovištiach. **Teplomilné dubiny** s dubom plstnatým a javorom tatárskym zväzu *Quercion pubescenti-patraeae* sa vyskytujú ostrovčekovite na najsuchších a najteplejších mikroklimaticky a edaficky podmienených stanovištiach, predovšetkým na južne orientovaných strmších svahoch s plytkou až kamenistou pôdou. Z azonálnych lesných spoločenstiev sú podmienky pre potenciálnu vegetáciu **lužných lesov** nížinných patriace do podzväzu *Ulmion*. Mapované sú na aluviálnych naplaveninách v údoliach, pozdĺž vodných tokov,.

Reálna vegetácia (aktuálna vegetácia spracovaná na základe terénneho prieskumu)

V krajinej mozaike katastrálneho územia Fiľakova prevládajú agrocenózy a sídelné útvary so sprievodnou vegetáciou (agrocenózy, ruderalná vegetácia sídiel a pod.). Vegetačnú mozaiku reálnej vegetácie znázorňuje mapa. Nelesné biotopy sa vyskytujú iba ostrovčekovite, väčšie komplexy sa vyskytujú v severnej časti katastra, menšie v západnej časti. Predstavuje ich najmä na Slovensku najrozšírenejší lúčny biotop **Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky** (6510), ktorý reprezentuje mezofilný typ travinno-bylinnej lúčnej vegetácie. Najlepšie zachovalé druhové zloženie a štruktúru porastov majú pravidelne **kosené porasty**, v ktorých prevládajú **trávne dominanty**, ako ovsík najvyšší (*Arrhenatherum elatius*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), psinček tenučký (*Agrostis capillaris*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*). V suchších typoch porastov biotopu Lk1 má zastúpenie z tráv kostrava žliabkatá (*Festuca rupicola*), z ostatných **kvitnúcich druhov** šalvia lúčna, (*Salvia pratensis*), jahoda trávnicová (*Fragaria viridis*), mliečnik chvojkový (*Euphorbia cyparissias*), nátržník strieborný (*Potentilla argentea*), chlpaník Bauhinov (*Pilosella bauhini*), iskerník mnohokvetý

(*Ranunculus polyanthemos*). Z ostatných charakteristických druhov tohto biotopu sa vyskytujú druhy vytvárajúce kvetnatý aspekt lúk, ktorý sa prejaví najmä po kosení v otave lúčneho porastu: datelina lúčna (*Trifolium pratense*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), ďatelina poľná (*Trifolium campestre*), kukučka lúčna (*Lychnis flos-cuculi*), zvonček konársky (*Campanula patula*), králik biely (*Leucanthemum vulgare*), nevädza lúčna (*Jacea pratensis*), vika siata (*Vicia sativa*), trebulka lesná (*Anthriscus sylvestris*), lipkavec mäkký (*Galium mollugo*), vika vtáčia (*Vicia cracca*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), lipkavec pravý (*Galium verum*), veronicka obyčajná (*Veronica chamaedrys*), kozobrada východná (*Tragopogon orientalis*), repík lekársky (*Agrimonia eupatoria*), hrachor hlúznatý (*Lathyrus tuberosus*), klinček kartuziánsky (*Dianthus carthusianorum*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), fialka psia (*Viola canina*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), ľubovník bodkovaný (*Hypericum perforatum*). **Jednoročné druhy**, náročnejšie na vlahu a dostatok priestoru v poraste, bývajú zastúpené vo väčšej miere vo vlhších rokoch, najmä na jar, ako napr. rožec krátkolupienkový (*Cerastium brachypetalum*), nezábudka roľná (*Myosotis arvensis*), vzácnejšie tiež nezábudka pestrá (*Myosotis discolor*), valeriánka poľná (*Valerianella locusta*), vika chlpatá (*Vicia hirsuta*). Znakom degradácie porastu býva väčšie zastúpenie druhov ako púpava lekárska (*Taraxacum officinale*), vratič obyčajný (*Tanacetum vulgare*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), či pichliač roľný (*Cirsium arvense*). **Chránené, ohrozené a zriedkavé druhy rastlín** sa v biotope Lk1 vyskytujú zriedkavo, napr. vstavač obyčajný (*Orchis morio*) v počte iba niekoľko jedincov. V juhozápadnej časti katastra sa vyskytujú **veľkoblokové travinno-bylinné porasty**, ktoré možno hodnotiť ako intenzifikované a ruderalizované s pozmeneným druhovým zložením s prevahou krmovinársky významných druhov tráv, prípadne ďatelinovín. Z ekologického hľadiska majú menší význam.

Vlhké lúčne biotopy sa vyskytujú v blízkosti tokov. Vyskytujú sa v malej miere, napr. v alúviu Čamovského potoka pri železničnej trati, alebo pri bezmennom prítoku v Kapitánskom údolí v juhozápadnej časti katastra. Predstavujú biotop **Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí**. Bývajú kosené, alebo pasené. V druhovom zložení prevládajú trávy - psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), medúnok vlnatý (*Holcus lanatus*), častejšie sa vyskytujú aj ostrice a sitiny, napr. ostrica srstnatá (*Carex hirta*), sitina rozložitá (*Juncus effusus*), z kvetnatých druhov iskerník prudký (*Ranunculus acris*), iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), kukučka lúčna (*Lychnis flos-cuculi*), žerušnica trsnatá (*Cardamine matthioli*), čerkáč peniažtekovitý (*Lysimachia nummularia*), pichliač sivý (*Cirsium canum*), v spásaných porastoch tiež stoklas mäkký (*Bromus mollis*).

Na malých plochách sa v katastri Fiľakova vyskytujú aj **porasty vysokých ostríc** biotopu **Lk10**. Takou lokalitou je mokraď južne od železničnej stanice, ktorú vytvára monodominantný porast ostrice ostrej (*Carex acutiformis*). Lokalita zarastá náletovými drevinami, vrbou popolavou (*Salix cinerea*), vrbou krehkou (*Salix fragilis*), ale tiež inváznymi drevinami ako je javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*), alebo sumach pálkový (*Rhus typhina*). Šíria sa tu tiež bylinné invázne druhy, ako zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a astra kopijovitolistá (*Aster lanceolatus*). Menšie plochy ostricových porastov sa vyskytujú v mozaike s vrbinami pozdĺž bezmenného toku v západnej časti katastra neďaleko čerpacej stanice Jakomat. Okrem ostrice ostrej sa tu vyskytujú mokradňové druhy, ako iskerník jedovatý (*Ranunculus sceleratus*), lipnica močiarna (*Poa palustris*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinale*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), škripina lesná (*Scirpus sylvaticus*).

Suché a teplé stanovišťa na plytkých vysychavých pôdach, prevažne na južne orientovaných svahoch pokrývajú porasty biotopu **Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnom substráte (6210)**. Sú hodnotné výskytom vzácných a ohrozených a zriedkavejších druhov rastlín. Porasty dlhodobejšie nevyužívané prechádzajú sukcesnými štádiami, v ktorých prevládnu tzv.

širokolisté trávne dominanty, napr. mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*), častejšie stoklas vzpriamený (*Bromus erectus*). Také porasty sa vyskytujú v juhovýchodnej časti katastra. Navyiac sú negatívne ovplyvnené rozširujúcim sa inváznym agátom. Zo **sprievodných bylinných druhov** sa vyskytujú mliečnik chvojkový (*Euphorbia cyparissias*), ďatelinovec bylinný (*Dorycnium herbaceum*), podkovka chochlatá (*Hippocrepis comosa*), vičenc vikoristý (*Onobrychis viciifolia*), fúzatka prstnatá (*Botriochloa ischaemum*), lucerna najmenšia (*Medicago minima*), hrdobarka obyčajná (*Teucrium chamaedrys*), kozinec vičencovitý (*Astragalus onobrychis*), kotúč poľný (*Eryngium campestre*), dúška panónska (*Thymus pannonicus*), bedrovník lomikameňový (*Pimpinella saxifraga*), palina poľná (*Artemisia campestris*), čistec rovný (*Stachys recta*), nevädzník hlaváčovitý (*Colymbada scabiosa*). Druhovo bohaté porasty biotopu Tr1 sa vyskytujú na malej ale ekosoziologicky významnej lokalite na západnom úpätí vrchu Šarkan na okraji záhradkárskej oblasti, kde sa vyskytuje chránený európsky významný druh ponikle veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), ďalej tiež kavyľ Ivanov (*Stipa joannis*), veternica lesná (*Anemone sylvestris*), oman mečolistý (*Inula ensifolia*), oman vrboolistý (*Inula salicina*), porasty prechádzajú do biotopu teplomilných lemův Tr6 s charakteristickými druhmi pakost krvavý (*Geranium sanguineum*), smldník jelení (*Peucedanum cervaria*). Xerothermné porasty sú negatívne ovplyvnené umelo vysadenými borovicami čiernymi (*Pinus nigra*). Nad areálom bývalej tehelne osídľujú vysychavé stanovištia xerothermné biotopy s nápadným porastom kavyľu Ivanovho (*Stipa joannis*). Vyskytujú sa tu ďalšie teplo a suchomilné druhy rastlín, napr. vika panónska (*Vicia pannonica*), šalvia hájna (*Salvia nemorosa*), ľan tenkolistý (*Linum tenuifolium*). Nedostatok hospodárenia (kosenie, pastva) sa prejavuje na znížení druhovej bohatosti a prevládnutí dominantných trávnych druhův. Xerothermné stanovištia na extrémne strmých a kamenistých svahoch sa vyskytujú aj na hradnom kopci Fiľakovského hradu, na jeho západných svahoch pod hradnými múrmi. Osídľuje ich xerothermný biotop **Tr2 Subpanónske travinno-bylinné porasty (6240)** v mozaike s **pionierskymi spoločenstvami Pi5 (6110)**. Dominuje tráva kostrava valeská (*Festuca valesiaca*) a ďalšie druhy extrémnych stanovišť, napr. sesel sivý (*Seseli osseum*), lucerna kosákovitá (*Medicago falcata*), lucerna najmenšia (*Medicago minima*), mednička sedmohradská (*Melica transsilvanica*), hadinec obyčajný (*Echium vulgare*). Pionierske porasty na miestach s plytkou kamenistou pôdou a skalné štrbiny osídľujú najmä drobné jednoročné rastliny, napr. lipnica cibulkatá (*Poa bulbosa*), peniažtek prerastenolistý (*Thlaspi perfoliatum*), nezábudka kopcová (*Myosotis ramosissima*), kamienka roľná (*Lithospermum arvense*), bocianik rozpukovitý (*Erodium cicutarium*) a tiež sukulenty rozchodník prudký (*Sedum acre*), z papradí slezinník červený (*Asplenium trichomanes*).

Z **lesných spoločenstiev** sa vyskytujú najmä **dubovo-cerové lesy, dubohrabové lesy** s dubom zimným (*Quercus petraea*), dubom cerovým (*Q. cerris*), dubom letným (*Q. robur*). Drevinové zloženie obohacuje hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Z podúrovňových drevín prevláda javor poľný (*Acer campestre*). Krovinný etáž tvoria hloh obyčajný (*Crataegus oxyacantha*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), zob vtáči (*Ligustrum vulgare*), hruška planá (*Pyrus pyraeaster*). **Bylinný podrast** tvoria lesné druhy: zimozelen menšia (*Vinca minor*), cesnačka lekárska (*Alliaria petiolata*), krkoška mámivá (*Chaerophyllum temulum*), blyskáč cibulkonosný (*Ficaria bulbifera*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), fialka lesná (*Viola sylvatica*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), mrvica lesná (*Brachypodium sylvaticum*), papraď samčia (*Dryopteris filix-mas*), ale tiež invázna netýkavka malokvetá (*Imatiens parviflora*). **Staré porasty** s mohutnými jedincami stromův sa vyskytujú napr. v západnej a severnej časti katastra v podobe ostrovčekovitých porastův obklopených agrocnózami, alebo na strmých svahoch úvozův, ktoré vyúsťujú do údolí potokův, kde ich nahrádzajú **porasty vrbín** s vrbou krehkou (*Salix fragilis*) a vrbou popolavou (*Salix cinerea*). Na viacerých plochách tieto lesné porasty nahrádzajú umelo vysadené **agátiny** v podobe plošných alebo líniových porastův tvoriacich remízky, vegetáciu v úvozoch na strmých svahoch, kde plnia dôležitú protieróznú funkciu aj napriek tomu, že agát biely (*Robinia*

pseudoacacia) patrí k drevinám s inváznymi vlastnosťami. Líniové porasty úvozov, ale tiež lemov lesov tvoria krovinové porasty patriace do **biotopu trnkových a lieskových krovín Kr7**. Tvoria ich bežné kry, napr. trnka obyčajná (*Prunus spinosa*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), baza čierna (*Sambucus nigra*), ruža šipová (*Rosa canina*) a pod. Na niekoľkých miestach katastra sa vyskytujú aj **porasty nepôvodných drevín X9**, ktoré boli umelo vysadené v minulosti a dnes tvoria staré porasty s dominanciou borovice lesnej (*Pinus sylvestris*), borovice čiernej (*Pinus nigra*). Porasty inváznej dreviny javorovca jaseňolistého (*Negundo aceroides*) sa vyskytujú v centrálnej časti katastra v blízkosti železničnej stanice, alebo minizoo.

Ľudské sídla ovplyvňujú charakter vegetácie ruderalizáciou, eutrofizáciou, znečistením prostredia rôznymi látkami (chemizácia agroceenóz, zimný posyp ciest soľou, skládky odpadu a pod.). Na týchto miestach sa vytvárajú **ruderalizované porasty**, v ktorých prevládajú expanzívne, alebo invázne druhy rastlín, napr. okrem spomínaných invázných drevín tiež zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*), slnečnica hl'úznatá (*Helianthus tuberosus*), astra kopijovitolistá (*Aster lanceolatus*). Z expanzívnych domácich autochtónnych druhov najmä pýr plazivý (*Elytrigia repens*), ržne druhy mrlíkov (*Chenopodium*), láskavcov (*Amaranthus*), lobôd (*Atriplex*), pichliačov (*Cirsium*), bodliakov (*Carduus*) a pod. Také porasty sa vyskytujú na opustených miestach v intraviláne aj v extraviláne najmä na opustených lúčnych úhoroch.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov, ÚSES

Územná ochrana prírody

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa na území katastra nachádza:

- **Fiľakovský hradný vrch** v celkovej výmere 19015 m² v druhom stupni ochrany podľa § 13 zákona č. 543/2002 Z.z.

Všetky parcely sa nachádzajú v zastavanom území mesta Fiľakovo, sú zahrnuté do územia ochranného pásma nehnuteľnej kultúrnej pamiatky, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny a sú v bezpodielovom vlastníctve 1/1 Mesta Fiľakovo.

Ďalšie osobitne chránené územia vyhlásené v národnej sieti (maloplošné či veľkoplošné chránené územia alebo ich ochranné pásma), ani územia sústavy NATURA 2000 sa v území nenachádzajú.

Katastrálne územie Fiľakova patrí medzi jeden z 28 katastrálnych území na Slovenskej strane, ktoré sú zahrnuté do územia **Novohrad-Nógrád Unesco Global geoparku**.

Výskyt biotopov európskeho a národného významu

Biotopy európskeho a národného významu sú určované podľa Vyhlášky MŽP SR č. 170/2021, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Podľa údajov Návrhu RÚSES okresu Lučenec (ESPRIT 2019), podkladov NLC a poznatkov z územia sa v k.ú. mesta Fiľakovo vyskytujú viacerých biotopov európskeho a národného významu. Zhrnuté sú v tabuľke – ich klasifikácia je uvedená podľa Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič, 2002).

Kód biotopu	Názov biotopu	N2000	Význam	Opis a výskyt
Lk1	Nížinné a podhorské kosné lúky	6510	EV	Jedno- až dvojkosné lúky – ostrovčekovitý výskyt

				v poľnohospodársky využívannej krajine, (v JZ a SZ časti katastra)
Tr1	Suchomilné travinno- bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte	6210	EV	Zachované maloplošné nezalesnené a nezastavané zvyšky biotopov (v územiach s južne orientovanými svahmi v JV časti katastra južne od kóty Šarkan)
Tr2	Subpanónske travinno-bylinné porasty	* 6240	EV	Zachované maloplošné nezalesnené a nezastavané zvyšky biotopov (v územiach s južne orientovanými svahmi v JV časti katastra južne od kóty Šarkan)
Pi5	Pionierske porasty zväzu <i>Alyso-Sedion albi</i> na plytkých karbonátových a bázických substrátoch	6110	EV	Vyskytujú sa v komplexe s biotopom Tr2 na svahu hradného kopca hradu Fiľakovo
Lk10	Vegetácia vysokých ostríc		NV	Vyskytujú sa v malej miere v komplexe podmáčaných biotopov lužných lesov, v blízkosti železničnej stanice v alúviu potoka Belina
Lk6, Lk3	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí Mezofilné pasienky a spásané lúky		NV	Vyskytujú sa v malej miere v komplexe podmáčaných biotopov lužných lesov a v terénnych depresiách v alúviu potoka Belina a prítokoch
Kr8	Vrbové kroviny stojatých vôd		NV	Vyskytujú sa v malej miere v komplexe podmáčaných biotopov lužných lesov a v terénnych depresiách v alúviu potoka Belina a prítokoch
Ls 3.4	Dubovo-cerové lesy	91M0	EV	Dubové teplomilné a suchomilné lesy s prevahou duba cerového. Vyskytujú sa v okrajových oblastiach katastra
Ls 1.1., Ls 1.3	Lužné vrbovo-topoľové a jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	* 91E0, * 91E0	EV EV	Fragmenty brehových porastov vodných tokov - bezmenných ľavostranných prítokov Beliny
Ls2.1, Ls 2.2	Dubovo-hrabové lesy karpatské a Dubovo-hrabové lesy panónske	* 91G0	NV, EV	Dubovo-hrabové lesy, cenné sú najmä staré porasty. Vyskytujú sa vo fragmentoch v Z a S časti katastra

N2000 – kód biotopu NATURA 2000; Význam: * – prioritný, EV – európskeho významu, NV – národného významu.

Pre okres Lučenec bol spracovaný a schválený **RÚSES okresu Lučenec v r. 1994** (APS – ECOS s.r.o.). Vymedzená kostra RÚSES bola prevzatá s určitou modifikáciou do Územného plánu regiónu Banskobystrického samosprávneho kraja. Komplexná aktualizácia dokumentu RÚSES bola spracovaná v r. 2019, návrh RÚSES (ESPRIT)I je v súčasnosti v štádiu pripomienkovania a schvalovania.

V nasledovnom texte stručne opisujeme jednotlivé prvky ÚSES – prvky regionálneho významu boli doplnené o návrh prvkov miestneho významu. Pre jednotlivé biocentrá a biokoridory je však vhodné uskutočniť podrobný botanický a zoologický prieskum a spresniť tak ich význam, výskyt významných biotopov, chránených a ohrozených druhov a podmienky ich ochrany. Takýto prieskum bol nad rámec prieskumov a rozborov územného plánu mesta Fiľakovo.

Prvky ÚSES vyššieho významu

Podľa návrhu RÚSES okresu Lučenec (2019) do katastrálneho územia mesta Fiľakovo zasahujú nasledovné navrhované prvky RÚSES:

- **RBc3 Kamenná stráň – Bukovina** (RÚSES okresu Lučenec/2019, str. 220- 221)
- **GL17 Návršie Fiľakovského hradu** (RÚSES okresu Lučenec/2019, str.: 246)
- **GL40 Bukovina** (RÚSES okresu Lučenec/2019, str. 252)
- **GL42 Belinský vrch** (RÚSES okresu Lučenec/2019, str. 252)
- **GL44 Fiľakovo – tehelňa** (RÚSES okresu Lučenec/2019, str. 253)
- **GL45 Šarkan** (RÚSES okresu Lučenec/2019, str. 253)

RBc3 Kamenná stráň - Bukovina

Kategória: regionálne biocentrum

Výmera(existujúca/navrhovaná): 1 119 ha/1 119 ha

Lokalizácia: k. ú. Veľké Dravce, Buzitka, Šávoľ, Bulhary, Šíd – (pozn. malá časť aj v k.ú. mesta Fiľakovo).

Krátka charakteristika a opis biocentra: Zachovalejší ucelenejší komplex teplomilných dubových lesov rôznych typov a kvetnatých bučín, s typickou flórou a faunou, vrátane vzácných a chránených druhov.

Stav biocentra: čiastočne vyhovujúci

Genofondové lokality: Súčasťou biocentra sú GL Kamenná stráň, Bukovina

Legislatívna ochrana: nie je.

Výskyt vzácných, ohrozených a chránených druhov a druhov európskeho významu flóry a fauny

V zozname chránených rastlín uvádzajú pre daný RBc: vstavač purpurový (*Orchis purpurea*).

V zozname chránených druhov živočíchov pre toto RBc uvádzajú nasledovné: roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), žlna sivá (*Picus canus*), tesár čierny (*Dryocopus martius*).

V zozname biotopov národného a európskeho významu pre toto RBc uvádzajú nasledovné:

Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls3.4 Dubovo-cerové lesy 91M0, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy 9130

GL17 Návršie Fiľakovského hradu

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Fiľakovo

Krátka charakteristika: xerothermné porasty, skaly

Výskyt biotopov európskeho a národného významu: -

Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov rastlín: *Xeranthemum annuum*.

Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov živočíchov: *Podarcis muralis*.

Príslušnosť k VCHÚ a ich OP: -

Príslušnosť k MCHÚ: -

Príslušnosť k územiám sústavy NATURA 2000: -

Pozn: počas mapovania v roku 2023 boli tu vymapované biotopy:

fragmenty Tr2 Subpanónskych travinno-bylinných porastov (6240) v mozaike s pionierskymi spoločenstvami Pi5 (6110).

GL40 Bukovina

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Bulhary, Fiľakovo

Krátka charakteristika: lesy rôznych typov

Výskyt biotopov európskeho a národného významu: Dubovo-cerové lesy (Ls3.4 – 91M0), Dubovohrabové lesy karpatské (Ls2.1), Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (Ls5.1 – 9130)

Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov rastlín: *Orchis purpurea*

Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov živočíchov: *Lucanus cervus*, *Dendrocopos medius*, *Ficedula albicollis*, *Picus canus*.

Príslušnosť k VCHÚ a ich OP: -

Príslušnosť k MCHÚ: -

Príslušnosť k územiám sústavy NATURA 2000: -

GL42 Belinský vrch

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Fiľakovo, Belina

Krátka charakteristika: xerothermné pasienky

Výskyt biotopov európskeho a národného významu: Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (Tr1 – 6210)

Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov rastlín: *Pulsatilla grandis*, *Scorzonera purpurea*, *Linum austriacum*, *Linum hirsutum subsp. hirsutum*

Príslušnosť k VCHÚ a ich OP: -

Príslušnosť k MCHÚ: -

Príslušnosť k územiám sústavy NATURA 2000: -

GL44 Fiľakovo – tehelňa

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Fiľakovo

Krátka charakteristika: lesostep

Výskyt biotopov európskeho a národného významu: Panónske travinno-bylinné porasty na spraši (Tr3 – 6250)

Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov rastlín: *Chamaeptyis chia*

Príslušnosť k VCHÚ a ich OP: -

Príslušnosť k MCHÚ: -

Príslušnosť k územiám sústavy NATURA 2000: -

GL45 Šarkan

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Fiľakovo

Krátka charakteristika: lesostep

Výskyt biotopov európskeho a národného významu: Panónske travinno-bylinné porasty na spraši (Tr3 – 6250)

Výskyt druhov európskeho významu, chránených a ohrozených druhov rastlín: *Pulsatilla grandis*

Príslušnosť k VCHÚ a ich OP: -

Príslušnosť k MCHÚ: -

Príslušnosť k územiám sústavy NATURA 2000: -

Pozn. v mapovej časti RÚSES 2019 okresu Lučenec (M5 návrh) sú omylom vymenené lokality GL 44 a GL45

Prvky ÚSES miestneho významu

Genofondová lokalita miestneho významu GL (GL M1) Šarkan – Zátiešie („Árnyék“) - lesné biotopy

Výmera: celá GL cca. 50-55 ha, z toho v k.ú. mesta Fiľakovo cca. 21 ha

Stav GL: čiastočne vyhovujúci

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo (C KN 4187/1, lesný pozemok), Šíd

Stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z.: prvý.

Význam: lokálny

Krátka charakteristika a opis GL: Okolie vrchu Šarkan (341 m n.m.) sú to lesné pozemky vo vlastníctve Slovenskej republiky, v užívaní Lesy SR, OZ Poľana. Biotopy sú tu: najmä: dubovo-cerové lesy (Ls3.4 – 91M0), dubovohrabové lesy karpatské (Ls2.1), Ls5.1 bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy 9130. Ich stavy sú značne antropicky zmenené prítomnosťou nepôvodných drevín a nevhodnou štruktúrou, avšak plánovanými menežmentovými prácami je možné ich stavy zmeniť do priaznivejšieho. Lesohospodárske činnosti odporúčame smerovať podľa stratégií PBLH. Je možné určité časti lesa vyznačiť aj ako bez zásahovú zónu. Funkciu týchto lesov v blízkosti intravilánu mesta je vhodné v budúcnosti smerovať aj v prospech turizmu, rekreácie a edukácie (napr. náučné chodníky, náučné lokality a pod.)

Z ekosozologicky významných chránených druhov živočíchov v tomto území sa vyskytujú napr.: včelár lesný (*Pernis apivorus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), žlna zelená (*Picus viridis*), žlna sivá (*Picus canus*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*) a iné.

Genofondová lokalita miestneho významu GL „Fiľakovský les“ (GL M2) - lesné biotopy

Výmera: cca. 27 ha

Stav biocentra: čiastočne vyhovujúci

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo (C KN 4158/1, lesný pozemok),

Stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z.: prvý.

Význam: lokálny

Krátka charakteristika a opis GL: Dubovo-hrabový les (Ls2.1) zachovalej štruktúry so starými stromami, vek 75 – 100 rokov, v stromovom poschodí sú dominantné dreviny - dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor poľný (*Acer campestre*), vtrúsene čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), brest hrabolistý (*Ulmus carpiniifolia*). V bylinnom podraze sa vyskytujú druhy: fialka lesná (*Viola reichenbachiana*), zimozeleň menšia (*Vinca minor*), cesnačka lekárska (*Alliaria petiolata*), krkoška mámvá (*Chaerophyllum temulum*), blyskáč cibul'konosný (*Ficaria bulbifera*). Lesohospodárske činnosti odporúčame smerovať podľa stratégií PBLH. Je možné určité časti lesa vyznačiť aj ako bez zásahovú zónu. Funkciu týchto lesov je vhodné v budúcnosti smerovať aj v prospech turizmu, rekreácie a edukácie (napr. náučné chodníky, náučné lokality a pod.)

Z ekosozologicky významných chránených druhov živočíchov v tomto území sa vyskytujú napr.: tesár čierny (*Dryocopus martius*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*) a iné.

Genofondová lokalita Lesné biotopy Strážneho vrchu (GL M3) - lesné biotopy

Výmera: cca. 2,51 ha

Stav biocentra: čiastočne vyhovujúci

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo (C KN 4152/3, 4152/5, lesné pozemky)

Stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z.: prvý.

Význam: lokálny

Krátka charakteristika a opis biocentra: Dubovo-hrabový les zachovalej štruktúry so starými stromami, vek 55 rokov, v stromovom poschodí sú dominantné dreviny - dub zimný (*Quercus petraea*), hrab

obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa veľkolistá (*Tilia platyphyllos*). Významný je tu vysoký podiel líp v poraste. Okolie Strážneho vrchu sú lesné pozemky vo vlastníctve Slovenská republika, v užívaní Lesy SR, OZ Poľana. Biotopy sú tu: najmä: dubovohrabové lesy karpatské (Ls2.1). Ich stavy sú značne antropicky zmenené prítomnosťou nepôvodných drevín a nevhodnou štruktúrou, avšak plánovanými menežmentovými prácami je možné ich stavy zmeniť do priaznivejšieho. Lesohospodárske činnosti odporúčame smerovať podľa stratégií PBLH. Je možné určité časti lesa vyznačiť aj ako bez zásahovú zónu. Z ekosoologicky významných chránených druhov živočíchov v tomto území sa vyskytujú napr.: tesár čierny (*Dryocopus martius*), žlna zelená (*Picus viridis*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), vlha hájová (*Oriolus oriolus*) a iné.

Genofondová lokalita Červená skala (GL M4) - lesné a skalné biotopy

Výmera: cca. 9,2 ha

Stav GL: nevyhovujúci

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo (C KN 3468/1, 3468/3, 4188/3)

Stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z.: prvý.

Význam: lokálny z geologického hľadiska regionálny až medzinárodný

Krátka charakteristika a opis biocentra: Okolie vrchu Červená skala (249 m n.m.) C KN 4188/3 (lesný pozemok): je to lesný pozemok v užívaní Lesy SR, OZ Poľana. Biotopy sú tu: najmä: dubovo-cerové lesy (Ls3.4 – 91M0), dubovohrabové lesy karpatské (Ls2.1). Ich stavy sú značne antropicky zmenené prítomnosťou nepôvodných drevín a nevhodnou štruktúrou, avšak plánovanými menežmentovými prácami je možné ich stavy zmeniť do priaznivejšieho. Lesohospodárske činnosti odporúčame smerovať podľa stratégií PBLH. Je možné určité časti lesa vyznačiť aj ako bez zásahovú zónu. Funkciu týchto lesov v blízkosti intravilánu mesta je vhodné v budúcnosti smerovať aj v prospech turizmu, rekreácie a edukácie (napr. náučné chodníky, náučné lokality a pod.). Z ekosoologicky významných chránených druhov živočíchov v tomto území sa vyskytujú napr.: tesár čierny (*Dryocopus martius*), žlna zelená (*Picus viridis*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), vlha hájová (*Oriolus oriolus*) a iné.

Genofondová lokalita hygrofilné lúky v blízkosti „Veľkej stanice“ a bývalého uhoľného skladu (GL M5) - nelesné biotopy

Výmera: cca. 1,9 ha

Stav GL: nevyhovujúci

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo (C KN 5548, 5550 - 5577)

Stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z.: prvý.

Význam: lokálny

Krátka charakteristika a opis GL: Mokrad' južne od železničnej stanice s porastmi vysokých ostríc biotopu Lk10 a Kr8. Porast vytvára monodominantná ostrica ostrá (*Carex acutiformis*). Lokalita zarastá náletovými drevinami, vrbou popolavou (*Salix cinerea*), vrbou krehkou (*Salix fragilis*), ale tiež inváznymi drevinami ako je javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*), alebo sumach pálkový (*Rhus typhina*). Šíria sa tu tiež bylinné invázne druhy, ako zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) a astra kopijovitolistá (*Aster lanceolatus*). Stavy biotopov sú značne antropicky zmenené najmä prítomnosťou nepôvodných rastlín a nedostatočným menežmentom (nedostatočná miera kosenia). Lokalita vyžaduje manažmentové opatrenia na odstránenie invázných rastlín. Plánovanými menežmentovými prácami je možné ich stavy zmeniť do priaznivejšieho. Na lokalite sa vyskytuje populácia okrem iného aj kunky červenobruchej (*Bombina bombina*), mloka škvrnitého (*Lissotriton vulgaris*) ako aj iných obojživelníkov (Amphibia).

Genofondová lokalita - mezofilné lúčne biotopy Lk1, „západne od Pisárovej pustatiny“ LPIS – 3405/1 (GLM6)

Výmera: cca. 2,6 ha

Stav GL: vyhovujúci

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo (C KN 5548, 5550 - 5577)

Stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z.: prvý.

Krátka charakteristika a opis GL: Kosené mezofilné lúčne porasty biotopu Lk1. Dominuje ovsík najvyšší (*Arrhenatherum elatius*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), tomka voňavá (*Anthoxanthum odoratum*), psinček tenučký (*Agrostis capillaris*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), z ostatných kvitnúcich druhov šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), jahoda trávnicová (*Fragaria viridis*), mliečnik chvojkový (*Euphorbia cyparissias*), nátržník strieborný (*Potentilla argentea*), chlpánik Bauhinov (*Pilosella bauhini*), iskerník mnohokvetý (*Ranunculus polyanthemos*), ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), ďatelina poľná (*Trifolium campestre*), kukučka lúčna (*Lychnis flos-cuculi*), zvonček konáriský (*Campanula patula*), králik biely (*Leucanthemum vulgare*), nevädza lúčna (*Jacea pratensis*), vika siata (*Vicia sativa*), trebulka lesná (*Anthriscus sylvestris*), lipkavec mäkký (*Galium mollugo*), vika vtáčia (*Vicia cracca*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), lipkavec pravý (*Galium verum*), veronicka obyčajná (*Veronica chamaedrys*), kozobrada východná (*Tragopogon orientalis*), repík lekárske (*Agrimonia eupatoria*), hrachor hľúznatý (*Lathyrus tuberosus*), klinček kartuziánsky (*Dianthus carthusianorum*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), fialka psia (*Viola canina*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), ľubovník bodkovaný (*Hypericum perforatum*), valeriánka poľná (*Valerianella locusta*), vika chlpatá (*Vicia hirsuta*). Na lokalite sa vyskytujú chránené druhy národného významu vstavač obyčajný (*Anacamptis morio*) a nezábudka pestrá (*Myosotis discolor*) v počte iba niekoľko jedincov.

Biokoridor miestneho významu MBk 1 tok Belina – Čamovský potok a ich brehové porasty

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo (C KN 3882/1-5, 13, 14, 3883/1, 4134/1, 4142, 5448)

Krátka charakteristika a opis biokoridoru: tok Belina má koryto a brehy upravené, napriek tomu, predstavuje hydrický biokoridor živočíchov, najmä rýb mrenového pásma. Brehové porasty tvoria najmä jedince vŕb a jelší, v značnom pomere aj jedince javorovca jaseňolistého (*Negundo aceroides*). Na oboch tokoch boli zaregistrované pobytové znaky vydry riečnej (*Lutra lutra*). Na toku Belina je od roku 2022 zaznamenaný výskyt bobra európskeho (*Castor fiber*).

Interakčný prvok – Kállaiová/Kalajová dolina (Ip1)

Nachádza sa tu brehová vegetácia a nelesná drevinová vegetácia, hygrofilná brehová vegetácia, občasné tok. Vegetácia je antropicky zmenená, má však význam lokálny ako prufrovacia zóna občasného toku aj ako lokálny biokoridor, z krajinárskeho hľadiska ako aj z dôvodu zachovania biodiverzity územia.

Interakčný prvok – Begov cintorín - Turingrova pustatina (Ip2)

Nachádza sa tu brehová vegetácia a nelesná drevinová vegetácia, hygrofilná brehová vegetácia, občasné tok. Vegetácia je antropicky zmenená, má však význam lokálny ako prufrovacia zóna občasného toku, aj ako lokálny biokoridor, z krajinárskeho hľadiska ako aj z dôvodu zachovania biodiverzity územia.

Interakčný prvok - Vyhládka (dolina východne od Lieskovej studni) (Ip3)

Nachádza sa tu brehová vegetácia a nelesná drevinová vegetácia, hygrofilná brehová vegetácia, občasné tok. Vegetácia je antropicky zmenená, má však význam lokálny ako prufrovacia zóna občasného toku aj ako lokálny biokoridor, z krajinárskeho hľadiska ako aj z dôvodu zachovania biodiverzity územia.

Migračný koridor miestneho významu MMk Chrást' – MMk1

Navrhovaný migračný koridor veľkých suchozemských cicavcov, vrátane veľkých šeliem odporúčame vyčleniť na hrebeni v okolo kóty Chrást' (350 m n.m.) v smere sever-juh na Mazu (355 m n.m.) a Babský vrch (330 m n.m.) na hranici katastrov Filákov a Ratka v šírke min. 500 m. V tomto priestore neodporúčame povoľovať ďalšie stavby a neurobiť trvalé oplôtky. Návrh migračného koridoru RMk Chrást' je potenciálnym riešením spojenia a prepájania ďalších migračných koridorov Connectgreen. **Projektová webstránka:** <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/connectgreen>, KM Maza – Radzovce, KM Nitra nad Ipľom – Filákovské Kováče, KM Horná Bába – Ratka. Migračný koridor je v súčasnosti bez legislatívnej ochrany.

Ostatné ekologicky významné segmenty krajiny

Mestský park - OEVSKE 1

Priestor mestského parku Filákov v blízkosti toku Belina, významná plocha rekreácie pre miestnych obyvateľov a zároveň ekologicky významný. Mestský park má v súčasnosti charakter lesoparku, bol budovaný ako anglický park. Okrem druhov drevín typického pre tvrdý lužný les, sa tu nachádzajú cudzokrajinné dreviny, z ktorých medzi najvýznamnejší patrí ginko dvojlobový (*Ginkgo biloba*). Mestský park má význam ekostabilizačný, ale aj ako miestny ekologický prvok zachovania biodiverzity (napr. pre hniezdiace druhy vtákov, netopiere, hmyz a pod.)

Z ekosozologicky významných chránených druhov živočíchov v tomto území sa vyskytujú napr.: sova lesná (*Strix aluco*), vlha hájová (*Oriolus oriolus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*) a iné.

9. Obyvateľstvo

Demografický potenciál

Súhrn ukazovateľov obyvateľstva podľa sčítania v r. 2021

Počet obyvateľov spolu: 9 949

- muži: 4 759
- ženy: 5 190

Hustota obyvateľstva (ob./km²): 615,01

- Štátni občania: 9 740
- Cudzcinci: 198

Veková štruktúra

- 0 – 14-roční: 1 566
- 15 – 64-roční: 6 739
- 65 a viac roční: 1 644
- Priemerný vek (roky): 41,05

Vzdelanie

- základné: 2 873
- stredoškolské: 4 528
- vysokoškolské: 906

Ekonomicky aktívni: 4 306

Najpočetnejšie náboženské vyznania

- Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike (rímskokatolícke): 5 950
- bez náboženského vyznania: 2 478
- Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku (evanjelické): 157

Najpočetnejšie národnosti

- Maďarská 6256
- Slovenská 2961

Rodinný stav

- slobodný, slobodná: 4 770
- ženatý, vydatá: 3 373
- rozvedený, rozvedená: 1 029
- vdovec, vdova: 753

Prehľad o stave a pohybe obyvateľstva

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Priemerný vek	37,7 4	38,0 4	38,3	38,7 2	39,0 9	39,3 6	39,7 1	40,1 8	40,5 7	40,8 7	41,2 5
Narodení	108	94	97	95	88	106	92	75	77	77	96
Zomretí	114	111	131	112	102	102	111	91	121	124	149
Prírodný prírastok	-6	-17	-34	-17	-14	4	-20	-16	-45	-47	-55
Prist'ahovaní	122	135	118	116	98	152	109	126	118	129	100
Vyst'ahovaní	135	120	111	176	92	149	129	150	119	104	133
migračné saldo	-13	15	7	-60	6	3	-20	-24	-1	25	-33
Celkový prírastok	-19	-2	-27	-77	-8	7	-40	-40	-46	-22	-88
Počet obyvateľov k 31.12	10 801	10 799	10 772	10 695	10 687	10 694	10 654	10 614	10 568	10 546	9 861

Prirodzený prírastok a migračné saldo sú dva kľúčové ukazovatele, ktoré ovplyvňujú demografický vývoj oblasti.

Prirodzený prírastok je rozdiel medzi počtom narodení a počtom úmrtí v určitom období. Jeho hodnota môže byť kladná (ak je viac narodení ako úmrtí) alebo záporná (ak je viac úmrtí ako narodení).

Migračné saldo je rozdiel medzi počtom príst'ahovalcov a vyst'ahovalcov v určitom období. Jeho hodnota môže byť tiež kladná (ak prichádza viac ľudí, než odchádza) alebo záporná (ak odchádza viac ľudí, než prichádza).

Analyzujú tieto hodnoty:

- Prirodzený prírastok je záporný počas celého sledovaného obdobia, čo znamená, že v každom roku zomrie viac ľudí, než sa narodí. Najväčší záporný hodnotový pokles bol v roku 2021 s hodnotou -55.
- Migračné saldo fluktuuje, ale má tiež viacero záporných hodnôt. Napríklad v roku 2021 migračné saldo bolo -33, čo znamená, že viac ľudí sa v tom roku vyst'ahovalo, než príst'ahovalo.

Ak porovnáme absolútne hodnoty, prirodzený prírastok má väčšie negatívne čísla v porovnaní s migračným saldom.

Na základe poskytnutých údajov má prirodzený prírastok zásadnejší vplyv na vývoj počtu obyvateľov mesta Fiľakovo v porovnaní s migračným saldom. To znamená, že demografický pokles je výraznejšie ovplyvnený vyšším počtom úmrtí oproti počtu narodení než migráciou obyvateľstva.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

	Spolu	Muži	Ženy
Podiel osôb v predproduktívnom veku [%]	15,57	16,41	14,8
Podiel osôb v produktívnom veku [%]	67,57	69,86	65,48
Podiel osôb v poproduktívnom veku [%]	16,86	13,73	19,73

Vekové zloženie obyvateľstva

Vekové zloženie	Spolu	0-14	15-29	30-44	45-59	60-74	75-89	90-102
Spolu	9 861	1 535	1 713	2 232	2 050	1 735	556	40
Muži	4 711	773	881	1 107	1 003	762	175	10
Ženy	5 150	762	832	1 125	1 047	973	381	30

Predpokladaný trend vekového zloženia obyvateľstva Fiľakova v nasledujúcich 5 rokoch by mohol byť: Mierne znižovanie počtu mladej populácie (0-14 roční), ak pôrodnosť ostane stabilná alebo poklesne. Stále dominujúca produktívna skupina (15-64 roční), hoci jej podiel by sa mohol mierne znížiť v dôsledku starnutia obyvateľstva. Mierne zvyšovanie podielu staršej generácie (65+ roční), hlavne kvôli starnutiu produktívnej populácie a potenciálne lepšej zdravotnej starostlivosti. Z toho vyplýva, že v nasledujúcich 5 rokoch bude prevažovať produktívna veková skupina (15-64 roční), avšak môžeme očakávať postupný nárast počtu starších obyvateľov (65+ roční).

Zloženie obyvateľstva podľa národnosti (2021)

Národnosť	Počet	Podiel
Slovenská	2961	29,76
Maďarská	6256	62,88
Rómska	137	1,38
Rusínska	0	0,00
Ukrajinská	5	0,05
Česká	29	0,29
Nemecká	8	0,08
Moravská	0	0,00
Poľská	5	0,05
Ruská	2	0,02
Ostatné	35	0,35
Nezistené	511	5,14

V meste Fiľakovo žije podľa oficiálnej štatistiky cca. 1,38 % rómskej národnosti (ostatní obyvatelia sa hlásia k slovenskej národnosti) a 0,29 % obyvateľov českej národnosti. Pri 5,14 % obyvateľov nebola zistená národnosť. V rámci okresu mierne narastá počet obyvateľov slovenskej národnosti. Vývoj obyvateľov maďarskej národnosti je stabilný.

Vývoj počtu obyvateľov podľa podkladov k Programu rozvoja na roky 2022-2032

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Predpr oduktív ny vek	1496	1475	1436	1408	1377	1346	1316	1285	1255	1224	1193

Produk tívny vek	6699	6641	6580	6528	6469	6412	6355	6298	6240	6183	6126
Poprod uktívny vek	1754	1798	1842	1885	1929	1973	2016	2060	2104	2147	2191

Zhrnutie demografického potenciálu

Toto sú demografické údaje z doby od roku 2011 do roku 2021. Podľa týchto údajov môžeme urobiť niekoľko záverov:

1. **Počet obyvateľov:** Počet obyvateľov v tejto lokalite postupne klesá, s najväčším poklesom medzi rokmi 2020 a 2021, keď sa počet obyvateľov znížil o 685 osôb.
2. **Pomer mužov a žien:** V roku 2021 je viac žien (5 190) ako mužov (4 759).
3. **Veková štruktúra:** Väčšina obyvateľov (67,57 %) je v produktívnom veku (15 – 64 rokov), zatiaľ čo 16,86 % obyvateľov je vo veku nad 65 rokov.
4. **Vzdelanie:** Väčšina obyvateľov má stredoškolské vzdelanie (4 528), nasledované základným (2 873) a vysokoškolským (906).
5. **Náboženstvo:** Rímskokatolícka cirkev je najpopulárnejším náboženským vyznaním, s počtom 5 950 členov, nasledované ľuďmi bez náboženského vyznania (2 478).
6. **Rodinný stav:** Najpočetnejšia skupina obyvateľov je slobodná (4 770), nasledované ženatými/vydatými (3 373), rozvedenými (1 029) a vdovcami/vdovami (753).
7. **Demografický vývoj:** Prirodzený prírastok bol negatívny v drvivej väčšine rokov, čo znamená, že počet úmrtí prekročoval počet narodení. Migračné saldo bolo zmiešané, s niektorými rokmi pozitívnymi a inými negatívnymi.

Z týchto údajov môžeme vidieť, že spoločnosť postupne starne (zvyšujúci sa priemerný vek obyvateľov) a postupne klesá počet obyvateľov. Klesajúci počet obyvateľov môže byť spôsobený kombináciou negatívneho prirodzeného prírastku a negatívneho migračného salda v niektorých rokoch. Počet obyvateľov postupne klesá, pričom migračné sadlo má tiež klesajúcu tendenciu, pričom vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený viac negatívnym prirodzeným prírastkom ako migračným saldom. Teda, na základe týchto údajov by "charakteristickým" obyvateľom mesta bola stredne veková ekonomicky aktívna žena so stredoškolským vzdelaním, ktorá je slobodná, je štátnou občiankou, a verí v rímskokatolícke náboženstvo a je maďarskej národnosti.

Ekonomická aktivita a pracovné príležitosti

Rozvoj zamestnanosti v konkrétnom území je kľúčovým faktorom, ktorý ovplyvňuje ekonomickú vitalitu, životnú úroveň obyvateľov a celkovú prosperitu regiónu. Určenie sektorov, ktoré ponúkajú najväčší potenciál rastu, je esenciálne pre formuláciu stratégií rozvoja zamestnanosti a priťahovania investícií. Cieľom tejto analýzy je ponúknuť prehľad o tom, ktoré odvetvia významne prispeli k zamestnanosti v uplynulých rokoch a identifikovať tie, ktoré majú potenciál byť hnacím motorom rastu v budúcnosti. Na základe týchto poznatkov budeme schopní stanoviť vhodné podmienky pre optimálny rozvoj zamestnanosti v danom území.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE (SODB 2021)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poľnohosp., lesníctvo ...	3,6	2,7	2,2	1,6	2,1	2,1
Priemysel spolu	31,2	31,4	33,5	34,2	30,1	32,4
Priemyselná výroba	0,5	0,7	0,9	0,8	0,8	0,9
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	27,3	27,2	29,3	31,2	27,5	29,4

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dodávka vody; čistenie a odvádzanie vôd	1,3	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7
Stavebníctvo	2,1	2,7	2,6	2,3	1,9	2,0
Veľkoobchod a maloobchod	3,2	3,2	5,1	1,9	3,7	3,8
Doprava a skladovanie	12,9	13,1	13,4	15,0	15,6	10,8
Ubytovacie a stravovacie služby	7,3	7,0	6,6	6,8	8,7	7,6
Informácie a komunikácia	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4
Finančné a poisťovacie činnosti	1,2	1,1	0,9	0,7	0,7	0,7
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9
Odborné, vedecké a technické činnosti	0,7	2,0	0,9	0,6	1,1	0,7
Administratívne a podporné služby	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4
Verejná správa a obrana; ...	10,0	9,7	8,8	10,5	11,3	12,3
Vzdelávanie	10,6	8,4	7,6	11,0	9,3	11,8
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	11,6	14,4	14,1	10,9	11,1	10,5
Umenie, zábava a rekreácia	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	1,3
Ostatné činnosti	1,2	0,2	0,2	0,6	0,6	0,6

Najväčší nárast:

1. **Dodávka elektriny, plynu...:** Zamestnanosť v tomto sektore zažila postupný nárast z 27,3% v roku 2015 na 31,2% v roku 2018, čo je celkový nárast o 3,9%.
2. **Priemysel spolu:** V zamestnanosti v tomto sektore bol zaznamenaný nárast z 31,2% v roku 2015 na 34,2% v roku 2018, čo je celkový nárast o 3%.
3. **Doprava a skladovanie:** Tento sektor zaznamenal postupný nárast zamestnanosti z 12,9% v roku 2015 na 15,6% v roku 2019, čo je celkový nárast o 2,7%.

Najväčší pokles:

1. **Doprava a skladovanie:** Aj keď tento sektor zažil nárast zamestnanosti medzi rokmi 2015 a 2019, v roku 2020 zaznamenal výrazný pokles z 15,6% na 10,8%, čo je celkový pokles o 4,8%.
2. **Vzdelávanie:** Zamestnanosť klesla z 10,6% v roku 2015 na 7,6% v roku 2017, čo je celkový pokles o 3%.
3. **Zdravotníctvo a sociálna pomoc:** Tento sektor zažil pokles z 14,4% v roku 2016 na 10,5% v roku 2020, čo je pokles o 3,9%.

Stabilita:

- **Informácie a komunikácia, Dodávka vody; čistenie a odvádzanie vôd, a Administratívne a podporné služby** mali pomerne konzistentné hodnoty bez výrazných výkyvov medzi rokmi 2015 a 2020, čo naznačuje stabilitu v týchto sektoroch.

Najperspektívnejšie odvetvie:

- **Dodávka elektriny, plynu, ...** je najperspektívnejšie na základe tabuľky, pretože zaznamenalo pomerne stály nárast zamestnanosti medzi rokmi 2015 a 2020.

Najmenej perspektívne odvetvie:

- **Doprava a skladovanie** môže byť považované za najmenej perspektívne vzhľadom na výrazný pokles v roku 2020, aj keď predtým zažilo nárast. Tento pokles by mohol byť spôsobený externými faktormi alebo zmenami v odvetví, ktoré by mohli mať dlhodobý vplyv na jeho perspektívu.

Samozrejme, hodnotenie perspektívy odvetvia by malo zohľadňovať aj ďalšie faktory, ako sú globálne ekonomické trendy, technologický vývoj alebo vládne politiky, ktoré nie sú zahrnuté v tejto tabuľke. Aby sme určili perspektívne odvetvie na základe nárastu zamestnanosti a celkového podielu obyvateľstva, mali by sme porovnať relatívny nárast zamestnanosti s absolútnym podielom zamestnanosti v odvetví. Tým by sme mohli získať lepší prehľad o odvetviach, ktoré majú nielen vysoký nárast, ale sú aj významné z hľadiska zamestnanosti celkového obyvateľstva.

1. **Dodávka elektriny, plynu,...:** Nárast o 3,9% (z 27,3% v roku 2015 na 31,2% v roku 2018) pri celkovom podiele 29,4% v roku 2020.
2. **Priemysel spolu:** Nárast o 3% (z 31,2% v roku 2015 na 34,2% v roku 2018) pri celkovom podiele 32,4% v roku 2020.
3. **Doprava a skladovanie:** Nárast o 2,7% (z 12,9% v roku 2015 na 15,6% v roku 2019) pri celkovom podiele 10,8% v roku 2020.

Ak berieme do úvahy kombináciu nárastu a celkového podielu, odvetvie **Dodávka elektriny, plynu** sa zdá byť najperspektívnejšie. Má nielen slušný nárast, ale aj jeden z najvyšších celkových podielov zamestnanosti v roku 2020.

Avšak, odvetvie **Priemysel spolu** je blízko za ním s podobným nárastom a ešte vyšším celkovým podielom zamestnanosti v roku 2020.

Na základe týchto dát by sa dalo argumentovať, že **Priemysel spolu** je v skutočnosti najperspektívnejšie odvetvie, keď berieme do úvahy kombináciu nárastu a celkového podielu obyvateľstva.

Celková miera nezamestnanosti bola v r. 2021 9,6%, pričom má klesajúci trend.

Firmy podľa počtu zamestnancov:

Počet zamestnancov	Počet firiem
250 - 499	2
100 - 249	1
50 - 99	2
10-49	34
5 - 9	22
0 - 4	839

Najväčšie spoločnosti sa zaoberajú výrobou zariadení pre domácnosť. Najväčší podiel majú malé podniky (predovšetkým živnostníci).

Návrh ÚPN:

Predpokladaný rozvoj ekonomických aktivít

Pre účely rozvoja výroby sú vymedzené plochy predovšetkým v severnej časti mesta v priemyselnom obvode, kde sa navrhuje intenzifikácia územia a doplnenie možnosti umiestnenia občianskej vybavenosti. Táto zmiešaná funkcia umožní vznik prípadného obchodného (business) centra alebo umiestnenia väčšieho nákupného centra, aj keď tento smer nie je hlavnou rozvojovou osou mesta.

Za účelom rozvoja priemyslu sa vo variante A navrhuje preloženie cesty II/571, čo umožní priame napojenie priemyselnej zóny na cestu I/71.

Poľnohospodárska výroba

Mesto Fiľakovo sa vyznačuje špecifickým urbanistickým vývojom, ktorý odráža jeho bohatú históriu a prírodné podmienky. Poľnohospodársky využívané územia sa nachádzajú najmä vo východnej časti mesta, ktorá je nezastavaná. Pozdĺž cesty III. triedy sa nachádza laznícke osídlenie a hospodárske dvory. Okrajové časti tohto územia sú lemované lesnými plochami.

V území sa nachádzajú chránené pôdy v kontakte so zastavaným územím. V riešenom území medzi najkvalitnejšie pôdy patrí: 0402005, 0406002, 0411002, 0411005, 0426002, 0448202, 0506002, 0511005, 0548002.

V blízkosti toku Belina a Čamovského potoka prevládajú fluvizeme typické, severne od priemyselného areálu medzi tokom Belina a Šávoľskou cestou III/2670 fluvizeme glejové. Severozápadne od Červenej skaly (249 m n. m.) ako a aj v južnej časti katastra medzi železničnou traťou a bývalým ŠM/Filagro plus a Športovou ulicou sa nachádzajú najmä čiernice glejové. Na Kohútom vrchu prevládajú kambizeme typické, severne od kóty Chrást (350 m n. m.) sa vyskytujú kambizeme pseudoglejové. V západnej časti katastrálneho územia (západne od cesty I/71) prevládajú hnedozeme luvizemné a hnedozeme pseudoglejové, v menšej miere sa vyskytujú aj hnedozeme erodované. V oblasti Šarkana (341 m n. m.) v smere na Belinský vrch (288 m n. m.) dominujú regozeme, v oblasti lokality „Szentfali“ sú to najmä rendziny.

V záujmovom území sú pôdy na svahoch náchylné na vodnú eróziu. Väčšina poľnohospodárskej pôdy je stredne ťažká až ťažká, hlboká a bezskeletnatá (ojedinele ľahká s obsahom skeletu).

Návrh ÚPN

- Pri rozvoji a umiestňovaní areálov poľnohospodárskej výroby zamedziť negatívnym vplyvom na obytné územia.

Lesné hospodárstvo

Lesné pozemky sa nachádzajú najmä vo východnej (v oblasti Šarkana 341 m n. m.), severovýchodnej časti (v oblasti Kohútieho vrchu) a severozápadnej (v oblasti lokality Fiľakovský les) časti katastrálneho územia. Ako enklávu lesných biotopov tvoria lesy na Červenej skale (249 m n. m.). Lesné pozemky patria do LHC Fiľakovo a sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Veľkú časť lesov katastrálneho územia tvoria lesy do 60 rokov. V pôvodných lesoch sú tu biotopy: dubovo- hrabové lesy karpatské (Ls 2.1.) a Panónsko-balkánske cerové lesy (91M0). Veľkú časť lesov tvoria lesy druhovo značne pozmenené (porasty nepôvodných drevín X9), napr. biotopy agátu bieleho, stanovištne nepôvodné porasty borovic, smreka, smrekovca. Z pôvodných druhov drevín z E3 etáže sú to najmä: dub zimný (*Quercus petraea* agg.), dub cerový (*Quercus cerris*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), dub letný (*Quercus robur*), javor poľný (*Acer campestre*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), v malej miere aj buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), z nepôvodných druhov drevín najmä agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a borovica lesná (*Pinus sylvestris*), ale aj jedince borovice čiernej (*Pinus nigra*), smreka obyčajného (*Picea abies*) a smrekovca opadavého (*Larix decidua*). Z hľadiska zachovania biodiverzity je podstatným faktorom vysoká štruktúrovanosť lesných biotopov, ktorá je aj v týchto hospodárskych lesoch významne ochudobnená lesohospodárskou činnosťou. Homogenizácia lesných biotopov hospodárením sa vyznačuje najmä absenciou rovnomerného resp. hlúčikovitého rozloženia vekových a hrúbkových kategórií jedincov drevín v rámci jedného lesného porastu (JPRL), absenciou stromov na dožitie, absenciou zhlukov mladších jedincov drevín a krovín (E2) a absenciou dostatočného množstva stojacej a ležiacej mŕtvej drevnej hmoty a pod.

Ťažba, priemyselná výroba a energetika

Medzi prírodné zdroje, ktoré sú v území využívané patrí:

- Hospodársky les
- Povrchová ťažba

Na území mesta sú vymedzené nasledovné ložisková:

- ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Fiľakovo – Chrastie I – stavebný kameň (4521)“, ktoré využíva BASALT STONE, s.r.o., Banská Bystrica,
- ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Ratka – Chrastie I – stavebný kameň (4012)“, ktoré využíva sillar, s.r.o., Lučenec.

Iné zdroje surovín sa v území nenachádzajú. Ďalšie rozširovanie ani zvýšená ťažba sa nenavrhujú. V návrhu riešenia územného plánu sa do nich nezasahuje. Navrhujú sa ponechanie ich využitia pre ťažbu.

Rozvoj priemyslu a tretieho sektora:

Priemyselné zóny v Fiľakove budú integrovať výrobu, služby a občiansku vybavenosť. Rozvoj tretieho sektora, vrátane administratívy a business parkov, je kľúčový pre ekonomiku, pretože vytvára pracovné miesta s vyššou pridanou hodnotou a podporuje inovácie. Z ekonomického hľadiska viac koncentruje prostriedky a umožňuje polyfunkčné využitie priemyselných areálov aj na iné účely, pričom koncept občianskej vybavenosti. Pre účely rozvoja výroby sú vymedzené plochy predovšetkým v severnej časti mesta v priemyselnom obvode, kde sa navrhuje intenzifikácia územia a doplnenie možnosti umiestnenia občianskej vybavenosti. Táto zmiešaná funkcia umožní vznik prípadného obchodného (business) centra alebo umiestnenia väčšieho nákupného centra, aj keď tento smer nie je hlavnou rozvojovou osou mesta. Za účelom rozvoja priemyslu sa vo variante A navrhuje preloženie cesty II/571, čo umožní priame napojenie priemyselnej zóny na cestu I/71.

Bytový fond

Údaje o domoch

- Domy: 1 541
- Rodinné domy: 1 314
- Bytové domy: 184
- Domy vo vlastníctve fyzickej osoby: 1 288
- Domy s vodovodnou prípojkou v dome z verejnej siete: 1 269
- Domy s plynovou prípojkou: 1 123
- Domy s prípojkou na kanalizačnú sieť: 1 275
- Obnovené domy: 1 050

Údaje o bytoch

- Byty: 3 634
- Byty v rodinných domoch: 1 319
- Byty v bytových domoch: 2 272
- Obecné byty: 24
- Priemerná podlahová plocha bytu (m²): 79,2
- Byty s vodovodom zo spoločného zdroja: 3 318
- Byty vykurované plynom: 2 869

Priemerná obsadenosť bytu je 2,75 obyvateľa. Väčšina bytov je napojená na technickú infraštruktúru.

Návrh ÚPN:

Rozvoj bývania v meste Fiľakovo je navrhnutý s ohľadom na demografické zmeny a potreby obyvateľstva. Zohľadňujúc pokles počtu obyvateľov a starnutie populácie, plán bývania sa sústreďuje na vytvorenie príjemného a funkčného prostredia, ktoré podporuje sociálnu diverzitu a zvyšuje kvalitu života.

Navrhnutý rozvoj zahŕňa:

- **Plochy bývania v bytových a rodinných domoch:** Tieto plochy sú navrhnuté tak, aby poskytovali flexibilné možnosti bývania, ktoré vyhovujú rôznym potrebám obyvateľov. Nová výstavba a prestavby sú zamerané na zlepšenie bývania a integráciu občianskej vybavenosti.
- **Plochy bývania v bytových domoch:** Sústreďenie sa na výstavbu bytových domov, ktoré poskytujú moderné bývanie a sú napojené na potrebnú infraštruktúru.
- **Plochy bývania v rodinných domoch:** Rozvoj rodinných domov je zameraný na poskytnutie komfortného bývania pre rodiny, s dôrazom na prístup k zelenej infraštruktúre a verejným priestorom.
- **Zmiešané plochy bývania a občianskej vybavenosti:** Tieto plochy sú navrhnuté tak, aby podporovali koncept kompaktného mesta, kde sú všetky dôležité služby dostupné pešo alebo na bicykli.

Princípy pre bývanie zahŕňajú:

- **Integrácia verejnej zelene:** Vytváranie zelených priestorov a detských ihrísk, ktoré slúžia ako miesta pre sociálne interakcie a odpočinkov.
- **Priorita pešieho pohybu:** Dizajn obytných ulíc, ktorý uprednostňuje peších a znižuje závislosť od automobilovej dopravy.
- **Vizuálna príťažlivosť:** Umiestnenie pomocných a hospodárskych objektov tak, aby neovplyvňovali estetiku ulíc.
- **Zohľadnenie environmentálnych rizík:** Pri stavbách je potrebné preveriť mieru radónového žiarenia a navrhnuť opatrenia na jeho minimalizáciu.

Celkovo je rozvoj bývania v Fiľakove navrhnutý tak, aby reagoval na demografické zmeny, podporoval udržateľný rozvoj a zvyšoval kvalitu života obyvateľov. S dôrazom na integráciu bývania s občianskou vybavenosťou a zelenými priestormi, Fiľakovo sa snaží vytvoriť prostredie, ktoré je prívetivé pre všetky vekové skupiny a podporuje silnú komunitnú súdržnosť.

	intervencia						Celkom byty	Celkom obyvatelia
	nová výstavba		stabilizované		zmena funkcie, prestavba			
Funkčná plocha	byty	obyvatelia	byty	obyvatelia	byty	obyvatelia		
Plochy bývania v bytových a rodinných domoch	773	2125			144	396	917	2521
Plochy bývania v bytových domoch			2184	6006			2184	6006
Plochy bývania v rodinných domoch	154	423	1148	3165	10	28	1312	3616
Zmiešané plochy bývania a občianskej vybavenosti	453	1246	148	408	659	1815	1260	3469
Celkový súčet	1380	3794	3480	9579	813	2239	5673	15612

Navrhovaný počet obyvateľov mesta Fiľakovo vychádza z predpokladaného demografického vývoja a plánovaných intervencií v oblasti bývania. Podľa programu rozvoja na roky 2022-2032 sa očakáva pokles počtu obyvateľov v predproduktívnom veku a produktívnom veku, zatiaľ čo počet obyvateľov v poproduktívnom veku by mal narastať. Tento trend naznačuje potrebu adaptácie bývania a služieb na starnúcu populáciu. Predpoklad rozvoja počtu obyvateľov však uvažuje s možnou zmenou demografickej krivky, ktorá bude závisieť najmä od migrácie obyvateľstva. V návrhu sa uvažuje

s postupným rozvojom služieb a transformácie výroby na terciárny sektor, čo môže v návrhom období spôsobiť záujem o bývanie v meste.

Návrhom a realizáciou kvalitných obytných prostredí môže mesto uspieť v regióne ako cieľová destinácia pre bývanie.

Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie

V meste sa nachádzajú nasledovné zariadenia sociálnej vybavenosti:

Zariadenie	počet
Zariadenie pre seniorov	1
Zariadenie opatrovateľskej služby	1
Denný stacionár	1
Opatrovateľská služba	1
Jedáleň	1

Kapacita zariadení je postačujúca avšak vzhľadom na zvyšujúci sa vek obyvateľov a štandardy starostlivosti je potrebné zvážiť ďalšie zariadenia podľa minimálny štandardov pre obec nad 10000 obyvateľov.

Školstvo

Materské školy

Mesto Fiľakovo je zriaďovateľom 2 materských škôl.

- Materská škola – Óvoda Štúrova 1, 986 01 Fiľakovo
- Materská škola - Óvoda Daxnerova 15, 986 01 Fiľakovo

Školy

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Štátne	2	2	2	2	2	2
štátne – deti	305	305	301	312	311	315
štátne – triedy	16	16	16	17	17	17
štátne - učitelia	34	34	34	34	34	34

Základné školy

V samotnom meste sa nachádzajú 4 základné školy (ZŠ). V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sú všetky 4 ZŠ. Nenachádza sa tu žiadna súkromná ani cirkevná škola. Dve základné školy sú s vyučovacím jazykom maďarským.

V školách sa nachádza 68 tried, v ktorých sa vyučuje cca. 1427 detí. Počet detí v základných školách ostáva relatívne stabilný. V školách vyučuje 106 pedagogických zamestnancov.

Základné školy

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZŠ štátne	4	4	4	4	4	4
ZŠ - štátne - deti	1 420	1 420	1405	1414	1424	1427
ZŠ - štátne - triedy	70	70	69	72	68	68
ZŠ - štátne - učitelia	107	110	109	108	106	106

- Základná škola, Školská 1
- Základná škola Štefana Koháriho II. s VJM - II. Koháry István Alapiskola,
- Základná škola, Farská lúka 64/A, Fiľakovo
- Základná škola Lajosa Mocsáryho s vyučovacím jazykom maďarským - Mocsáry Lajos Alapiskola Farská lúka 64/B, 986 01 Fiľakovo
- Základná umelecká škola

Školské jedálne

V roku 2021 bolo v 6 školských jedálňach 1170 stravníkov. Celková kapacity jedální je 530 stoličiek.

Špeciálne školy

V nachádza 1 špeciálna škola (ŠŠ). V škole vyučuje 16 učiteľov. Počet detí v špeciálnej škole postupne klesá. V škole sa učí 91 detí.

Stredné školstvo**Gymnázium**

V roku 2021 bolo v meste Fiľakovo 1 gymnázium. Celkovo počet žiakov gymnáziu klesal do roku 2021. V roku 2021 bolo evidovaných cca. 157 žiakov.

Stredná odborná škola

V meste Fiľakovo bola v roku 2021 celkovo 1 stredná štátna odborná škola. Počet žiakov rovnako ako v prípade gymnázia klesá. Do roku 2021 klesol počet žiakov na cca. 210

Vysoké školstvo a výskum

V meste nie sú žiadne zariadenia.

Materské školy:

V meste sú dve materské školy s kapacitou 315 detí. S ohľadom na počet detí vo vekovej kategórii 0-4 rokov (344 detí), aktuálna kapacita môže byť postačujúca.

Základné školy:

Existujú štyri základné školy s kapacitou 1 427 detí. Keďže v kategórii veku 5-14 rokov je celkovo 1 153 detí, aktuálna kapacita základných škôl vyhovuje.

Špeciálne školy:

Počet študentov v špeciálnych školách postupne klesá, čo by mohlo znamenať, že aktuálna kapacita je postačujúca alebo dokonca nadmerná.

Stredné školy:

Existujú dve stredné školy s celkovým počtom 367 študentov. Počet študentov stredných škôl sa mierne znižuje, čo môže naznačovať postačujúcu kapacitu.

Zdravotníctvo

V meste Fiľakovo pôsobia nasledovné zdravotnícke zariadenia: 4 ordinácie všeobecnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast, 4 ordinácie praktického lekára pre dospelých, 2 gynekologické ambulancie, 1 diabetologická ambulancia, 1 chirurgická ambulancia, 1 očná ambulancia, 1 kožná ambulancia, 1 pediatrika + alergologická + imunologická ambulancia, 1 otorinolaryngológ, 1 urologická ambulancia, 1 reumatológ – ortopéd, 1 internista, 6 stomatologických ambulancií, 4 lekárne, 1 veterinárna ambulancia.

Na základe tabuľky môžeme zhodnotiť vybavenosť obce Fiľakovo v porovnaní s odporúčanými minimálnymi štandardmi pre obce s obyvateľmi v rozmedzí 5-10 tisíc:

Analýza vybavenosti Fiľakovo pre kategóriu obcí 5-10 tis. obyvateľov:

1. Školstvo:

- Fiľakovo má materské a základné školy, čo je v súlade s odporúčanými minimálnymi štandardmi.
- Fiľakovo má stredné odborné školy a nadstavbové/pomaturitné štúdium, čo prekračuje minimálne štandardy pre túto veľkosť obce.
- Fiľakovo nemá niektoré špecializované zariadenia (napr. konzervatórium), ale to nie je povinný štandard pre túto veľkosť obce.

2. Šport:

- Fiľakovo má všetky odporúčané športové zariadenia pre obce tejto veľkosti (ihriská, telocvičňa).

3. Cestovný ruch:

- Fiľakovo spĺňa odporúčané štandardy pre cestovný ruch (hotely, penzióny, turistická informačná kancelária).

4. Zdravotníctvo:

- Fiľakovo má ambulancie a lekárne, čo je v súlade s odporúčanými štandardmi.

5. Sociálne služby:

- Fiľakovo má väčšinu odporúčaných sociálnych zariadení pre túto veľkosť obce.

6. Maloobchod:

- Fiľakovo má odporúčané obchodné zariadenia pre obce tejto veľkosti.

7. Verejné stravovanie:

- Fiľakovo má všetky odporúčané stravovacie zariadenia pre obce tejto veľkosti.

8. Kultúra:

- Fiľakovo má niektoré odporúčané kultúrne zariadenia, ale nie všetky.

Celkový záver: Fiľakovo spĺňa väčšinu odporúčaných minimálnych štandardov pre obce s obyvateľmi v rozmedzí 5-10 tisíc. V niektorých oblastiach dokonca prekračuje tieto štandardy.

Návrh ÚPN:

Pre navrhovaný počet obyvateľov je potrebné doplniť vybavenosť mesta na základe štandardov nasledovne:

- **Školstvo:** Potrebné doplnenie škôl a tried pre deti a žiakov s nadaním. Pre tieto zariadenia sa navrhujú územia vrámci areálov škôl.
- **Šport:** Potrebné doplnenie športového štadióna, otvoreného plaveckého bazéna, krytého plaveckého bazéna, a otvoreného zimného štadióna. Pre účely rozvoja rekreačnej vybavenosti sa navrhujú plochy športového areálu pri nákupnom centre v južnej časti mesta.
- **Cestovný ruch:** Odporúča doplnenie hotelu 5* alebo 4*. Vzhľadom na charakter zariadenia a turistickej atraktivity mesta nie je pre tento účel špecificky vymedzená plocha. Uvažuje sa skôr s penziónovým ubytovaním v centre mesta.
- **Zdravotníctvo:** Potrebné doplnenie zariadenia na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, stacionára, dialyzačného strediska, polikliniky a ďalších zdravotníckych zariadení. Pre tento účel je vymedzená plocha súčasného zdravotného strediska s možnosťou jej intenzifikácie.
- **Maloobchod:** Pre rozvoj maloobchodu sú určené územia v južnej časti mesta, kde sa v súčasnosti nachádzajú veľkoplošné predajne. V južnej časti sú vymedzené aj zmiešané plochy

pre občiansku vybavenosť a bývanie, kde je možné umiestniť rozsiahlejšie nákupné centrum alebo hobbymarket.

- **Kultúra:** Potrebné doplnenie výstavných priestorov, múzea, galérie a ďalších kultúrnych zariadení. Pre tieto účely sa uvažuje zmiešané územie centra mesta.

Vzhľadom na blízkosť mesta Lučenec, ktoré plní úlohu regionálneho centra, mnohé z potrieb obyvateľov Fiľakova môžu byť efektívne saturované práve v Lučenci. Táto skutočnosť môže ovplyvniť strategické rozhodovanie týkajúce sa budúceho rozvoja Fiľakova a alokácie zdrojov, keďže niektoré služby a infraštruktúra môžu byť v regióne dostupné v dostatočnej miere vďaka Lučencu.

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská

Na území sa nenachádza pamiatková rezervácia.

V riešenom území sú evidované tieto národné kultúrne pamiatky:

Unifikovaný názov NKP: HRAD

Zaužívaný názov NKP: Fiľakovský hrad

č. ÚZPF: 440/1-22

Počet pamiatkových objektov: 22

Unifikovaný názov NKP: KLÁŠTOR FRANTIŠKÁNOV

Zaužívaný názov NKP: františkánsky kláštor

č. ÚZPF: 441/1-2

Počet pamiatkových objektov: 2

Unifikovaný názov NKP: BAŠTA

Zaužívaný názov NKP: Mestské opevnenie

č. ÚZPF: 442/1-1

Počet pamiatkových objektov: 1

Unifikovaný názov NKP: MIESTO PAMÄTNÉ S POMNÍKOM

Zaužívaný názov NKP: Vöröskő

č. ÚZPF: 507/1-1

Počet pamiatkových objektov: 1

Ochranné pásmo NKP je 10 m od pozemku NKP. Pre NKP Hrad je ochranné pásmo určené rozhodnutím.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Archeologické náleziská

- FIĽAKOVO, hrad – neskorá doba kamenná (eneolit), stredná doba bronzová (pilinská kultúra), stredovek, novovek; história hradu spojená s históriou mesta (viď nižšie); archeologické výskumy v rokoch 1944-1945 (stredný hrad), 2007 a 2009 (kazematy), 2010 (opevnenie dolného hradu), 2011-2015 (sondou naprieč prerezané neskororenesančné opevnenie dolného hradu, praveké sídliskové vrstvy), 2020 (kostrové pozostatky s fragmentmi odevu zo 17. storočia v areáli dolného

- hradu); v 80. rokoch počas pamiatkovej obnovy rozsiahlejšie zásahy do hmoty a terénne úpravy v areáli hradu; polykultúrne archeologické nálezisko;
- FIĽAKOVO, poloha Podhradie – neskorá doba kamenná (eneolit), stredovek, novovek; archeologický výskum 2018-2019 – preskúmaný úsek zaniknutých mestských hradieb (viď vyššie), časť zaniknutého domu a jeho hospodárskej časti (komora?) a dvora z konca 17. a začiatku 18. storočia) – o. i. archeobotanické nálezy; polykultúrne archeologické nálezisko; V priestore medzi hradom a Hlavnou ulicou je potrebné predpokladať sídliskovú vrstvu z neskorej doby kamennej (eneolit) a doby bronzovej.
 - FIĽAKOVO, centrum mesta – zaniknuté mestské hradby (viď vyššie) – 17. storočie;
 - FIĽAKOVO, františkánsky kláštor – stredovek, novovek; založený v 15. storočí; dochovaná baroková prestavba;
 - FIĽAKOVO, poloha: Malý kaštieľ (v mieste dnešnej hasičskej stanice na Sládkovičovej ulici) – novovek - dnes už neexistujúci štvorkrídlový kaštieľ pôvodne prislúchajúci ku kaštieľu Berchtoldovcov (dnešné gymnázium); zaznamenaný na II. a III. vojenskom mapovaní, pri budovaní kanalizácie zachránené nálezy zeleno glazovaných kachlíc;
 - FIĽAKOVO, poloha Tržnica (parc. č. KN-C 26/2-4, 27/1) – novovek; koly zahĺbené do močaristého terénu – podmienky a základ pre novovekú zástavbu (po zániku funkcie mestských hradieb?);
 - FIĽAKOVO, poloha: dvor múzea (tzv. Vigada, reduta z roku 1900) – novovek; pri zemných prácach zistené črepy zo 17.-18. storočia;
 - FIĽAKOVO, poloha Malý cintorín – neskorá doba kamenná (eneolit), doba rímska, novovek, kalvária v 18. storočí (I. vojenské mapovanie), cintorín v 19. storočí (II. a III. vojenské mapovanie), hrobka rodiny Stephani z konca 19. storočia (zaznamenaná už na III. vojenskom mapovaní?, – vyrabovaná po 2. svetovej vojne – pamätihodnosť mesta Fiľakovo; archeologické nálezy - keramika (eneolit, doba rímska, novovek), antropomorfný bronzový fragment (doba rímska); polykultúrne archeologické nálezisko;
 - FIĽAKOVO, poloha Vereška (Červená skala) – novovek; predpoklad zaniknutej stavby okrúhleho pôdorysu – zaznamenaná na vedute hradu z roku a pláne hradu a hradieb; pozri obr. 3,
 - FIĽAKOVO, poloha Fenyves (pri oblúkovito trasovanej železničnej trati smerom na Jesenské) – stredovek; pri stavbe nového úseku železničnej trate (50. roky 20. storočia) porušené archeologické nálezy – nádoba z 13.-14. storočia;
 - FIĽAKOVO, poloha (Alsó) Szentfali puszta (závod Ipeľských tehelní) – doba železná, obdobie sťahovania národov; v rokoch 1945-1946 a 1952 pri dolovaní hlíny narušené keramika z doby železnej a kostrové hroby s keramikou z obdobia sťahovania národov; polykultúrne archeologické nálezisko – sídlisko a pohrebisko;
 - FIĽAKOVO, poloha Durenda, záhrada L. Vargu, (dnes Ulica 1. mája) – stredovek; keramika z 13.-14. storočia a ľudské kosti (otázne, či pochádzali z hrobu);
 - FIĽAKOVO, poloha: križovatka Hurbanovej a Malocintorínskej – stredovek, novovek; nálezy keramiky (zistené pri budovaní kanalizácie);
 - FIĽAKOVO, poloha: Hollého ulica – stredovek, novovek; nálezy keramiky (zistené pri budovaní kanalizácie);
 - FIĽAKOVO, poloha: Hlavná ulica – pravek, novovek; keramika zo 16.-17. storočia (zistené pri budovaní kanalizácie).
 - FIĽAKOVO, poloha: Sládkovičova 9 – novovek; keramika (zistená pri budovaní kanalizácie);
 - FIĽAKOVO, poloha Malé námestie (dnes Koháryho námestie) – novovek; keramika (zistená pri budovaní kanalizácie);
 - FIĽAKOVO, poloha: pred stanicou VB na Biskupickej ceste (pred budovou Polície) – stredovek; keramika z 13.-14. storočia; (zistená pri budovaní kanalizácie);

- FIĽAKOVO, poloha: pod Vereškou (Červená skala) pri železničnej trati – novovek; nálezy keramiky zo 16.-17. storočia;

Významné geologické lokality:

Piesčito-štrkové sedimenty paleodoliny

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo, C KN 3988/1, k.ú. Ratka C KN 1044, C KN 1045

Pod trebeľovským lávovým prúdom v kameňolome pri Ratke sú odkryté najstaršie pleistocénne sedimenty. Pochádzajú z doby *biber*, pred 1,8 miliónmi rokov. Predstavujú piesčito-štrkové sedimenty paleodoliny okolo 100 m nad súčasným tokom potoka Belina. Nad nimi je zachovaná tehlovočervená štrkovo-hlinitá vrstva s rubifikovanou pôdou, na ktorej sa prejavili termické účinky horúcej bazaltovej lávy. Celý profil je zakrytý bazaltovým lávovým prúdom, vďaka ktorému sa zachovali aj predmetné sedimenty. Reprezentujú najstarší pleistocén, ktorý chýba z celého územia Cerovej vrchoviny. Lokalitu je potrebné majetkovo vysporiadať, označiť informačnou tabuľou, očistiť lomovú stenu, oplotiť areál profilu, upraviť okolie a prístupovú cestu. Lokalita je prístupná zo štátnej cesty Fiľakovo – Rátka.

Odkryv Červená skala

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo, C KN 4188/3, C KN 3468/1, C KN 3468/3,

Lokalita opísaná pri GL M4.

Odkryv sa nachádza na južnom úpätí kopca Červená skala, ktorý je samostatnou maarovou štruktúrou vo Fiľakove. Ide o sedimenty severnej vnútornej steny maarového krátera. Odkryté sú tu dobre vrstevnaté lapilové tufy s bombami bazaltu alebo podložných pieskovcov. Okraj pieskovcových bômb je prepálený, následkom čoho sa vnútorná väčšia časť často vypadáva. Vek maaru sa dá predpokladať na základe pozície strednopleistocénnych terás na cca 400-500 tisíc rokov, čo predstavuje najmladší pozostatok vulkanizmu v Cerovej vrchovine. Lokalita predstavuje názorný príklad najmladšieho vulkanizmu v Cerovej vrchovine, napriek tomu nie je doteraz vybudovaná, čiastočne je aj zarastená.

Návršie Fiľakovského hradu

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo: C KN 2791/1, C KN 2791/2, C KN 2806/1, C KN 2806/5

Hrad bol postavený na zvyškoch okrajového valu krátera maarového typu. Na základe západne orientovaných úklonov vrstiev môžeme predpokladať, že ide o vnútornú stranu kráterového valu, stredná časť krátera sa teda rozprestierala v oblasti dnešného centra Fiľakova. Charakter vrstiev vulkanického materiálu môžeme sledovať na viacerých odkryvoch hradného vrchu, ktoré sú prístupné aj náučným chodníkom. Odkryté sú tu dobre vrstevnaté lapilové tufy s bombami bazaltu alebo podložných pieskovcov. Okraj pieskovcových bômb je prepálený, následkom čoho sa vnútorná väčšia časť často vypadáva. Môžeme tu ďalej sledovať synvulkanické sklzové a iné deformačné textúry, ktoré sa vytvorili následkom gravitačného alebo seizmického sklzu vulkanického materiálu na vnútornej strane krátera. Vek maaru sa dá predpokladať na základe pozície strednopleistocénnych terás na cca 400-500 tisíc rokov, čo predstavuje najmladší pozostatok vulkanizmu v Cerovej vrchovine.

Funkcia tohto územia genofondovej lokality: Fiľakovského hradu a hradného vrchu, ktoré je zároveň aj kultúrnou pamiatkou je aj v oblasti turizmu a edukácie. Parcela je v evidencii C KN ostatná plocha, vo vlastníctve Slovenská republika. Genofondoá lokalite je bodovou lokalitou Chránenej krajiny Cerová vrchovina, kde platí druhý stupeň ochrany podľa § 13 zákona č. 543/2002 Z.z.

„Fiľakovské skaly“ - Remeta

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo, C KN 4153/2, C KN 4153/3, C KN 4146/3, k.ú. Bulhary 363/1.

Lokalita opísaná pri GL 40.

Lokalitu tvorí prirodzený erózný odkryv bazaltových brál na juhozápadnom okraji plošiny Remata. Plošina sa vytvorila na bazaltovom lávovom prúde, ktorý pochádzal z troskového kužela vulkánu Bukovina (kóta 456,1 m). Prúd tiekol smerom na západ a potom sa stáčil na juh k vrchu Šarkan (340,7 m) pred cca. 1,4 mil. rokov v starom pleistocéne. Fiľakovské skaly sa do súčasnej bralnej podoby vypreparovali v strednom a mladom pleistocéne, po tom, ako sa potok Belina zarezal do pieskovcového podložja. Na odkryve s dĺžkou okolo 100 m s výškou do 5 m vystupuje tmavosivý bazalt cerovej bazaltovej formácie s výraznou doskovitou odlučnosťou. Stĺpovitá odlučnosť sa prejavuje len nepatrne na miestach, kde sa okrajové bloky odčleňujú od masívu. Odlučnosť sa vytvorila pri strate vody za pomalého tuhnutia bazaltovej lávy. Na lokalite je ďalej nápadný drobný guľôčkový rozpad bazaltu, tzv. sonnenbrand. Vznikol selekciou tmavších a svetlejších častíc, ktoré rozdielne absorbovali slnečné lúče, čím nastalo rozdielne rozširovanie resp. zužovanie svojho objemu. Lokalita je významná ako ukázkový prípad erózneho okraja lávového prúdu s výraznou doskovitou odlučnosťou bazaltu.

Šťavice (pramene a vrty)

Lokalizácia: k.ú. Fiľakovo, prameň Adam na p. č. C KN 1993/7, Prameň na Mocsáryho ulici – p.č.: C KN 3851, Vrt: CKN 1892/2.

Na Cerovú vrchovinu sú charakteristické hlboké zlomy, cez ktoré prúdi oxid uhličitý nahor. Keď sa dostane do styku s vodou, vzniká slabá, ale príjemná kyselka. Vo Fiľakove bol známy prameň Adam s teplotou 10-13,5 °C, s obsahom CO₂ 1,9 g/l, s celkovou mineralizáciou 1,7 g/l, z aniónov prevládal HCO₃⁻ 1,24 g/l, z kationov Ca⁺² 0,2 g/l. V minulosti nad prameňom postavili urovanú miestnosť, odkiaľ ľudia brali vodu na pitné účely. Neskôr pre hygienickú nevhodnosť prameň bol odstavený, potom zlikvidovali aj murovanú stavbu. Ďalší zdroj sa nachádza na Mocsáryho ulici, známy od 18. storočia. V súčasnosti je tam nainštalovaná ručná pumpa, avšak nefunkčná.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie).

Územie sa nachádza v oblasti seizmického ohrozenia v hodnotách makroseizmickej intenzity pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov je 5 ° MSK-64, seizmické ohrozenie územia v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov je 0,8 – 0,99 m.s⁻²

Sledované územie patrí do oblasti s nízkym až stredným radónovým rizikom.

Primárnym producentom hluku je automobilová doprava – priesťah cesty II. triedy a cesty I. triedy, ktorá je vedená okrajom mesta.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Environmentálne charakteristiky mesta Fiľakovo sú, aj budú významne ovplyvňované koridorom ciest a železníc s väzbami na severné priemyselné Maďarsko, ako aj prírodnými priestormi CHKO Cerová vrchovina s rekreačným zázemím medzinárodného a vnútroštátneho významu.

Kvalita ovzdušia

Medzi hlavné zdroje znečistenia v meste patrí hlavne doprava (prach, zlúčeniny Pb, CO, CO₂, NO_x, aldehydy. Priemerná ročná koncentrácia NO₂ (µg.m⁻³) podľa údajov z rokov 1995 – 1999 je v intervale 15-20. Priemerná ročná depozícia síry (mg.m⁻²) v r. 1998. je v intervale 2000 - 2500. Index expozície poľnohospodárskych plodín ozónu (AOT 40 1992 – 1996): 5000 – 7500 ppb.h. Index expozície lesov ozónu (AOT 40 1992 – 1996): 10 000 – 12 500 ppb.h.

Kvalita podzemných vôd

Hydrologicky patrí Fiľakovo do povodia rieky Ipeľ, s hlavným tokom Belina a ďalšími prítokmi, ktoré môžu predstavovať riziko povodní. Podzemné vody sa delia na štyri skupiny, z ktorých najvýznamnejšie sú podzemné vody alúvia Beliny. Riziko ohrozenia zásob podzemných vôd znečisťujúcimi látkami je v katastrálnom území mesta veľmi nízke.

Podzemné vody v katastrálnom území Fiľakova patria do 4 skupín podľa charakteru obehu a horninového prostredia:

- **Podzemné vody v pieskovcoch** sa vyskytujú na východnom okraji katastra, v oblasti pieskovcových kopcov. Spodnomiocénne jemnozrnné morske pieskovce fiľakovského súvrstvia tu majú pórovitú priepustnosť, zrážkové vody v nich presakujú do podzemia a ich prevažná časť sa skryte dostane do alúvia potoka Belina.
- **Podzemné vody riečnych terás** sa vyskytujú v západnej polovici územia, na ľavom brehu potoka Belina. Pleistocénne terasy gүнzského, mindelského a riského glaciálu obsahujú 2-4 m hrubé vrstvy štrkov a pieskov s pórovitou priepustnosťou, ktoré sú zväčša zvodnelé. Významnejšie zásoby vody však nepredstavujú.
- **Podzemné vody alúvia** sa viažu na potok Belina a jeho bočné prítoky. Na dne korýt, pod holocénnymi hlinitými fluviálnymi uloženinami sa nachádza niekoľko metrov hrubá vrstva štrkov a pieskov z posledného (würmského) glaciálu, ktorá je dobre zvodnelá. Vzhľadom na to, že alúvium potoka Belina v oblasti Fiľakova dosahuje šírku 1–1,2 km, štrková vrstva predstavuje významný zdroj podzemnej vody. Hrúbka štvrtohornej výplne potoka Belina je do 7 m. Bočné prítoky sú omnoho užšie, dosahujú šírku okolo 100–250 m a z hľadiska výskytu podzemných vôd sú menej významné.
- **Minerálne vody.** Pod pojmom prírodné minerálne vody obvykle rozumieme vody vyvierajúce z prirodzených alebo zachytených prameňov (zdrojov), ktoré pri vývere obsahujú v 1 litri vody viac ako 1 g rozpustných minerálnych látok, alebo 1 g rozpustného oxidu uhličitého. V minerálnych vodách sú rozpustené látky (soli) elektrolyticky disociované, teda molekuly sú štiepené na elektricky kladne nabité katióny a na záporne nabité anióny. V oblasti Fiľakova sa vytvorili relatívne priaznivé podmienky na vývery minerálnych vôd, pretože sem zasahuje hlboká zlomová línia smeru SZ-JV, ktorá odvádza podzemné vody zo severne ležiacich žulových masívov veporika s vyššími zrážkami. Sú to vody vadózneho pôvodu, teda vsakované do zeme z atmosférických zrážok a kolujú v puklinách a zlomoch smerom na juh a juhovýchod v rámci hlbinného obehu, kde rozpúšťajú okolité horniny, prijímajú minerálne látky v rozpustnej forme. Čiastočne sa môžu aj oteplieť z geotermálneho tepla, prijímať oxid uhličitý alebo iné plynné látky. Vo Fiľakove je známy prameň Adam s mierne vyššou teplotou 10-13,5 °C, s obsahom CO₂ 1,9 g/l a s celkovou mineralizáciou 1,7 g/l. Z aniónov prevláda HCO₃⁻ 1,24 g/l, z katiónov Ca⁺² 0,2 g/l. V minulosti nad prameňom postavili murovanú miestnosť, odkiaľ ľudia brali vodu na pitné účely. Neskôr pre hygienickú nevhodnosť prameň bol odstavený,

potom zlikvidovali aj murovanú stavbu. Ďalší zdroj sa nachádza na Mocsáryho ulici, známy od 18. storočia. V súčasnosti je tam nainštalovaná ručná pumpa, avšak nefunkčná.

Hluk

Primárnym producentom hluku je automobilová doprava – prietah cesty II. triedy a cesty I. triedy, ktorá je vedená okrajom mesta.

Ochrana pred povodňou

Mesto Fiľakovo čelí rizikám spojeným s povodňami, vzhľadom na to, že časť hlavného toku potoka Belina je v neudržiavanej podobe a iné malé vodné toky majú zníženú prietoknú kapacitu. Neudržiavania niektorých častí vodných tokov môže predstavovať vážne riziko, ktoré by mohlo negatívne ovplyvniť úsilie mesta v oblasti ochrany pred povodňami. Územie je pomerne ohrozované záplavami, centrum mesta a obytné časti ležia v záplavovom území Q₁₀₀. Zariadenia a objekty musia byť navrhnuté tak, aby v prípade záplav neboli nadmerne poškodené. V územnom pláne sú vyznačené plochy, pre ktoré sa tieto obmedzenia vzťahujú. Nebezpečenstvo predstavujú aj vody z prílivových dažďov, najmä pre vodné toky Vyhládka a Klatov.

Pôda

Podľa kódu BPEJ uvedenú v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. Fiľakovo medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 0402005, 0406002, 0411002, 0411005, 0426002, 0448202, 0506002, 0511005, 0548002, 0548202, 0548205, 0548302 a 0549203. Časť pôd v katastrálnom území obce je odvodnená – odvodňovacie kanále a detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nejasnej kvality. V záujmovom území sú pôdy na svahoch náchylné na vodnú eróziu. Väčšina poľnohospodárskej pôdy je stredne ťažká až ťažká, hlboká a bezskeletnatá (ojedinele ľahká s obsahom skeletu).

Environmentálne záťaž

V predmetnom území sú na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidované nasledovné environmentálne záťaž:

I.

Identifikátor EZ: SK/EZ/LC/366

Názov EZ: LC (001) / Fiľakovo - NAFTEX - časť bývalého Kovosmaltu

Názov lokality: NAFTEX - časť bývalého Kovosmaltu

Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Registrovaná ako: A - Pravdepodobná environmentálna záťaž

II.

Identifikátor EZ: SK/EZ/LC/1883

Názov EZ: LC (1883) / Fiľakovo - Rušňové depo, Cargo a.s.

Názov lokality: Rušňové depo, Cargo a.s.

Druh činnosti: železničné depo a stanica

Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Registrovaná ako: B - Potvrdená environmentálna záťaž

III.

Identifikátor EZ: SK/EZ/LC/1293

Názov EZ: LC (001) / Fiľakovo - ČS PHM

Názov lokality: ČS PHM

Druh činnosti: čerpacia stanica PHM

Registrovaná ako: C - Sanovaná/rekultivovaná lokalita

Zosuvné územia

Náchylnosť územia na veternú eróziu je zvýšená najmä v nezastavaných otvorených plochách pri veľkolánovom hospodárení. Vodná erózia je relevantná najmä na svahoch, avšak vďaka ich zalesneniu nie je výrazná. Evidované zosuvné územia sú rešpektované a nenavrhujú sa v nich výstavba.

Radónové riziko

Sledované územie patrí do oblasti s nízkym až stredným radónovým rizikom.

Komunálny odpad

Mesto má vypracovaný plán odpadového hospodárstva, ktorým sa v súčasnosti riadi a odpad odváža na spoločnú skládku súkromná spoločnosť, s ktorou má mesto uzatvorený zmluvný vzťah.

Na triedený zber komunálnych odpadov sú určené zberné nádoby, vrecia a mobilný zber.

V predmetnom území je evidovaných osem upravených skládok, dve opustené skládky bez prekrytia, dve odvezené skládky a environmentálne záťaž. Pravdepodobná a potvrdená environmentálna záťaž v území môže negatívne ovplyvniť možnosti jeho ďalšieho využitia.

Zberný dvor je umiestnený v oplotenom areáli na ul. Družstevná. Je prevádzkovaný príspevkovou organizáciou mesta Verejnoprospěšné služby, ktorá má uzatvorenú zmluvu s mestom. Fyzická osoba, ktorá je poplatníkom v meste môže bezplatne odovzdať oddelene zbierané zložky komunálneho odpadu na zbernom dvore mesta.

V katastrálnom území mesta Fiľakovo sa nachádza legálna skládka na inertný odpad (v kameňolome v západnej časti k. ú.). V katastrálnom území mesta sa nachádza osem upravených skládok, dve opustené skládky bez prekrytia a dve odvezené skládky.

Žiarenie a iné fyzikálne polia

Územie sa nachádza v oblasti seizmického ohrozenia v hodnotách makroseizmickkej intenzity pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov je 5 ° MSK-64, seizmické ohrozenie územia v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov je 0,8 – 0,99 m.s⁻²

Sledované územie patrí do oblasti s nízkym až stredným radónovým rizikom.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

Navrhované riešenie nepredpokladá explicitne žiadne negatívne environmentálne dôsledky. Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu environmentálnych záťaží a predchádzanie ich vzniku definuje návrh územnoplánovacej dokumentácie opatrenia definované v jednotlivých kapitolách textovej časti.

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Územný plán mesta Fiľakovo je územnoplánovací dokument, ktorý nemá priamy vplyv na zdravie obyvateľov mesta. Návrh územného plánu rieši problémy najmä v oblasti dopravy, technickej

infraštruktúry, bývania a občianskej vybavenosti. Realizáciou rozvoja podľa navrhovaného plánu mesta Fiľakovo sa predpokladá skvalitnenie obytného životného prostredia v meste a udržanie a pritiahnutie obyvateľov.

Hlavným cieľom ÚPN je komplexne riešiť funkčné využívanie a priestorové usporiadanie územia katastrálneho územia mesta, koncepciu verejnej dopravy, technickej infraštruktúry, vrátane problematiky životného prostredia, ochrany prírody a krajiny a ekologickej stability územia. Ďalším zámerom je získanie koncepčného a rozvojového dokumentu s urbanistickou koncepciou, ktorá zohľadní plánované a určí nové rozvojové zámery mesta a vytvorí predpoklady pre ich trvalo udržateľný rozvoj.

Problémy, ktoré sú riešené na úrovni ÚPD v oblasti vplyvu na obyvateľstvo možno charakterizovať nasledovne:

1. Demografia:

- Vymedzenie plôch pre rozvoj kvalitného bývania pre všetky skupiny obyvateľov v stabilizovaných a rozvojových územiach s dôrazom na kvalitné obytné prostredie
- Vymedzenie plôch pre lokalizáciu sociálnej vybavenosti a komerčnej vybavenosti pre zabezpečenie služieb a to najmä zmiešanými plochami s bývaním za účelom krátkej dostupnosti, kompaktného mesta a mestského prostredia

2. Školstvo a sociálna vybavenosť:

- Vymedziť plochy pre rozvoj škôl vrátane ich zázemia
- Vymedzenie plôch pre sociálne zariadenia pre starších občanov.

3. Občianska vybavenosť:

- Rozvíjať turistickú infraštruktúru najmä vo väzbe na centrum mesta a hrad
- Vymedzenie plôch pre integráciu kapacity zdravotníckych zariadení do obytných zón vzhľadom na starnutie obyvateľstva.

4. Doprava:

- Vzájomné integrované prepojenie mesta
- Zabezpečiť bezpečnosť pre chodcov a cyklistov, zlepšiť chodníky a prístupy najmä formou integrovanej a inkluzívnej dopravy.
- Navrhnuť optimálne trasy pre preložky ciest II. a I. triedy

5. Plynofikácia a elektroenergetika:

- Zabezpečiť dostatočnú kapacitu.
- Kabelizácia vzdušných vedení najmä v obytných častiach mesta.

6. Vodohospodárstvo:

- Zabezpečiť dostupnosť verejného vodovodu a kanalizácie v kompaktne urbanizovaných častiach mesta a rozvojových plochách.
- Zabezpečiť vyhovujúce odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd.
- Protipovodňové opatrenia v oblastiach s vysokým rizikom.

Územný plán stanovuje v záväznej časti Zásady a regulatívy pre jednotlivé oblasti, ktoré majú zabezpečiť pozitívny vplyv navrhovaných riešení na obyvateľstvo:

- Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia
- Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok využitia plôch, intenzity ich využitia (Rozdelenie územia na funkčné plochy, Zásady a regulatívy umiestnenia bývania, občianskeho vybavenia územia, výroby, rekreácie, reklamných stavieb)
- Zásady a regulatívy pre umiestnenie verejného dopravného a technického vybavenia územia (doprava, vodné hospodárstvo, zásobovanie plynom, teplom elektrickou energiou,

telekomunikačné a informačné siete)

- Zásady a regulatívy zachovania kultúrno-historických hodnôt, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, ÚSES a zeleň (kultúrno-historické hodnoty, životné prostredie)

Zároveň Návrh ÚPN vymedzuje zastavané územie mesta, vymedzuje ochranné pásma a územia v zmysle platnej legislatívy a zoznam verejnoprospešných stavieb.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Územný plán obce nemá vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery. Pri zakladaní stavieb musí byť zohľadnený prirodzený geologický podklad. Návrh ÚPN nezasahuje do chránených ložiskových území a ich dobývacích priestorov. Navrhuje sa ponechanie ich využitia pre ťažbu.

Návrh ÚPN

- Monitorovanie a hodnotenie radónového rizika v nových a existujúcich stavbách.
- Zavedenie stavebných noriem a predpisov na minimalizáciu rizika radónu.
- Posúdenie seizmického rizika a aplikácia vhodných stavebných opatrení na zabezpečenie stability a bezpečnosti budov.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Realizácia stavieb a činností v zmysle návrhu územného plánu mesta nebude mať negatívny vplyv na klimatické pomery.

Návrh ÚPN

- Priorita je v zastavanom území obce zatienenie pôdy a zamedzenie tak nadmernému výparu vody z pôdneho profilu. Na celom území obce podporiť najmä výsadbu vzrastlej zelene a NDV. Plochy verejnej zelene riešiť tak, aby pokryvnosť riešenej plochy stromami bola min. 60%. Všetky spevnené plochy a parkoviská doplniť o vegetačné prvky - stromy v zmysle STN 736110/Z1. Rigoly okolo všetkých spevnených plôch udržiavať len ako zatrávnené. Spevnené plochy, komunikácie spádovať smerom k plochám zelene. Chodníky budovať so vsiakavým povrchom.
- Detské ihriská lokalizovať na plochy so zeleňou, pretože deti do 4 rokov sú silne ohrozenou skupinou. Podobne pri zdravotnom stredisku dobudovať zeleň, ktorá poskytne tieň najmä chorým a starším ľuďom, pretože skupina ľudí nad 75 rokov patrí tiež k silne ohrozeným skupinám obyvateľov, ktorí sú citliví na privalové horúčavy.
- Mimo zastavaného územia sú navrhnuté plochy pre zvýšenú retenciu vody v krajine – plochy zelene a suché poldre. Vhodné je umiestňovanie aj retenčných jám pre zachytávanie vody v zastavanom území umiestňovať dažďové záhrady.

4. Vplyvy na ovzdušie

Územný plán nemá nepriaznivý vplyv na ovzdušie. Rozšírením jednotlivých rozvojových plôch a návrhom na využívanie územia sa nepredpokladá výrazný nárast emisií, ani vznik nových druhov emisií. Z hľadiska priemyselnej výroby návrh územnoplánovacej dokumentácie rešpektuje jestvujúce výrobné areály.

Návrh ÚPN

- vytváranie a udržiavanie zelených plôch a parkov pre zlepšenie kvality ovzdušia,
- zníženie emisií z dopravy a priemyslu prostredníctvom modernizácie technológií a podporou ekologických druhov dopravy,
- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- preloženie hlavných dopravných tratí mimo zastavané územie.

5. Vplyvy na vodné pomery

Priorita je v zastavanom území obce zatienenie pôdy a zamedzenie tak nadmernému výparu vody z pôdneho profilu. Na celom území obce podporiť najmä výsadbu zelene. Plochy verejnej zelene riešiť tak, aby pokryvnosť riešenej plochy stromami bola min. 60%. Všetky spevnené plochy a parkoviská doplniť o vegetačné prvky - stromy v zmysle STN 736110/Z1. Rigoly okolo všetkých spevnených plôch udržiavať len ako zatrávnené. Spevnené plochy, komunikácie spádovať smerom k plochám zelene. Chodníky budovať so vsiakavým povrchom.

Mimo zastavaného územia sú navrhnuté plochy pre zvýšenú retenciu vody v krajine – plochy zelene a suché poldre. Vhodné je umiestňovanie aj retenčných jám pre zachytávanie vody v zastavanom území umiestňovať dažďové záhrady.

Návrh ÚPN

- opatrenia na ochranu a zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd,
- implementáciu systémov na zadržiavanie a využívanie dažďovej vody,
- rekonštrukciu a modernizáciu vodovodných a kanalizačných sietí,
- pre účely protipovodňovej ochrany sú na malých vodných tokoch navrhnuté poldre a budovy v záplavovom území je potrebné umiestňovať nad hladinu Q100 ročnej vody,
- pre účely retencie vody v krajine sú navrhované: pôdoochranné opatrenia na poľnohospodárskej pôde, plochy nelesnej drevinnej vegetácie (remízok),
- v zastavanom území, hlavne v lokalitách územného rozvoja je navrhované: realizovať retenčné nádrže a dažďové záhrady, dažďovú vodu zo striech a spevnených plôch zachytávať alebo vsakovať na jednotlivých pozemkoch,

6. Vplyvy na pôdu

Štruktúru poľnohospodárskej výroby v obci určujú prírodno-klimatické podmienky. Podľa kódu BPEJ uvedenú v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. Fiľakovo medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 0402005, 0406002, 0411002, 0411005, 0426002, 0448202, 0506002, 0511005, 0548002, 0548202, 0548205, 0548302

a 0549203. Časť pôd v katastrálnom území obce je odvodnená – odvodňovacie kanále a detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom nejasnej kvality.

Zábery poľnohospodárskej pôdy je potrebné odôvodniť v súlade so zákonom č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia v znení neskorších predpisov.

Koncept ÚPN navrhuje záber poľnohospodárskej pôdy podľa variantov nasledovne:

Variant A

Kat.	Ochrana		
	najkvalitnejšia pôda	ostatná pôda	Celkový súčet
nepoľnohospodárska pôda	4,0785	0,7317	4,8102
poľnohospodárska pôda	32,1346	13,9156	46,0502
Celkový súčet	36,2131	14,6473	50,8604

Variant B

Kat.	Ochrana		
Označenia riadkov	najkvalitnejšia pôda	ostatná pôda	Celkový súčet
nepoľnohospodárska pôda	4,0376	0,4156	4,4532
poľnohospodárska pôda	32,0821	12,9122	44,9943
Celkový súčet	36,1197	13,3278	49,4475

Lesná pôda sa nezaberá.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Územný plán nemá priamy vplyv na faunu, flóru a ich biotopy. Realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení a prvkov ÚSES sa vytvoria predpoklady pre skvalitnenie podmienok pre faunu a flóru v hodnotenom území. Pri realizácii návrhov vyplývajúcich z územného plánu sa odporúča rešpektovať prvky ÚSES v k. ú. Fiľakovo a realizovať odporúčané ekostabilizačné opatrenia.

Podľa návrhu RÚSES okresu Lučenec (2019) do katastrálneho územia mesta Fiľakovo zasahujú nasledovné navrhované prvky RÚSES:

- RBc3 Kamenná stráň – Bukovina
- GL17 Návršie Fiľakovského hradu
- GL40 Bukovina
- GL42 Belinský vrch
- GL44 Fiľakovo – tehelňa
- GL45 Šarkan

Prvky ÚSES miestneho významu:

Genofondová lokalita miestneho významu GL (GL M1) Šarkan – Zátišie („Árnyék“) - lesné biotopy

- Genofondová lokalita miestneho významu GL „Fiľakovský les“ (GL M2) - lesné biotopy
- Genofondová lokalita Lesné biotopy Strážneho vrchu (GL M3) - lesné biotopy
- Genofondová lokalita Červená skala (GL M4) - lesné a skalné biotopy

- Genofondová lokalita hygrofilné lúky v blízkosti „Veľkej stanice“ a bývalého uholného skladu (GL M5) - nelesné biotopy
- Genofondová lokalita - mezofilné lúčne biotopy Lk1, „západne od Pisárovej pustatiny“ LPIS – 3405/1 (GLM6)
- Biokoridor miestneho významu MBk 1 tok Belina – Čamovský potok a ich brehové porasty
- Interakčný prvok – Kállaiová/Kalajová dolina (Ip1)
- Interakčný prvok – Begov cintorín - Turingrova pustatina (Ip2)
- Interakčný prvok - Vyhliadka (dolina východne od Lieskovej studni) (Ip3)
- Migračný koridor miestneho významu MMk Chrást – MMk1

Ostatné ekologicky významné segmenty krajiny

- Mestský park - OEVSK 1

Cieľom riešenia ÚPN je pomocou územnoplánovacích nástrojov pomôcť k zabezpečeniu zachovania rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine a vytváranie podmienok pre trvalo udržateľný život v súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý definuje ochranu prírody ako predchádzanie a obmedzovanie zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znižujú jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov.

Návrh ÚPN

- vo voľnej krajine podporovať a ochraňovať nosné prvky jej estetickej kvality a typického charakteru;
- prirodzené lesné porasty, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi;
- zachovať územia s typickou rázovitosťou krajinnej štruktúry regiónu;
- pri hospodárení na poľnohospodárskej pôde rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z výskytu ekologicky významných segmentov krajiny (biocentier, biokoridorov, genofondovo významných lokalít atď.); najmä obmedzenie aplikácie chemickej ochrany a posilnenie integrovanej ochrany;
- rešpektovať brehovú vegetáciu vodných tokov vymedzených ako biokoridory, ponechať pozdĺž oboch brehov vodných tokov, pri rešpektovaní existujúcich zastavaných území, pásy zelene;
- vylúčiť zásahy v mokradových spoločenstvách – tzn. územiach mokradí národného a regionálneho významu, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na vodný režim pozemkov (odvodňovanie pozemkov v blízkosti mokradí a pod.), aby nedochádzalo k zmenám a postupnej degradácii vlhkomilných spoločenstiev;
- rešpektovať prvky USES pri trasovaní dopravnej a technickej infraštruktúry;
- uplatňovať koncepčno-regulačné opatrenia pre zachovanie prevažne prirodzeného charakteru tokov územia a požiadavky nutnej revitalizácie sprievodnej zelene.

8. Vplyvy na krajinu

Územný plán mesta Fiľakovo vychádza zo zhodnotenia súčasného stavu, z rozvojových možností a z územnej a priestorovej disponibility stanovenej v Prieskumoch a rozboroch pre spracovanie Územného plánu obce a v Krajinnoekologickom pláne. Úlohou územného plánu je rozvoj ľudských

aktivít prispôbiť prírodným danostiam krajiny s cieľom zachovania jej environmentálnych hodnôt, stanoviť zásady rozvoja hospodárskych aktivít vo vzťahu k zachovaniu environmentálnych hodnôt, navrhnúť podmienky ochrany prvkov územného systému ekologickej stability vo vzťahu k rozvojovým zámerom obce.

Územný plán pomenúva negatívne/ohrozujúce faktory pre jednotlivé časti krajiny a navrhuje pre ne ekostabilizačné a manažmentové opatrenia.

Lesná pôda

Ohrozujúce aktivity/faktory:

- zmena drevinového zloženia porastov (invázne, nepôvodné a stanovištne nevhodné dreviny),
- zhoršujúca sa odolnosť a stabilita lesných porastov v dôsledku klimatickej zmeny,
- zmena porastovej štruktúry a zánik prirodzených štruktúr,
- intenzívna ťažba starých porastov nad 100 rokov,
- ťažba v porastoch v blízkosti lesných tokov, poškodzovanie korýt toku približovaním drevnej hmoty (vodná erózia),
- odstránenie mŕtveho dreva,
- chemizácia v lesníctve,
- znečisťovanie odpadmi rôzneho druhu (napr. ilegálne skládky odpadu a pod.),
- budovanie lesných ciest (príp. stavebná činnosť na lesnej pôde),
- úmyselné rozširovanie alebo spontánny prienik nepôvodných druhov,
- ústup vzácnych a ohrozených druhov flóry a fauny (napr. z dôvodu nevhodného užívania plochy/biotopu a pod.),
- nadmerná návštevnosť niektorých častí územia spojená s vyrušovaním citlivých druhov fauny a synantropizáciou,
- nevhodne nastavený masový cestovného ruchu, výstavba objektov nevhodných z krajinárskeho aj architektonického hľadiska a s negatívnym vplyvom na ekologický stav a stabilitu širokého okolitého územia, atď.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- uplatňovať čo možno najviac prírode blízke hospodárenie v lesoch (vylúčenie holorubov),
- na maximálnej ploche hospodáriť pri zachovaní trvalosti lesa (účelový výber, trvalo etážové porasty),
- štruktúru porastov v maximálne možnej miere priblížiť prirodzenej štruktúre lesa,
- rúbaňový spôsob hospodárenia minimalizovať, pri rúbaňovom spôsobe hospodárenia minimalizovať veľkosť obnovovaných plôch a voliť nesymetrické tvary obnovných prvkov,
- podľa možnosti zvýšiť rubnú a obnovnú dobu,
- maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa,
- postupne obnoviť prirodzené drevinové zloženie porastov,
- vyčleniť dostatočne veľké územia ponechané na samovývoj, prednostne chrániť prirodzené lesy, územia v blízkosti prameňov a korýt tokov (napr. v zóne s polomerom kruhu min. 25 m od prameňa, pri tokoch: 30 m na oboch stranách toku a pod.),
- nevyužívať korytá tokov na približovanie drevnej hmoty (zvýšená vodná erózia),
- v porastoch ponechávať stromy na dozretie, dutinové/hniezdne a habitatové stromy, dostatok odumretého dreva,

- podľa potreby realizovať druhovú ochranu podľa § 34 a § 35 zákona č. 543/2002 Z.z., (napr. hniezdne stromy zriedkavých druhov dravcov a sov, bociana čierneho a pod., habitatové stromy a pod.)
- minimalizovať alebo vylúčiť ťažbu v lesoch v hniezdnom období (od 1.3. do 31.7.),
- cielene odstraňovať nepôvodné, predovšetkým invázne druhy,
- rešpektovať prirodzené biokoridory údolí tokov a lesných okrajov (ekotón, pufrovacia zóna) – chrániť ich, nenarušať ich ťažbou, výstavbou ani inými aktivitami – s cieľom podpory ich funkcie ako migračných koridorov a pufrovacích zón,
- minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok,
- optimalizovať výstavbu lesnej cestnej siete a jej systematickou údržbou minimalizovať vodnú eróziu,
- nepripustiť nadmernú urbanizáciu a výstavbu nadradenej infraštruktúry do lesného prostredia,
- využívať šetrné technológie ťažby a približovania dreva,
- nepripustiť ťažbu nerastných surovín a vylúčiť umiestnenie objektov banskej infraštruktúry najmä do prirodzených lesov (najmä do biotopov národného a európskeho významu podľa Vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z.z.),
- vytvárať podmienky pre usmernené turistické a rekreačné využívanie územia, regulované rozširovanie turistických a náučných chodníkov, cyklotrás, konských jazdeckých trás a pod.
- podporovať prírodné a „mäkké“ formy rekreácie – rozvoj rekreácie a cestovného ruchu založiť na poznávaní prírodných a kultúrno-historických hodnôt regiónu Fiľakova, Novohrad-NógrádGeoparku, Chránenej krajinskej oblasti Cerovej vrchoviny. Tradičné lesné hospodárstvo doplniť o prezentáciu ekologických, rekreačných a edukačných funkcií lesného prostredia, za týmto účelom zlepšiť infraštruktúru peších trás a cyklotrás.
- atď.

Trvalé trávne porasty

Ohrozujúce aktivity/faktory:

- v časti katastrálneho územia nízka intenzita poľnohospodárskeho využívania travinno-bylinných biotopov a zánik jeho tradičných foriem (kosenie, pasenie),
- postupný zánik nelesných biotopov – sekundárna sukcesia,
- zmena druhového zloženia a štruktúry travinno-bylinných biotopov (pasienkov a lúk),
- degradácia mokradňových biotopov z hľadiska biodiverzity vysoko významných (napr. zazemňovaním, sekundárnou sukcesiou, vysievaním, homogénnymi zárastmi porastov trste, nekosením mokrých lúk, zazemňovaním otvorenej vodnej plochy, druhovou inváziou),
- degradácia travinno-bylinných biotopov dlhodobou aplikáciou nevhodného agrotechnického postupu (napr. mulčovanie viac rokov po sebe),
- z hľadiska zachovania biodiverzity aplikácia nevhodných agrotechnických postupov resp. nevhodne nastavené povinné poľnohospodárske opatrenia/postupy (napr. povinnosť odstraňovania nedopaskov/burín na pasienkoch, ktoré tvoria hlavnú zimnú potravu pinkovitých spevavcov, termínované kosby, do termínu, kedy ešte nie je dokončený ontogenetický vývin viacerých taxónov hmyzu a pod.),
- úplná eliminácia nelesnej drevinovej vegetácie, resp. nevhodné (časovo a priestorovo) zásahy do nelesnej drevinovej vegetácie na TTP,
- ústup vzácnych a ohrozených druhov flóry a fauny (napr. z dôvodu nevhodného užívania plochy/biotopu a pod.),
- šírenie inváznych druhov,

- znečisťovanie odpadmi rôzneho druhu (napr. ilegálne skládky odpadu a pod.),
- nadmerné a/alebo nevhodné (napr. pri zlých poveternostných podmienkach, v blízkosti tokov, zle nastavené a zvolené agrotechnické postupy a pod.) používanie chemikálií, atď.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- zvyšovať plochy s tradičným spôsobom obhospodarovania travinno-bylinných biotopov (kosenie, pasenie),
- podľa vyskytujúcich sa biotopov a druhov akceptovať netradičné časové termíny obhospodarovania (neskoršie kosenia z dôvodu ochrany na zemi hniezdiaceho vtáctva, z dôvodu ochrany hmyzu a pod.),
- na travinno-bylinných biotopoch ponechávať dostatočné množstvo nelesnej drevinovej vegetácie (solitérov, stromoradií, alejí, remízok a pod.) ako ekostabilizačných prvkov a prvkov zvyšovania biodiverzity,
- minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok,
- minimalizovať dosievanie a hnojenie travinno-bylinných biotopov,
- je vhodné vytvárať menšie umelé jazierka, sekundárne mokradňové biotopy (napr. do 50 m²),
- zamedziť/brzdiť šírenie inváznych druhov rastlín mimo lokalít výskytu,
- eliminovať invázne druhy resp. znižovať ich pokryvnosť a vitalitu podľa schválených postupov, atď.

Orná pôda

Ohrozujúce aktivity/faktory:

- pestovanie (z hľadiska biodiverzity, erózie a pod.) nevhodných poľnohospodárskych kultúr na ornej pôde,
- pestovanie poľnohospodárskych kultúr homogénne a veľkoblokovo, (napr. bez biopásov, bez vsakovacích pásov, bez prvkov nelesnej drevinovej vegetácie a pod.),
- eliminácia nelesnej drevinovej vegetácie resp. nevhodné (časovo a priestorovo) zásahy do nelesnej drevinovej vegetácie na ornej pôde,
- znečisťovanie odpadmi rôzneho druhu (napr. ilegálne skládky odpadu a pod.),
- nadmerné a/alebo nevhodné (napr. pri zlých poveternostných podmienkach, v blízkosti tokov, zle nastavené a zvolené agrotechnické postupy a pod.) používanie chemikálií,
- degradácia pôdy z dôvodu absencie aplikácie maštalného hnoja/zeleného hnojiva,
- používanie len priemyselných syntetických hnojív, atď.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- vo väčšom pomere zakladať biopásky, vsakovacie pásky, terasy na ornej pôde, z dôvodu zmiernenia vodnej erózie a lepšieho vsakovania vody z prívalových dažďov do pôdy,
- zakladať biopásky, vsakovacie pásky, terasy na ornej pôde najmä na parcelách C KN 3922/1, 3922/9, 3929, 3931, 3934, 3938, 3957/1, 3958/1, 3978/1, 3990/1, 3990/2, 3991, 3992, 3993/5, 3994, 3997, 4004 z dôvodu zmiernenia vodnej erózie a lepšieho vsakovania vody z prívalových dažďov do pôdy,
- vo väčšom pomere vysádzať nelesnú drevinovú vegetáciu (aleje, stromoradia, krovinové formácie a pod.) na okrajoch poľnohospodárskych blokov resp. poľných ciest,
- vo väčšom pomere pestovať poľnohospodárske plodiny pestrej druhovej skladby vo vhodnom osevnom postupe,
- vo väčšom pomere pestovať krycie plodiny z dôvodu ochrany pôdy proti erózii,

- v blízkosti potokov min. do 10 m minimalizovať alebo vylúčiť použitie chemických látok,
- vo väčšom pomere pestovať trávno-bylinné porasty v blízkosti tokov (napr. 10 m na oboch stranách toku a pod.),
- zamedziť/brzdiť šírenie invázných druhov rastlín mimo lokalít výskytu,
- eliminovať invázne druhy resp. znižovať ich pokryvnosť a vitalitu podľa schválených postupov,
- minimalizovať nevhodné agrotechnické postupy s významným negatívnym dopadom na pôdu,
- znižovať množstvo chemických prípravkov, ich aplikáciou vo vhodnom termíne a pri vhodných poveternostných podmienkach, resp. cielene na miestach potrebného zásahu, atď.

Vodné plochy (najmä toky)

Ohrozujúce aktivity/faktory:

- zásahy do nelesnej drevinovej brehovej vegetácie (nelegálne výruby a pod.),
- šírenie invázných druhov,
- nadmerné a/alebo nevhodné (napr. pri zlých poveternostných podmienkach, v blízkosti tokov, zle nastavené a zvolené agrotechnické postupy a pod.) používanie chemikálií,
- lokalizácia stavieb v blízkosti tokov,
- vytváranie migračných bariér na tokoch,
- znečisťovanie odpadmi rôzneho druhu (napr. ilegálne skládky odpadu a pod.),
- chemické znečistenie tokov, atď.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- minimalizovať lokalizáciu stavieb do inundačného územia tokov,
- zvýšiť pomer zatrávených plôch v blízkosti vodných tokov (napr. min. 10 m na oboch stranách toku),
- nevytvárať ďalšie migračné bariéry na tokoch,
- postupne odstraňovať migračné bariéry na tokoch resp. obnoviť funkčnosť toku ako vodného biokoridoru najmä z dôvodu umožnenia migrácie rýb (mrenové pásma),
- zachovať a vytvárať nelesnú drevinovú vegetáciu vo vhodnej druhovej skladbe a štruktúre na oboch brehoch tokov,
- zamedziť/brzdiť šírenie invázných druhov rastlín mimo lokalít výskytu,
- eliminovať invázne druhy resp. znižovať ich pokryvnosť a vitalitu podľa schválených postupov,
- monitorovať kvalitu vody, znižovať množstvo odpadu vo vodách,
- pri mostných objektoch tieto stavby projektovať tak, aby mostné objekty mali nepretržitú brehovú lavicu aj pod mostným objektom,
- čistenie korýt tokov z dôvodu protipovodňových úprav plánovať na obdobie sucha, od 1.8. do 30.11., podľa možnosti len z jednej strany toku. Potrebné zásahy/výruby do nelesnej drevinovej vegetácie plánovať len minimalizovane a usmerniť do obdobia mimo vegetačného od 1.10. do 28.2. kalendárneho roka,
- podľa možnosti bobrie hrádze tolerovať, v prípade potreby odstránenia bobrích hrádzi z dôvodu protipovodňových opatrení tieto manažmentové práce je potrebné vykonať v spolupráci príslušnej Správy ŠOP SR, atď.

Urbánne prostredie/Intravilán

Ohrozujúce aktivity/faktory:

- šírenie invázných druhov,
- nevhodné výrubby mestskej drevinovej zelene (dutinových stromov, krovín a pod.),
- stavebné činnosti bez posúdenia/usmernenia odborne spôsobilaj osoby na druhovú ochranu (napr. zateplenie bytových domov vs. výskyt živočíchov na takýchto stavbách/netopiere, dažďovníky, belorítky a pod.),
- kosenie travinných plôch mestskej zelene v hniezdnom období (možné úhyny juvenilných jedincov nachádzajúcich sa na zemi),
- cestná sieť, ako migračná bariéra živočíchov, atď.

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- zamedziť/brzdiť šírenie invázných druhov rastlín mimo lokalít výskytu,
- eliminovať invázne druhy resp. znižovať ich pokryvnosť a vitalitu podľa schválených postupov,
- minimalizovať výrubby nelesnej drevinovej vegetácie v intravilánoch,
- vysádzať druhovo vhodné dreviny,
- na vhodných lokalitách vytvárať lúčne biotopy pre hmyz/opeľovače,
- zachovať existujúce mokrade: jazierko v mestskom parku, vodné toky v intraviláne,
- zachovať skalné biotopy v intraviláne mesta: lokalita Červená skala, hradný vrch,
- pri stavebných činnostiach aplikovať návrhy odborného posudku spôsobilaj osoby /stanoviska na druhovú ochranu (napr. zateplenie bytových domov vs. výskyt živočíchov na takýchto stavbách/netopiere, dažďovníky, belorítky a pod.),
- minimalizovať výstavbu nových nadzemných elektrických vedení v intraviláne aj extraviláne, pri ich výstavbe v extraviláne použiť také technické riešenie, ktoré bráni zraňovaniu a usmrčovaniu vtákov,
- znižovať množstvo chemických prípravkov, ich aplikáciou vo vhodnom termíne a pri vhodných poveternostných podmienkach resp. cielene na miestach potrebného zásahu, atď.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma

V riešenom území je potrebné rešpektovať tieto ochranné pásma, ovplyvňujúce riešené územie:

cestné ochranné pásmo podľa § 15 vyhlášky č. 35/1984 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon), hranicu cestných ochranných pásiem mimo súvisle zastavaného územia určujú zvislé plochy vedené po oboch stranách komunikácie vo vzdialenosti

- 100 metrov od osi vozovky príslušného jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná komunikácia,
- 50 metrov od osi vozovky cesty I. triedy,
- 25 metrov od osi vozovky cesty II. triedy a miestnej komunikácie, ak sa buduje ako rýchlostná komunikácia,
- 20 metrov od osi vozovky cesty III. triedy,
- 15 metrov od osi vozovky miestnej komunikácie I. a II. triedy.

ochranné pásmo dráhy podľa § 5 zákona 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je priestor po oboch stranách obvodu dráhy vymedzený zvislými plochami vedenými v určenej vzdialenosti od hranice obvodu dráhy. Ak stavebné povolenie neurčuje inak, hranica ochranného pásma dráhy je:

- pre železničnú dráhu 60 metrov od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 metrov od vonkajšej hranice obvodu dráhy,

ochranné pásmo verejného vodovodu a kanalizácie podľa § 19 zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (vodný zákon) je vymezené vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja potrubia na oboidve strany

- do priemeru 500 mm 1,5 m,
- nad priemer 500 mm 2,5 m
- a podľa STN 75 6101 a STN 73 6005 ochranné pásmo
- od osi vodovodnej prípojky obojstranne 2,0 m,
- od osi kanalizačnej prípojky obojstranne 0,75 m.

ochranné pásma elektrických vedení a zariadení podľa § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je vymezené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:

- od 1 kV do 35 kV vrátane:
- pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
- pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m,
- pre zavesené káblivé vedenie 1 m,
- od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,
- od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,
- od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,
- nad 400 kV 35 m,
- stožiarová transformačná stanica 22/0,4 kV – 10 m od trafostanice,

ochranné pásmo plynovodu podľa § 79 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je vymezené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- 8 m pre technologické objekty,

bezpečnostné pásmo plynovodu podľa § 80 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je vymezené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
- 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 500 mm,
- 300 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 500 mm,

- 50 m pri regulačných staniach, filtračných staniach, armatúrnych uzloch,
- pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete,

ochranné pásmo vedenia elektronickej komunikačnej siete podľa § 68 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov je široké 1, 5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a prebieha po celej dĺžke jeho trasy. Hĺbka a výška ochranného pásma je 2 m od úrovne zeme, ak ide o podzemné vedenie a v okruhu 2 m, ak ide o nadzemné vedenie,

ochranné pásmo lesa podľa § 10, ods. 1 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

ochranné pásmo kultúrnej pamiatky tvorí jej bezprostredné okolie, v ktorom nemožno vykonávať stavebnú ani inú činnosť ohrozujúcu pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky a ktorým je podľa § 27 ods. 2, zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

pobrežné pozemky, ktoré môže podľa § 49 zákona č. 364/2004 o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov užívať správca vodného toku pri výkone správy toku a správy vodných stavieb, v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

bezpečnosť leteckej prevádzky vyžaduje podľa § 30 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov súhlas Dopravného úradu na:

- stavby a zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písm. a)
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písm. b)
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1 písm. c)
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1, písmeno d)

Katastrálne územie Fiľakovo sa nachádza v plošnom priemete ochranných pásiem leteckého pozemného zariadenia - **Rádiolokačného bodu Veľký Bučň**, ktoré sa nachádza k. ú. obce Bulhary a ktorého ochranné pásma boli určené rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-452/94/OLPZ zo dňa 14.06.1994. Z ochranných pásiem uvedeného leteckého pozemného zariadenia vyplýva výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy, vrátane použitia stavebných mechanizmov a pod., určené konkrétne:

- Sektorom B, ktorý je tvorený zrezaným kužeľom vychádzajúcim z ohraničenia sektoru A (tento má tvar kružnice o polomere $r_1=100$ m a nadmorskú výšku 532,5 m n.m.Bpv) smerom hore pod uhlom 0,3 stupňa nad rovinu vymedzenú sektorom A až do vzdialenosti 5000 m od stanoviska antény radaru. Nadmorská výška vonkajšieho okraja sektoru B je 558,16 m n.m.Bpv,
- Sektorom C, ktorý je tvorený zrezaným kužeľom vychádzajúcim z ohraničenia sektoru B smerom hore pod uhlom 0,5 stupňa nad vodorovnou rovinou preloženou vzdialeným ohraničením sektoru B. Do diaľky nie je sektor C obmedzený.

Výškové obmedzenie určené ochrannými pásmami leteckého pozemného zariadenia - Rádiolokačného bodu Veľký Bučen sa v katastrálnom území mesta Fiľakovo pohybuje v rozmedzí nadmorských výšok cca 549,7 – 589,5 m n.m.Bpv.

Z hľadiska územnej ochrany prírody sa na území katastra nachádza:

- Fiľakovský hradný vrch v celkovej výmere 19015 m² v druhom stupni ochrany podľa § 13 zákona č. 543/2002 Z.z.

Ďalšie osobitne chránené územia vyhlásené v národnej sieti (maloplošné či veľkoplošné chránené územia alebo ich ochranné pásma), ani územia sústavy NATURA 2000 sa v území nenachádzajú.

Katastrálne územie Fiľakova patrí medzi jeden z 28 katastrálnych území na Slovenskej strane, ktoré sú zahrnuté do územia Novohrad-Nógrád Unesco Global geoparku.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

Územný plán nemá priamy vplyv na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská. Navrhuje chrániť a zabezpečiť priebežnú údržbu kultúrnych pamiatok a objektov s pamiatkovými hodnotami spolu s ich okolím. Na území mesta je potrebné rešpektovať aj objekty s pamiatkovými hodnotami zapísané aj nezapísané v Ústrednom zozname pamiatkovej fondy. Pre zabezpečenie ochrany možných archeologických nálezov sú v územnom pláne špecifikované podmienky, ktoré treba pri stavebnej činnosti dodržať.

ÚPN by mal vytvoriť podmienky pre zachovanie a rozvíjanie identity mesta s rešpektovaním založeného priestorového a kompozičného systému s využitím fenoménu topografických daností územia, prírodných a krajinných charakteristík a zvláštností pôdorysného usporiadania mesta a navrhnuť základný systém sídelnej a krajinej zelene, navrhnuť podmienky tvorby kvalitného životného prostredia v meste a v jeho jednotlivých zónach.

Na území sa nenachádza pamiatková rezervácia.

Návrh ÚPN

- chrániť historické hodnoty, ktoré si vyžadujú zvýšenú pamiatkovú starostlivosť ako sú:
 - pôdorysné usporiadanie historického jadra mesta;
 - historická silueta tvorená výraznými dominantami hradu, sakrálnych, verejných stavieb;
 - umelecko-historické a architektonické hodnoty pamiatkových objektov zapísaných v ÚZPF a navrhovaných na zápis.
- rešpektovať významné plochy zelene vhodne dotvárajúce historické prostredie pamiatkovej zóny;
- zachovať charakteristickú historickú siluetu jadra mesta s dominanciou hradu;
- udržiavať a primerane uchovávať i vonkajší vzhľad nechránených objektov pri novej výstavbe a dostavbe v prielukách a dvorových traktoch v historickom jadre;
- zachovať typické uličné čiary, pôvodnú historickú parceláciu, tvar zastrešenia pamiatkovej zóny;
- v prípade zásahu do KP vyžiadať si vopred záväzné stanovisko pamiatkového úradu.
- v územnom pláne zóny (ÚPNZ) je potrebné stanoviť limity a regulatívy pre využitie územia, ktoré budú rešpektovať vymedzenie ochranných pásiem a pamiatkovo chránených území podľa

osobitných predpisov a budú zohľadňovať zachovanie hodnôt prostredia s pamiatkovými hodnotami.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Paleontologické náleziská sa v území nevyskytujú.

Významné geologické lokality:

- Piesčito-štrkové sedimenty paleodoliny
- Odkryv Červená skala
- Návršie Fiľakovského hradu
- „Fiľakovské skaly“ - Remeta
- Šťavice (pramene a vrty)

Návrh ÚPN

- využitie bohatého prírodného, geologického, historického a kultúrneho dedičstva mesta na podporu turizmu.

12. Iné vplyvy

Územný plán obce nemá žiadne iné vplyvy na obyvateľov obce, na susedné obce, ani na životné prostredie.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Z komplexného posúdenia riešenia návrhu Územného plánu mesta Fiľakovo vyplýva, že nemá podstatné negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov, ale naopak navrhovanými opatreniami a regulatívmi sa stanovujú podmienky pre zlepšenie obytného a životného prostredia s pozitívnym vplyvom. V územnom pláne sa určuje využitie potenciálu územia na zabezpečenie rozvoja vo všetkých jeho funkčných požiadavkách s ohľadom na vytvorenie predpokladov pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, technickej vybavenosti, rekreácie, športu, zelene a v menšej miere výroby.

Navrhované riešenie nepredpokladá žiadne negatívne environmentálne dôsledky. Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu environmentálnych záťaží a predchádzanie ich vzniku definuje návrh územnoplánovacej dokumentácie opatrenia definované v jednotlivých kapitolách textovej časti. Územný plán rieši environmentálne problémy návrhom splaškovej kanalizácie a ČOV, zásobovaním energiami a dopravným sprístupnením hlavne novonavrhovaných lokalít. Územný plán v návrhoch rieši protierózne a protipovodňové opatrenia. Realizáciou navrhovaných krajinnookologických opatrení sa vytvoria predpoklady pre ozelenie scenérie, úpravu štruktúry krajiny a zvýšenie ekologickej stability riešeného územia. Pri spracovaní návrhu územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie.

Územný plán v záväznej časti špecifikuje regulatívy rozvoja územia a stanovuje prípustné, neprípustné a prípustné funkcie s obmedzením na jednotlivých rozvojových regiónoch. Tým bude rozvoj územia usmerňovaný tak, aby nedošlo k zhoršeniu životného prostredia a zdravia obyvateľov v riešenom území.

Podkapitola Záväznej časti 4.2 Zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability vrátane plôch zelene a starostlivosti o životné prostredie - navrhujú sa tieto zásady a regulatívy pre starostlivosť o životné prostredie:

Ochrana a využívanie prírodných zdrojov

- zamedziť ohrozeniu povrchových vôd v dôsledku eróznno-akumulačných procesov;
- minimalizovať chemizáciu, preferovať zavedenie biotechnológie a alternatívneho spôsobu hospodárenia na poľnohospodárskej pôde;
- na miestach s prejavmi plošnej vodnej erózie uplatňovať vrstevnicovú agrotechniku (spracovanie pôdy po vrstevnici) a mulčovanie (výsev do ochrannej plodiny, strnišťa, mulču alebo pozberových zvyškov);
- uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd;
- nespôsobovať fragmentáciu lesných ekosystémov (napr. holorubným spôsobom ťažby a pod.).

Ochrana prírody a krajiny, podpora a zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity

- vo voľnej krajine podporovať a ochraňovať nosné prvky jej estetickej kvality a typického charakteru;
- prirodzené lesné porasty, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi;
- zachovať územia s typickou rázovitosťou krajinnej štruktúry regiónu;
- pri hospodárení na poľnohospodárskej pôde rešpektovať obmedzenia vyplývajúce z výskytu ekologicky významných segmentov krajiny (biocentier, biokoridorov, genofondovo významných lokalít atď); najmä obmedzenie aplikácie chemickej ochrany a posilnenie integrovanej ochrany;
- rešpektovať brehové porasty a sprievodnú vegetáciu vodných tokov vymedzených ako biokoridory, ponechať pozdĺž oboch brehov vodných tokov, pri rešpektovaní existujúcich zastavaných území, pásy zelene;
- vylúčiť zásahy v mokrad'ových spoločenstvách – tzn. územiach mokradí národného a regionálneho významu, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na vodný režim pozemkov (odvodňovanie pozemkov v blízkosti mokradí a pod.), aby nedochádzalo k zmenám a postupnej degradácii vlhkomilných spoločenstiev;
- rešpektovať prvky USES pri trasovaní dopravnej a technickej infraštruktúry;
- uplatňovať koncepčno-regulačné opatrenia pre zachovanie prevažne prirodzeného charakteru tokov územia a požiadavky nutnej revitalizácie sprievodnej zelene.

Koncepcia rozvoja a starostlivosti o plochy zelene

- zachovať a udržiavať esteticky významné prírodné prvky sídla – parky a parkovo upravené plochy zelene, prírodné prvky začleňujúce sídlo do krajiny, ako sú línie sprievodných porastov vodných tokov, uličné stromoradia a stromoradia ovocných drevín v krajine;
- formou výsadiieb izolačnej a ochrannej zelene eliminovať negatívne pôsobenie rušivých technických a dopravných prvkov v sídle.

Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie

Oblasť ochrany kvality ovzdušia:

- používať zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie (biopalivo, bioplyn, slnečná energia, geotermálna energia,...) ;
- využívať zariadenia na spaľovanie odpadov, používajúce šetrné technológie a moderné odlučovacie zariadenia na znižovanie emisií;
- podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti priemyselných areálov.

Oblasť ochrany kvality vôd

- riešiť odvádzanie odpadových vôd a ich odľahčenia spôsobom, ktorý negatívne neovplyvní kvalitu vôd vo vodných tokoch;
- riešiť ekologicky a technicky vyhovujúce odvádzanie vôd z povrchového odtoku súčasne s realizáciou splaškovej kanalizácie;
- rešpektovať už pri príprave územia drobné toky a občasnú drobnú depresiu, ktoré budú v rámci zástavby v území uvažovaného rozvoja súčasťou intravilánu a recipientom vôd z povrchového odtoku;
- realizovať opatrenia na zvýšenie prirodzenej akumulácie vôd v území (pôdoochranné opatrenia, zasakovacie vegetačné rigoly, suché nádrže – poldre, vsakovanie zrážkových vôd zo striech rodinných domov, ciest a spevnených plôch a pod.).

Oblasť ochrany pred hlukom

- zabezpečiť spracovanie hlukových štúdií a akčných plánov na znižovanie hluku pre naplnenie požiadaviek platných legislatívnych predpisov;
- riešiť protihlukové opatrenia v existujúcich lokalitách, ktoré sú zaťažené nadmerným hlukom z dopravy;
- novonavrhované objekty bývania a vybavenosti, ktoré si z hľadiska ochrany pred hlukom vyžadujú zvýšenú ochranu, umiestňovať mimo územia nadmerne zaťažené hlukom;
- v podrobnejších riešeniach zohľadniť pôsobenie hluku i emisnej záťaže z dopravy a v prípade potreby navrhnúť protihlukové opatrenia.

Oblasť odpadového hospodárstva

- pokračovať v separovanom zbere využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu;
- zabezpečiť následné využitie alebo nezávadné zneškodnenie problémových látok;
- biologicky rozložiteľné odpady kompostovať.

V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich cieľ a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Cieľom hodnotenia predpokladaného strategického dokumentu, ktorým je návrh ÚPN mesta Fiľakovo

bude výber optimálneho riešenia v jednotlivých zložkách životného a obytného prostredia. Pre dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja, ktorý definuje rovnováhu medzi socio-ekonomickým rozvojom a ochranou prírody a tvorby krajiny, kultúrohistorickými danosťami a životným prostredím je v záväznej časti strategického dokumentu/územného plánu navrhnutý súbor regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami funkčného a priestorového usporiadania územia:

- Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia
- Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok využitia plôch, intenzity ich využitia (Rozdelenie územia na funkčné plochy, Zásady a regulatívy umiestnenia bývania, občianskeho vybavenia územia, výroby, rekreácie, reklamných stavieb)
- Zásady a regulatívy pre umiestnenie verejného dopravného a technického vybavenia územia (doprava, vodné hospodárstvo, zásobovanie plynom, teplom elektrickou energiou, telekomunikačné a informačné siete)
- Zásady a regulatívy zachovania kultúrno-historických hodnôt, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, ÚSES a zeleň (kultúrno-historické hodnoty, životné prostredie)

2. Porovnanie variantov

Nulový variant, ktorý by znamenal neriešenie/neobstaranie nového ÚPN mesta Filákov by spôsobil zakonzervovanie jestvujúcich problémov v území, spomalenie rozvojového investičného procesu a zníženie atraktivity územia pre jeho obyvateľov. Nulový variant predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia mesta v rozsahu jeho zastavanej a nezastavanej časti. Z hľadiska životného prostredia boli v prieskumoch a rozboroch identifikované environmentálne aj socio-ekonomické problémy, ktoré je potrebné riešiť. V návrhu ÚPN (invariantný návrh) budú tieto problémy riešené a sú navrhované opatrenia na ich odstránenie. V riešení ďalšieho rozvoja mesta Filákov nie sú navrhované zámery s negatívnym vplyvom na životné prostredie, **preto možno považovať nulový variant za menej priaznivý z hľadiska hodnotenia vplyvov na životné prostredie.**

Koncept územného plánu mesta Filákov rieši variant A a variant B rozvoja, pričom variantné riešenie predstavuje výlučne oblasť cestnej dopravy, doprava železničná je invariantná.

Rozdiel vo variantoch spočíva v tom, že vo variante A sa navrhuje preložka cesty II/571 v severnej časti mesta cez priemyselný obvod. Oproti tomu, vo variante B sa uvažuje so súbežnou cestou popri železnici a jej napojením na cestu I/71 vo viacerých bodoch na hranici s obcou Biskupice a v Biskupiciach.

V návrhu odhadu rastu intenzít cestnej dopravy pre rok 2040 (platnosť ÚPN), boli použité koeficienty pre vývoj za 25 rokov:

Variant A – priesťah cesty II/571 mestom nákladná: 1,15% ročne, osobná: +1,15%

Variant B – obchvat cesty severne nákladná: A – 50%, osobná: +1,5% rast;

Variant rozvoja A:

- priesťah cesty II/571 znamená rast dopravy v meste,
- železničná doprava stagnuje,
- bez obchvatu ostáva funkcia miestnych ciest ako je súčasný stav,
- mesto krátkych ciest k cieľom občianskej vybavenosti pešo a bicyklom,
- lokálne centrá vybavenosti.

Variant rozvoja B:

- severná preložka cesty II/571 odľahčí centrum,

- rast individuálnej automobilovej dopravy bude menší,
- rast podielu železnice,
- miestne cesty možno funkčne redukovat' - regulovanie individuálnej automobilovej dopravy,
- zvoz cestujúcich z odľahlejších zón k staniciam Taxi/VAN-busy a cyklotrasy.

Posúdenie jednotlivých variantov

Vzhľadom na konzervatívnu rozvojovú stratégiu zameranú na intenzifikáciu zástavby je základným rozdielom medzi jednotlivými variantami trasovanie preložky cesty II/571, pričom variant A uvažuje s preložkou v severnej časti mesta a priamym napojením priemyselného areálu na cestu I. triedy, pričom variant B uvažuje s diverzifikáciou dopravy a rozložení dopravy na území mesta. Na základe tohto hodnotenia je variant A celkovo výhodnejší.

Pre jednotlivé varianty je rozdielny výpočet záberov poľnohospodárskej pôdy – variant A navrhuje záber 46,0502 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 32,1346 ha najkvalitnejšej pôdy. Variant B navrhuje záber 44,9943 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 32,0821 ha najkvalitnejšej pôdy.

Variant A

Kat.	Ochrana		
	najkvalitnejšia pôda	ostatná pôda	Celkový súčet
nepoľnohospodárska pôda	4,0785	0,7317	4,8102
poľnohospodárska pôda	32,1346	13,9156	46,0502
Celkový súčet	36,2131	14,6473	50,8604

Variant B

Kat.	Ochrana		
Označenia riadkov	najkvalitnejšia pôda	ostatná pôda	Celkový súčet
nepoľnohospodárska pôda	4,0376	0,4156	4,4532
poľnohospodárska pôda	32,0821	12,9122	44,9943
Celkový súčet	36,1197	13,3278	49,4475

Výsledný Návrh ÚPN bude dopracovaný na základe vyhodnotenia pripomienok z prerokovania Konceptu územného plánu mesta Fiľakovo podľa § 21 zákona č. 50/1976 (stavebný zákon) ako aj pripomienok z prerokovania Správy o hodnotení strategického dokumentu v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov, pričom obstarávateľ bude rešpektovať limity a odporúčania dotknutých orgánov, najmä na úseku ochrany prírody a krajiny.

Po prerokovaní bude Návrh ÚPN-M Fiľakovo predložený na posúdenie dodržania postupu obstarávania Regionálnemu úradu pre územné plánovanie a výstavbu v Banskej Bystrici a následne, po získaní súhlasného stanoviska, bude predložený na schválenie Mestskému zastupiteľstvu vo Fiľakove, pričom jeho záväzná časť bude vyhlásená všeobecne záväzným nariadením mesta Fiľakovo. Predmetná územnoplánovacia dokumentácia určuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a verejnoprospešné stavby pre časový horizont do roku 2040.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Riešenie územného plánu vychádza z komplexných prieskumov a rozborov a spracovania krajinnoeekologického plánu pre riešenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorý analyzuje stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny a dopĺňa územný systém ekologickej stability regionálneho významu o miestne prvky, ktoré sú prevzaté do riešenia územného plánu.

V procese hodnotenia územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území publikované napr. na internetových portáloch (kataster portál, pôdny portál, Enviroportál, SHMÚ, podklady obstarávateľa, vyjadrenia dotknutých orgánov) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Na základe týchto údajov boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

V procese spracovania územného plánu boli zohľadnené aj požiadavky vyplývajúce z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, ktorou je Územný plán VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov (2004, 2007, 2009, 2010, 2014, 2024). Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj bol schválený vládou Slovenskej republiky uznesením č. 394/1998 zo dňa 9.6.1998. Nariadenie vlády SR č. 263/1998 zo dňa 9.6.1998, ktorým bola vyhlásená záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, bolo uvedené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 18.8.1998.

Tento základný východiskový dokument vo svojej záväznej časti určuje niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne regulatívy vzťahujúce sa k riešenému územiu. Výstupy z riešenia územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa – záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj vrátane zmien a doplnkov z roku 2024 sú záväzným dokumentom pre spracovanie Návrhu ÚPN mesta Fiľakovo.

Chronológia spracovania a prerokovania jednotlivých etáp ÚPD

- prípravné práce (03/2022-10/2022)
- spracovanie Prieskumov a rozborov a KEP (10/2022 – 08/2023)
- vypracovanie Zadania (08/2023 - 09/2023)
- prerokovanie Zadania (18.10.2023 – 30.11.2023)
- schválenie Zadania (uzn. MsZ č. 12/2024 zo dňa 22.2.2024)
- oznámenie SEA (04/2023)
- určený rozsah hodnotenia k SEA (27.07.2023)

Územný plán mesta Fiľakovo je vypracovaný zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej „stavebný zákon“) v znení neskorších predpisov a v súlade s vyhláškou MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Obstaranie a spracovanie územného plánu je členené na etapy:

- spracovanie Prieskumov a rozborov vrátane Krajinnoeekologického plánu (§ 19c stavebného zákona),

- spracovanie a prerokovanie Zadania na územný plán (§ 20 stavebného zákona),
- spracovanie a prerokovanie Konceptu územného plánu a spracovanie Súborného stanoviska (§ 21 stavebného zákona),
- spracovanie a prerokovanie Návrhu územného plánu obce (§ 22 stavebného zákona),
- spracovanie upraveného Návrhu územného plánu obce so zapracovaním výsledkov prerokovania
- spracovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu (SEA) a obstaranie Posudku
- spracovanie čistopisu územného plánu obce a uloženie územného plánu.

ÚPN mesta Fiľakovo je vypracovaný v tomto rozsahu:

Textová časť: Sprievodná správa

Grafická časť: Územný plán mesta bude vypracovaný na celé územie mesta v M 1:10 000, prípadne v M 1:5 000, pričom výkresy č. 2 a č. 8 budú v M 1:5 000.

1. Širšie vzťahy
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia
3. Dopravné vybavenie územia
4. Technické vybavenie územia – vodné hospodárstvo
5. Technické vybavenie územia – energetika, telekomunikácie a informačné siete
6. Ochrana a tvorba krajiny s vyznačením prvkov systému ekologickej stability
7. Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
8. Schéma záväznej časti – Regulatívy výstavby a verejnoprospešné stavby

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Samotný územný plán nemá priamy vplyv na životné prostredie, nakoľko ide o plánovací dokument a jeho riešenie vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja mesta a na základe špecifickej analýzy, ktorá bola vypracovaná pred samotným riešením návrhu územného plánu. Neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní správy môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvu na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi resp. parametrami. Uvedené neurčitosti a nedostatky nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie návrhu ÚPN mesta Fiľakovo boli v správe o hodnotení vplyvu na životné prostredie zohľadňované.

Vo vzťahu k stupňu posudzovanej ÚPD a mierke riešenia (1: 5 000 – hlavné výkresy) sa v procese spracovania správy o hodnotení tohto strategického dokumentu vyskytuje niektoré neurčitosti, a to z dôvodu nedostatku vstupných informácií súvisiacich s očakávanými vplyvmi na životné prostredie, ktoré môžu nastať pri realizácii konkrétnych rozvojových zámerov na navrhovaných funkčných plochách a pri umiestňovaní konkrétnych činností a stavieb v území. Vo väčšine aspektov hodnotenia vplyvov na životné prostredie nie je možné v správe jednoznačne vyhodnotiť dopad navrhovanej koncepcie na životné prostredie a odporúčať detailné konkrétne riešenia. Preto závery správy slúžia ako východisko pre vypracovanie dokumentov pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie konkrétnych činností, stavieb a rozvojových zámerov, ktoré podliehajú v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. posúdeniu.

VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie

Mesto Fiľakovo má spracovaný územný plán mesta, ktorý prešiel postupnou aktualizáciou obsahovou aj metodickou počas zmien a doplnkov. ÚPN mesta Fiľakovo bol schválený uznesením Mestského zastupiteľstva vo Fiľakove č.6/1999, zo dňa 1.7.1999. Závazná časť ÚPN mesta bola schválená VZN uznesením č.10/2000 zo dňa 25.02.2000 s účinnosťou od 15.3.2000. Posledné zmeny a doplnky č. 14 boli schválené uznesením č. 104/2022 dňa 29.9.2022.

Riešenie nového územného plánu mesta Fiľakovo je potrebné z viacerých dôvodov:

1. **Územno-technické podklady:** Keďže doterajší plán vychádza zo starších územno-technických podkladov, môže nezodpovedať aktuálnym potrebám a technologickým možnostiam. Nový plán by mal zohľadniť moderné technológie a prístupy, ktoré by mohli zlepšiť infraštruktúru a rozvoj mesta.
2. **Zmeny a doplnky:** Aktuálny plán má až 14 zmien a doplnkov, čo môže viesť k nepresnostiam a nejasnostiam pri interpretácii. Nový plán by mal zahrňovať všetky tieto zmeny v kompaktnom a zrozumiteľnom znení.
3. **Nedostatky v dokumentácii:** Skutočnosť, že v pláne chýba úplné znenie všetkých výkresov a niektoré údaje chýbajú, znamená, že plán môže byť neúplný a nespoľahlivý pri použití. Nový plán by mal obsahovať kompletnú a presnú dokumentáciu.
4. **Zmena spoločenského povedomia:** Ako sa menia časy, mení sa aj spoločenské povedomie a potreby obyvateľov. Je dôležité, aby územný plán odrážal aktuálne hodnoty a predstavy komunity.
5. **Preformulovanie regulatívov:** Aby bol územný plán skutočne efektívny v praxi, je dôležité mať jasné a aplikovateľné regulatívy. Aktuálne potreby preformulovania naznačujú, že súčasný plán môže byť zastaraný alebo nevhodný pre súčasnú situáciu.
6. **Aktualizácia prírodných podmienok:** Prírodné podmienky, vrátane klimatických zmien a environmentálnych faktorov, sa môžu meniť. Je dôležité, aby nový plán zohľadňoval najnovšie informácie v tejto oblasti, aby mohol správne riadiť výstavbu a využitie územia v súlade s týmito podmienkami.

Vzhľadom na uvedené dôvody je jasné, že aktualizácia územného plánu mesta Fiľakovo je nielen žiaduca, ale aj nevyhnutná. Nový plán by mal zabezpečiť, že mesto bude schopné rásť a rozvíjať sa udržateľným spôsobom, ktorý zohľadňuje potreby jeho obyvateľov, moderné technológie a zmeny v životnom prostredí. Navrhnuté riešenia dopravy, vrátane preložiek ciest II a I triedy a vymedzenia funkčných oblastí, sú v súlade s aktuálnymi trendami urbanistického a dopravného rozvoja. Reflektujú moderné požiadavky na mobilitu a optimalizáciu premávky, čím prispievajú k lepšej dostupnosti a plynulosti dopravného pohybu v meste. V rámci nového územného plánu sa predpokladá, že tieto riešenia budú zachované s možnou korekciou, ktorá bude vychádzať z nových strategických zámerov rozvoja mesta.

Hlavným cieľom ÚPN mesta Fiľakovo je komplexne riešiť funkčné využívanie a priestorové usporiadanie územia k.ú. mesta, koncepciu verejnej dopravy, technickej infraštruktúry, vrátane problematiky životného prostredia, ochrany prírody a krajiny a ekologickej stability územia. Ďalším jej zámerom je získanie koncepčného a rozvojového dokumentu s urbanistickou koncepciou, ktorá zohľadní plánované a určí nové rozvojové zámery mesta a vytvorí predpoklady pre ich trvalo udržateľný rozvoj.

Územný plán obce vychádza zo zhodnotenia súčasného stavu osídlenia, z rozvojových možností a z územnej a priestorovej disponibility stanovenej v Prieskumoch a rozboroch pre spracovanie Územného plánu mesta. Návrh riešenia je plne v súlade s požiadavkami na riešenie, ktoré boli stanovené v zadávacom dokumente, tak z hľadiska ich obsahového vymedzenia, ako aj koncepcného smerovania. Štruktúra textovej a grafickej časti korešponduje s podmienkami týkajúcimi sa rozsahu a úpravy dokumentácie územného plánu v zmysle Vyhlášky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii..

Urbanistická koncepcia

Urbanistická koncepcia mesta Fiľakovo sa zameriava na vytvorenie kompaktného a multifunkčného mestského prostredia, ktoré podporuje sociálnu diverzitu a ekonomickú vitalitu. Kompaktné mesto predstavuje urbanistický model, ktorý sa sústreďuje na efektívne využitie priestoru a podporu udržateľného životného štýlu. Jeho štruktúra je navrhnutá tak, aby obyvatelia mali rýchly a jednoduchý prístup k širokému spektru služieb a vybavenosti v rámci krátkej pešej alebo cyklistickej vzdialenosti. Tento prístup znižuje závislosť na automobiloch, čím prispieva k zníženiu emisií a zlepšuje celkovú kvalitu životného prostredia. Zároveň podporuje sociálnu interakciu a vytvára príležitosti pre komunitné stretnutia a spoločenské aktivity.

V rámci kompaktného mesta sa stretávame s konceptom woonerf, ktorý pochádza z Holandska a predstavuje ulice navrhnuté pre ľudí, nie pre autá. Tieto ulice sú bezpečné, príjemné a multifunkčné, čo umožňuje obyvateľom bezpečne sa prechádzať, deti si môžu hrať a susedia sa môžu stretávať. Vozidlá sú povolené, ale ich rýchlosť je výrazne obmedzená a musia rešpektovať prvenstvo peších. Woonerf ulice sú často oživené zeleňou, umením a mestským nábytkom, čo vytvára esteticky príťažlivé a funkčné verejné priestory.

Takýto prístup k urbanizácii poskytuje obyvateľom zdravšie a šťastnejšie prostredie na život, zatiaľ čo zároveň podporuje ekonomickú prosperitu a udržateľný rozvoj mesta. Kompaktné mesto je teda nielen o efektívnom využívaní priestoru, ale aj o vytváraní silnej, životaschopnej a vzájomne prepojenej komunity.

Urbanistická štruktúra mesta preto vychádza z nasledovných princípov:

Kompaktné mesto so zmiešanými funkciami: Fiľakovo sa bude rozvíjať ako kompaktné mesto, kde všetky dôležité funkcie - obchody, školy, zdravotnícke zariadenia, pracovné príležitosti a voľnočasové aktivity - sú dostupné pešo alebo na bicykli do 5 - 10 minút. Tento prístup podporuje udržateľnú mobilitu, znižuje potrebu automobilovej dopravy a zvyšuje kvalitu života obyvateľov.

Rozvoj bývania v zmiešaných formách: Bývanie v Fiľakove bude zahŕňať rôznorodé formy od bytových domov po rodinné domy, čím sa podporí sociálna diverzita. Táto štruktúra umožní rôznym sociálnym skupinám žiť v harmonickom spoločenstve a podporí inkluzívne mesto.

Woonerf ulice a obytné prostredie: Woonerf je koncept ulice, kde má peší prednosť pred automobilmi, čo znamená, že vozidlá musia jazdiť pomaly a s ohľadom na peších. Tento prístup podporuje bezpečné a príjemné obytné prostredie, kde sa dá bez obáv hrať, prechádzať a stretávať.

Rozvoj priemyslu a tretieho sektora: Priemyselné zóny v Fiľakove budú integrovať výrobu, služby a občiansku vybavenosť. Rozvoj tretieho sektora, vrátane administratívy a business parkov, je kľúčový pre ekonomiku, pretože vytvára pracovné miesta s vyššou pridanou hodnotou a podporuje inovácie. Z ekonomického hľadiska viac koncentruje prostriedky a umožňuje polyfunkčné využitie priemyselných areálov aj na iné účely, pričom koncept občianskej vybavenosti.

Centrum mesta orientované na pešiu dostupnosť: Centrum Fiľakova sa bude rozvíjať s dôrazom na pešiu dostupnosť, verejné priestranstvá a kombináciu bývania s občianskou vybavenosťou. Tento

prístup zabezpečí, že mesto bude živé 24 hodín denne, na rozdiel od monofunkčných miest, ktoré ožívajú len v určitých časoch. Zmiešané územie a kvalitné verejné priestranstvo najmä vo väzbe na hrad je atraktívne aj z hľadiska návštevníkov mesta.

Rozvoj severnej časti mesta: Severná časť medzi hradom a sídliskom bude zahustená a skompaktnená zmiešaným územím bývania v bytových a rodinných domoch. Toto zabezpečí lepšiu integráciu rôznych funkcií mesta a podporí sociálnu interakciu.

Vylúčenie rozvoja izolovaných sídelných častí: Rozvoj izolovaných sídelných častí sa neodporúča kvôli ekonomickým nevýhodám, ako sú dlhé cesty, náročná technická vybavenosť a vysoké náklady na prevádzku. Kompaktné mesto s integrovanými funkciami je efektívnejšie a udržateľnejšie.

Variantné riešenie je oblasti dopravy, pričom vo variante A sa navrhuje preložka cesty II/571 v severnej časti mesta cez priemyselný obvod. Variant B uvažuje so súbežnou cestou popri železnici a napojením na cestu I/71 vo viacerých bodoch na hranici s obcou Biskupice a v Biskupiciach.

Tento návrh urbanistickej koncepcie zohľadňuje súčasné potreby obyvateľov Fiľakova a smeruje k vytvoreniu dynamického, inkluzívneho a udržateľného mestského prostredia.

Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území

Návrh funkčného využívania mesta Fiľakovo je založený na rozdelení územia na funkčné plochy, ktoré sú navrhnuté tak, aby podporovali harmonický rozvoj mesta a zabezpečovali kvalitný život pre jeho obyvateľov.

- Bývanie je rozdelené na plochy pre rodinné domy, bytové domy, zmiešané plochy bývania a občianskej vybavenosti a kombinované plochy bývania v bytových a rodinných domoch. Tieto plochy sú navrhnuté s dôrazom na vytvorenie verejnej zelene a detských ihrísk, ktoré slúžia ako priestory pre sociálne kontakty a interakcie.
- Občianska vybavenosť je koncentrovaná na plochách určených pre služby, ktoré sú umiestnené s ohľadom na jednoduchú dostupnosť a podporujú rozvoj polyfunkčných plôch v centre mesta.
- Výrobné plochy sú rozdelené na poľnohospodársku výrobu, drobnú výrobu a sklady, priemyselnú výrobu a zmiešané plochy výroby, výrobných služieb, skladov a občianskej vybavenosti. Pri umiestňovaní výroby je dôležité aplikovať opatrenia, ktoré minimalizujú jej dopad na okolité prostredie, najmä na zóny bývania.
- Rozsah riešenia občianskej vybavenosti je určený na základe ukazovateľov základnej vybavenosti obcí a zohľadnení nárastu obyvateľstva. V rámci riešenia územia sú potom vymedzené plochy a regulácia stavieb, ktoré umožňujú túto vybavenosť umiestniť.
- Rekreačné plochy zahŕňajú plochy pre rekreáciu a rekreačnú vybavenosť, športoviská a ihriská, ako aj záhradkárske osady.
- Dopravná a technická infraštruktúra je navrhnutá tak, aby podporovala efektívnu a bezpečnú dopravu a zabezpečovala potrebné technické vybavenie pre mesto.
- Zelená a modrá infraštruktúra zahŕňa lesy, nelesnú krajinnej vegetáciu, parky, sídelnú zeleň a pobrežné pozemky, ktoré sú dôležité pre ekologickú rovnováhu a estetiku mesta.
- Všetky tieto zásady a regulatívy sú navrhnuté s cieľom vytvoriť vyvážené a funkčné mestské prostredie, ktoré podporuje udržateľný rozvoj, zvyšuje kvalitu života obyvateľov a zohľadňuje potreby budúcich generácií.

Verejnoprospešné stavby:

Verejnoprospešné stavby dopravného vybavenia

D1 Preložka cesty I/71

D2 RekonštrukciaciestI.triedy

D3 Preložka cesty II/507 vrátane rekonštrukcie

D4 Modernizácia železničnej trate (TU 2902 Fiľakovo – Vrútky), ktorá je súčasťou koridoru TINA s postupnou elektrifikáciou a dokončením jej zdvojkolajnenia v celej trase

D5 Rekonštrukcia existujúcich miestnych ciest*

D6 Novonavrhnuté miestne cesty*

D7 Mimoúrovňové križovania navrhnutých komunikácií so železničnými traťami

D8 Samostatné pešie trasy v zmysle navrhutej koncepcie

D9 Mimoúrovňové križovanie peších trás s komunikáciami a železničnými traťami

D10 Záchytné parkovacie plochy, ktoré majú verejnoprospešný charakter

D11 - Cyklotrasy

Verejnoprospešné stavby technickej infraštruktúry

Vodné hospodárstvo

V1 Rozšírenie rozvodnej siete do lokalít územného rozvoja*

V2 Rozšírenie jednotnej kanalizácie do lokalít územného rozvoja*

V3 Rekonštrukcia kanalizácie vrátane úpravy a rozšírenie ČOV

V4 Zasakovacie a odvodňovacie rigoly extravilánových vôd*

V5 Suchá nádrž – polder

Zásobovanie elektrickou energiou, plynom a teplom a telekomunikácií

E1 Výstavba a rekonštrukcie zariadení (rozvodne, trafostanice,...) zásobovania elektrickou energiou na území mesta, zabezpečujúcich jeho napojenie na elektrickú energiu

E2 Výstavba a rekonštrukcie vedení zásobovania elektrickou energiou na území mesta, zabezpečujúcich jeho napojenie na elektrickú energiu

P1 Výstavba a rekonštrukcia VTL, STL a NTL plynovodov na území mesta, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie

TP1 Výstavba a rekonštrukcie tepelných zariadení, zdrojov tepla a tepelných rozvodov na území mesta, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie

TK1 Výstavba a rekonštrukcie vedení telekomunikačných sietí na území mesta, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie

Verejnoprospešné stavby odpadového hospodárstva

O1 Areály pre kompostovanie, zber a dotriedňovanie biologického odpadu

O2 Zariadenia pre zber a pretriedňovanie separovaného odpadu, vrátane zariadení na energetické zhodnocovanie odpadu

Verejnoprospešné stavby ostatné

X1 Rekonštrukcie a rozšírenie cintorínov

Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb je súčasťou záväznej časti ÚPN:

- výkres č. 2 „Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a VPS“, v ktorom sú vymedzené záväzné časti riešenia a označenie verejnoprospešných stavieb.
- výkres č. 8 „Regulatívy a VPS“

Za verejnoprospešné stavby sa považujú stavby určené na verejno-prospešné služby, pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzí schvaľujúci orgán v záväznej časti územno-plánovacej dokumentácie. Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb podľa zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb

a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov možno pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

V rámci spracovania územného plánu zóny (ÚPN-Z) je možné v jeho riešenom území polohu verejnoprospešných stavieb upraviť podľa podrobnejšieho návrhu, za predpokladu zachovania účelu konkrétnej verejnoprospešnej stavby.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD:

Ing. Martina Kukučková, Venevská 6, 990 01 Veľký Krtíš

Kontakt: 0915/872 042, iprojekt.sro@gmail.com

č. preukazu odbornej spôsobilosti 454

Veľký Krtíš, 24.07.2024

.....

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Prieskumy a rozbor pre ÚPN-M Fiľakovo, 2022/2023
- Zadanie na ÚPN-M Fiľakovo, 2023
- ÚPN-VÚC BBK v znení aktuálnych zmien a doplnkov
- vydané územné rozhodnutia a stavebné povolenia
- Program rozvoja mesta Fiľakovo na roky 2015 – 2023
- Rozpracovaný Program rozvoja mesta Fiľakovo na roky 2022-2030
- Vyjadrenia dotknutých orgánov z procesu prípravných prác a etapy Zadanie
- RÚSES okresu Lučenec, 2019

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu obstarávateľa

Fiľakovo, 24.07.2024

Mgr. Attila Agócs, PhD., primátor

.....

Príloha č. 1 : Vyhodnotenie špecifických požiadaviek podľa určeného rozsahu hodnotenia

Príloha č. 1

Vyhodnotenie špecifických požiadaviek podľa určeného rozsahu hodnotenia

Písomné vyhodnotenie stanovísk a vyjadrení k oznámeniu o strategickom dokumente a k rozsahu hodnotenia v zmysle bodu 2.2. Špecifické požiadavky, písm. E) uvedených v Rozsahu hodnotenia strategického dokumentu „Územný plán mesta Fiľakovo“ vydaného Okresným úradom Lučenec, odborom starostlivosti o životné prostredie pod č. OU-LC-OSZP-2023/005713-026 zo dňa 27.07.2024.

Zo stanovísk doručených k oznámeniu o strategickom dokumente vyplynula v správe o hodnotení potreba podrobnejšie rozpracovať nasledovné druhy otázok súvisiacich s posudzovaným dokumentom.

Špecifická požiadavka č. 2.2.1

Rešpektovať nadradenú, aktuálne platnú dokumentáciu ÚPN VÚC Banskobystrického samosprávneho kraja.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť, kap. 2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu).

Špecifická požiadavka č. 2.2.2

Rešpektovať existujúcu a plánovanú dopravnú infraštruktúru a jej ochranné pásma. Neposúvať hranice zastavaného územia do cestného ochranného pásma cesty I/71.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.8.3 Ochranné pásma technickej a dopravnej infraštruktúry, kap. 2.11 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia, ďalej Záväzná časť - kap. 3.1 Zásady a regulatívy pre návrh dopravy, kap. 6. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).

Špecifická požiadavka č. 2.2.3

Dopravné pripojenia, navrhované cestné komunikácie, statickú dopravu (pri všetkých navrhovaných objektoch), autobusové zastávky, cyklistické trasy a pešie trasy riešiť v súlade s aktuálne platnými STN a technickými predpismi .

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.8.3 Ochranné pásma technickej a dopravnej infraštruktúry, kap. 2.11 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia, ďalej Záväzná časť - kap. 3.1 Zásady a regulatívy pre návrh dopravy, kap. 6. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).

Špecifická požiadavka č. 2.2.4

Rezervovať územie pre elektrifikáciu železničnej trate na trakčnú sústavu ~ 25 kV, 50 Hz a zvýšenie najvyššej traťovej rýchlosti zo 100 km/h na rýchlosť do 120 km/h podľa Štúdie uskutočniteľnosti – „Elektrifikácia a optimalizácia trate Zvolen - Fiľakovo“.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.11 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia, ďalej Záväzná časť - kap. 9. Zoznam verejnoprospešných stavieb).

Špecifická požiadavka č. 2.2.5

Postupovať podľa zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, najmä rešpektovať ochranného pásma dráhy (OPD), ktoré je definované ako 60 m od osi krajnej koľaje.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.8.3 Ochranné pásma technickej a dopravnej infraštruktúry, kap. 2.11 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia, ďalej Záväzná časť - kap. 3.1 Zásady a regulatívy pre návrh dopravy, kap. 6. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).

Špecifická požiadavka č. 2.2.6

Navrhnuť všetky jestvujúce úrovňové kríženia komunikácií so železničnou traťou v územnom pláne ako mimoúrovňové.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Záväzná časť - kap. 3.1 Zásady a regulatívy pre návrh dopravy, kap. 9 Zoznam verejnoprospešných stavieb).

Špecifická požiadavka č. 2.2.7

Všetky novobudované kríženia komunikácií s traťou riešiť ako mimoúrovňové.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Záväzná časť - kap. 3.1 Zásady a regulatívy pre návrh dopravy, kap. 9 Zoznam verejnoprospešných stavieb).

Špecifická požiadavka č. 2.2.8

V blízkosti pozemných komunikácií a železničných dráh dodržať ochranné pásma pred negatívnymi účinkami dopravy podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len „vyhláška MZ SR“). Umiestnenie lokalít, predovšetkým bývania (resp. ubytovania), v pásme s prekročenou prípustnou hodnotou hluku, infrazvuku a vibrácií neodporúčame. V prípade potreby je nevyhnutné navrhnuť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat' investorov na vykonanie potrebných (napr. protihlukových) opatrení tak, aby zabezpečili dodržanie prípustných hodnôt hluku, infrazvuku a vibrácií podľa vyhlášky MZ SR. Pri navrhovaní týchto opatrení je potrebné vychádzať z maximálnej prevádzkovej kapacity železničnej trate. Voči správcovi pozemných komunikácií a železničných dráh nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy sú v čase realizácie známe.

Vyhodnotenie

- Akceptované

- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Záväzná časť - kap. 2.2 Zásady a regulatívy umiestnenia bývania).*

Špecifická požiadavka č. 2.2.9

Pri lokalitách slúžiacich na bývanie, resp. ubytovanie zabezpečiť vypracovanie hlukovej štúdie vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre (a doprave na nej) a zahrnúť jej výsledky do protihlukových opatrení stavieb tak, aby bola zabezpečená expozícia obyvateľov a ich prostredia hlukom v súlade s prípustnými hodnotami, ustanovenými vyhláškou č. 549/2007 Z. z. a vyhláškou č. 237/2009 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyššie uvedená vyhláška.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Záväzná časť - kap. 2.2 Zásady a regulatívy umiestnenia bývania).*
- *Vypracovanie hlukovej štúdie je nad rámec riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape v prípade ak to bude potrebné.*

Špecifická požiadavka č. 2.2.10

Postupovať podľa Národnej stratégie rozvoja cyklickej dopravy a cykloturistiky v SR, ktorá bola schválená UV SR č. 223/2013.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.11 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia, ďalej Záväzná časť - kap. 3.1 Zásady a regulatívy pre návrh dopravy).*

Špecifická požiadavka č. 2.2.11

Do dokumentácie zahrnúť - ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Fiľakovo – Chrastie I – stavebný kameň (4521)“, ktoré využíva BASALT STONE, s.r.o., Banská Bystrica, - ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Ratka – Chrastie I – stavebný kameň (4012)“, ktoré využíva sillar, s.r.o., Lučenec. Ložisko nevyhradeného nerastu je podľa § 7 banského zákona súčasťou pozemku.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.13 vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov).*
- *Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).*

Špecifická požiadavka č. 2.2.12

Skládky odpadov zohľadniť v územnoplánovacej dokumentácii. V predmetnom území je evidovaných osem upravených skládok, dve opustené skládky bez prekrytia a dve odvezené skládky.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.12.1 Odpadové hospodárstvo, 2.12.9 Skládky).*
- *Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).*

Špecifická požiadavka č. 2.2.13

Evidované zosuvné územia vymedziť ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm.

o) Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii a vyznačiť v územnoplánovacej dokumentácii.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.12.5 Erózia, zosuvné územia, ďalej Záväzná časť – kap. 1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia).
- Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).

Špecifická požiadavka č. 2.2.14

Zohľadniť v textovej a grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie výsledky geologických prác, v konkrétnom prípade výsledky inžinierskogeologického prieskumu spracované v záverečnej správe: Atlas máp stability svahov SR v M 1 : 50 000 (Šimeková, Martinčeková a kol., 2006 list 46 – 22 Fiľakovo), ktorý je prístupný na mapovom serveri Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra Bratislava.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.12.5 Erózia, zosuvné územia, ďalej Záväzná časť – kap. 1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia).
- Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).

Špecifická požiadavka č. 2.2.15

Dopracovať údaje týkajúce sa radónového rizika.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.12.6 Radónové riziko, kap. 2.16.6 Opatrenia na ochranu a regeneráciu životného prostredia, ďalej Záväzná časť – kap. 2.2 Zásady a regulatívy umiestnenia bývania).
- Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).

Špecifická požiadavka č. 2.2.16

Dopracovať údaje týkajúce sa geotermálnej energie. Sú k dispozícii na webovej stránke Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra – aplikácia Atlas geotermálnej energie <http://apl.geology.sk/mapportal/#/aplikacia/14>.

Vyhodnotenie

- Berie sa na vedomie
- V riešenom území sa významnejšie využiteľné geotermálne zdroje nevyskytujú.

Špecifická požiadavka č. 2.2.17

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.12.5 Erózia, zosuvné územia, ďalej Záväzná časť – kap. 1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia).
- Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).

Špecifická požiadavka č. 2.2.18

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.12.6 Radónové riziko, kap. 2.16.6 Opatrenia na ochranu a regeneráciu životného prostredia, ďalej Záväzná časť – kap. 2.2 Zásady a regulatívy umiestnenia bývania).
- Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).

Špecifická požiadavka č. 2.2.19

Rozpracovať dôslednejšie kapitolu o ochrane prírody a krajiny v zmysle Prílohy č. 11 k zákonu.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.8.2 Chránené časti prírody a krajiny, 2.10 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES a ekostabilizačných opatrení, ďalej Záväzná časť – kap. 4.2 Zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability vrátane plôch zelene a starostlivosti o životné prostredie, kap. 6 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).
- Uvedené javy sú zobrazené v grafickej časti (napr. výkres č. 6 Ochrany prírody a krajiny, prvky ÚSES).

Špecifická požiadavka č. 2.2.20

Žiadať o stanovisko oddelenie cestnej správy Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja pri riešení dopravnej infraštruktúry mesta do ciest II/571, III/2670, III/2672, III/2673 a III/2674.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Dotknutý orgán bude oslovený pri prerokovaní Konceptu aj Návrhu ÚPN.

Špecifická požiadavka č. 2.2.21

Rešpektovať a do územného plánu mesta Fiľakovo zapracovať strategický dokument "Plán udržateľnej mobility Banskobystrického samosprávneho kraja" (ďalej len „PUM BBSK“), schválený uznesením Zastupiteľstva BBSK č. 835/2022 dňa 01.07.2022 a prístupný na stránke <https://www.bbsk.sk/strategicke-dokumenty-doprava>. PUM BBSK z hľadiska integrácie jednotlivých druhov verejnej dopravy na území kraja rozdeľuje zastávky a prestupové body do kategórií A - E. Mesto Fiľakovo je zaradené ako prestupový bod oblastného významu kategórie B. Bližšie informácie o požiadavkách pre túto kategóriu sa nachádzajú v návrhovej časti PUM BBSK prístupnej na stránke https://www.bbsk.sk/storage/app/media/strategicke-dokumenty/pum/2022_11_PUM-BBSK_C.pdf.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.11 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia, ďalej Záväzná časť - kap. 3.1 Zásady a regulatívy pre návrh dopravy).

Špecifická požiadavka č. 2.2.22

Rešpektovať a do ÚPN M Fiľakovo zapracovať strategický dokument „Kostrová sieť cyklistických komunikácií Banskobystrického kraja“ (ďalej len „KSCK BBK“), schválený uznesením Zastupiteľstva BBSK č. 631/2021 dňa 23.09.2021 a prístupný na stránke <https://www.bbsk.sk/sk/kostrova-siet-cyklistickych-komunikacii-bbsk>. Cyklistickú komunikáciu Fiľakovská vetva BB10 KSCK BBK zapracovať do záväznej časti ÚPN M Fiľakovo ako verejnoprospešnú stavbu.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť - kap. 2.11 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia, ďalej Záväzná časť - kap. 9. Zoznam verejnoprospešných stavieb).

Špecifická požiadavka č. 2.2.23

Prístupové komunikácie (cesty) musia spĺňať požiadavky podľa § 82 vyhláška MV SR č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a používaní stavieb.

Vyhodnotenie

- Berie sa na vedomie, vyplýva z platnej legislatívy.
- Je nad rámec podrobnosti riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape pri jednotlivých projektových dokumentáciách.

Špecifická požiadavka č. 2.2.24

Požiarny vodovod musí spĺňať požiadavky vyhláška MV SR č. 699/2004 Z. z., o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.

Vyhodnotenie

- Berie sa na vedomie, vyplýva z platnej legislatívy.
- Je nad rámec podrobnosti riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape pri jednotlivých projektových dokumentáciách.

Špecifická požiadavka č. 2.2.25

Zároveň z hľadiska ochrany verejného zdravia požadujeme rešpektovať: - ustanovenia zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a súvisiacich vykonávajúcich predpisov pri dobudovaní technickej a dopravnej infraštruktúry,

skvalitnení odpadového hospodárstva, cestovného ruchu, zdravotníckych a sociálnych služieb; prevádzok zariadení pre občiansku vybavenosť, športoviská, priestorov pre kultúru.

Vyhodnotenie

- Akceptované.
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušných kapitolách Smernej aj Záväznej časti, najmä v podobe regulatívov v Záväznej časti.

Špecifická požiadavka č. 2.2.26

Pri návrhu nových lokalít rešpektovať hmotové a priestorové riešenie jestvujúcej zástavby, rešpektovať a uplatniť v regulácii nových lokalít záväznú regulatívu ÚPN VÚC BBK.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania, ďalej Záväzná časť – kap. 1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia, časť regulačné listy).

Špecifická požiadavka č. 2.2.27

Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.8.2 Chránené časti prírody a krajiny, ďalej Záväzná časť – kap. 4.2 Zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability vrátane plôch zelene a starostlivosti o životné prostredie, kap. 7 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny).

Špecifická požiadavka č. 2.2.28

Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania, 2.8.2 Chránené časti prírody a krajiny, ďalej Záväzná časť – kap. 4.2 Zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability vrátane plôch zelene a starostlivosti o životné prostredie, kap. 7 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny).

Špecifická požiadavka č. 2.2.29

Návrh nových plôch
Návrh nových plôch pre bývanie, rekreáciu, občiansku vybavenosť a výrobné služby v celom území mesta: a) umiestňovať prednostne do zastavaného územia mesta, mimo najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy a v prípade návrhu rozvoja na chránenej pôde odôvodniť

nevyhnutnosť a rozsah záberu v zmysle § 12 a 13 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, b) podmieniť vybudovaním rozvodov technickej infraštruktúry (najmä verejná kanalizácia s ČOV) s dostatočnou kapacitou a v predstihu pred rozvojom územia, c) riešiť v súlade so strategickým dokumentom Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy návrhom účinných adaptačných opatrení pre zlepšenie vlastností krajiny a jej mikroklimatických pomerov.

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.3 Vodné hospodárstvo, kap. 2.12.12 Ochrana mikroklimy – adaptácia na klimatické zmeny, kap. 2.15.3 Odôvodnenie záberov, ďalej Záväzná časť – kap. Záväzná časť – kap. 1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia, časť regulačné listy).

Špecifická požiadavka č. 2.2.30

Rešpektovať v plnom rozsahu a rozvoj plánovať v súlade so všetkými záväznými regulatívmi funkčného a priestorového usporiadania územia a verejnoprospešnými stavbami Záväznej časti ÚPN VÚC BBK v platnom znení, ktoré majú priamu väzbu na riešené územie mesta Filákov v zmysle § 25 ods. 6 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, najmä s regulatívmi: - 1.2.6., 1.6.2., 1.6.3., 1.7.1. v oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry, - 2.1.3.2, 2.2.4., 2.2.6., 2.2.10., 2.3.1., 2.4.2., 2.4.3., 2.4.4. a 2.4.5. v oblasti hospodárstva, - 3.1.4., 3.2.1., 3.2.2., 3.8., 3.10., 3.10.1. v oblasti rozvoja rekreácie a turistiky, - 4.2., 4.5., 4.6., 4.7., 4.8., 4.9., 4.10., 4.12., 4.17. v oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu, - 5.1., 5.4.4., 5.12., 5.17. v oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva, - 6.1.10., 6.1.16.5., 6.1.37., 6.1.38., 6.1.47., 6.2.1., 6.2.2., 6.2.7., 6.4.1., 6.9. v oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry, - 7.1.1., 7.1.14., 7.2.8., 7.2.9., 7.2.12., 7.3.3., 7.4.2. v oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry, - 9.1., 9.3. v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, - 12.1. a 12.2. v oblasti zariadení civilnej ochrany a verejnoprospešnými stavbami: - 1.10, 1.16.5. v oblasti cestnej infraštruktúry, - 2.1., 2.5. v oblasti železničnej infraštruktúry, - 5.32., 5.6.3. v oblasti zásobovania pitnou vodou, - 6.13. v oblasti odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd, - 7.11. v oblasti odtokových pomerov, - 8.5., 8.6. v oblasti zásobovanie elektrickou energiou.

Vyhodnotenie

- Akceptované.
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v Smernej časti – kap. 2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu.

Špecifická požiadavka č. 2.2.31

V riešenej lokalite sa nachádzajú podzemné a nadzemné elektrické vedenia NN, ktorých orientačná trasa sa musí rešpektovať.

Vyhodnotenie

- Akceptované
- Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.4 Elektroenergetika.
- Je zobrazené vo výkrese č. 04 Energie

Špecifická požiadavka č. 2.2.32

VEĽMI VYSOKÉ NAPÄTIE - dodržať ochranné pásma všetkých 110 kV vedení v zmysle platnej legislatívy.

Vyhodnotenie

- Akceptované

- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.4 Elektroenergetika, ďalej Záväzná časť – kap. 3.2 Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia územia, kap. 6 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).*
- *Je zobrazené vo výkrese č. 4 Energie*

Špecifická požiadavka č. 2.2.33

VYSOKÉ NAPÄTIE - dodržať ochranné pásmo existujúcich VN vzdušných a podzemných vedení v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. Prípojky na trafostanice v zastavanej časti riešiť ako zemné káblové. 2.2.33 Nízke napätie: vedenia v intraviláne riešiť ako zemné káblové so zokruhovaním z dôvodu zabezpečenia spoľahlivosti a plynulosti dodávky elektrickej energie. Pri výstavbe iných zemných inžinierskych sietí dodržať ochranné pásmo od zemného káblového vedenia v zmysle Zákona č. 251/2012 Z. z. § 43, manipulačný priestor do podperných bodov 1 meter a neporušenie ich stability. Elektromerové rozvádzače plánovanej zástavby riešiť na verejne prístupnom mieste.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.4 Elektroenergetika, ďalej Záväzná časť – kap. 3.2 Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia územia, kap. 6 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).*
- *Je zobrazené vo výkrese č. 4 Energie*

Špecifická požiadavka č. 2.2.34

Navrhované trafostanice riešiť ako kioskové výkonovo do 630 kVA.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.4 Elektroenergetika, ďalej Záväzná časť – kap. 3.2 Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia územia, kap. 6 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).*
- *Je zobrazené vo výkrese č. 4 Energie*

Špecifická požiadavka č. 2.2.35

Umiestnenie navrhovaných trafostaníc riešiť tak, aby NN vývody z jednotlivých trafostaníc nepresahovali dĺžku 350 m.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.4 Elektroenergetika, ďalej Záväzná časť – kap. 3.2 Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia územia, kap. 6 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov).*
- *Je zobrazené vo výkrese č. 4 Energie*

Špecifická požiadavka č. 2.2.36

V prípade potreby prekládky energetických zariadení je potrebné tieto riešiť v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. § 45, „Preložka elektroenergetického zariadenia“.

Vyhodnotenie

- *Akceptované, vyplýva z platnej legislatívy*

- *Je nad rámec podrobnosti riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape pri jednotlivých projektových dokumentáciách.*

Špecifická požiadavka č. 2.2.37

Pre financovanie elektroenergetických zariadení potrebných pre pripojenie bude použitý mechanizmus, resp. dohoda so SSD, a. s. v zmysle platnej legislatívy v čase výstavby.

Vyhodnotenie

- *Akceptované, vyplýva z platnej legislatívy*
- *Je nad rámec podrobnosti riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape pri jednotlivých projektových dokumentáciách.*

Špecifická požiadavka č. 2.2.38

Staviteľ/vlastník pobrežného pozemku je povinný umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnenia a strpieť vykonanie príslušných prác. V zmysle zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) podľa § 49 a § 50 správca vodného toku pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže užívať pobrežné pozemky.

Vyhodnotenie

- *Akceptované, vyplýva z platnej legislatívy*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.8.3 Ochranné pásma technickej a dopravnej infraštruktúry).*
- *Je nad rámec podrobnosti riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape pri jednotlivých projektových dokumentáciách.*

Špecifická požiadavka č. 2.2.39

Rešpektovať STN 75 2102 Úpravy riek a potokov, časť Ochranné pásma. V ochrannom pásme vodného toku nie je prístupná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí a ťažba zeminy, pri ktorej sa ochranné pásmo rozširuje na 20 m od brehovej čiary. Minimálna šírka ochranného pásma je stanovená na 4,0 m od brehovej čiary pre vodné toky so šírkou koryta medzi brehovými čiarami do 10 m; 6,0 m pri šírke koryta 10 – 50 m a 10,0 m pri jeho šírke nad 50 m.

Vyhodnotenie

- *Akceptované, vyplýva z platnej legislatívy*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.8.3 Ochranné pásma technickej a dopravnej infraštruktúry).*
- *Je nad rámec podrobnosti riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape pri jednotlivých projektových dokumentáciách.*

Špecifická požiadavka č. 2.2.40

V rámci situovania nových rozvojových plôch prilahlých k línii korýt vodných tokov ako aj ostatnú plánovanú výstavbu situovať mimo ich pobrežného pásma, t. z. v odstupovej vzdialenosti min. 5 m (resp. 10 m) od ich brehovej čiary. Pásmo pobrežných pozemkov pri všetkých vodných tokoch ponechať ako bezzásahovú zónu slúžiacu pre potreby širších záujmov vodného hospodárstva.

Vyhodnotenie

- *Akceptované, vyplýva z platnej legislatívy*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.8.3 Ochranné pásma technickej a dopravnej infraštruktúry).*

- *Je nad rámec podrobnosti riešenia ÚPN, bude zohľadnené po schválení ÚPN v jeho realizačnej etape pri jednotlivých projektových dokumentáciách.*

Špecifická požiadavka č. 2.2.41

Zamedziť v nových lokalitách v rámci území ohrozovaných vodami vybrežovanými z koryta vodných tokov výstavbu a iné nevhodné činnosti až do doby vybudovania príslušných ochranných opatrení, ktoré zamedzia vzniku povodňových škôd pri prechode povodňových prietokov.

Vyhodnotenie

- *Akceptované.*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.9.3 Protipovodňová ochrana, ďalej Záväzná časť – kap. 1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia a Regulačné listy)*

Špecifická požiadavka č. 2.2.42

Pred vyústením vôd z povrchového odtoku do recipientov uprednostniť ich vsakovanie na mieste vzniku. Likvidácia dažďových vôd v rámci jednotlivých lokalít je v tejto súvislosti žiadúca ich individuálnym vsakovaním do podlažia na jednotlivých stavebných pozemkoch, resp. ich dočasnou akumuláciou v retenčných nádržiach s následným využitím na technické alebo záhradnícke účely.

Vyhodnotenie

- *Akceptované.*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.10 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES a ekostabilizačných opatrení, kap. 2.12.3 Dažďové vody, 9.3 Protipovodňová ochrana, ďalej Záväzná časť – kap. 1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia, kap. 4.2 Zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability vrátane plôch zelene a starostlivosti o životné prostredie).*

Špecifická požiadavka č. 2.2.43

Nové rozvojové lokality napojiť na verejnú kanalizačnú sieť s koncovkou v príslušnej ČOV. Odvádzanie splaškových odpadových vôd v prípade odľahlých lokalít riešiť ich akumuláciou v individuálnych žumpách s následným odvozom na ČOV.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.3 Vodné hospodárstvo, kap. 2.12.12 Ochrana mikroklimy – adaptácia na klimatické zmeny, kap. 2.15.3 Odôvodnenie záberov, ďalej Záväzná časť – kap. Záväzná časť – kap. 1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia, časť Regulačné listy).*

Špecifická požiadavka č. 2.2.44

Do návrhu územného plánu v súvislosti s vodným hospodárstvom uviesť nasledovný text: V súlade s plánmi manažmentu povodí vytvárať územno-technické predpoklady na: - ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení, - úpravu odtokových pomerov, ktoré spomalia odtok vôd do vodných tokov a zvýšia retenčnú kapacitu územia, - úpravu vodných tokov, ich nevyhnutnú opravu a údržbu, prípadne ich revitalizáciu, - výstavbu objektov na prečerpávanie vnútorných vôd, - zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí, - spriechodnenie migračných bariér a laterálny vývoj koryt vodných tokov.

Vyhodnotenie

- *Akceptované*
- *Je zohľadnené v Koncepte ÚPN v príslušnej kapitole (napr. Smerná časť – kap. 2.11.3 Vodné hospodárstvo).*